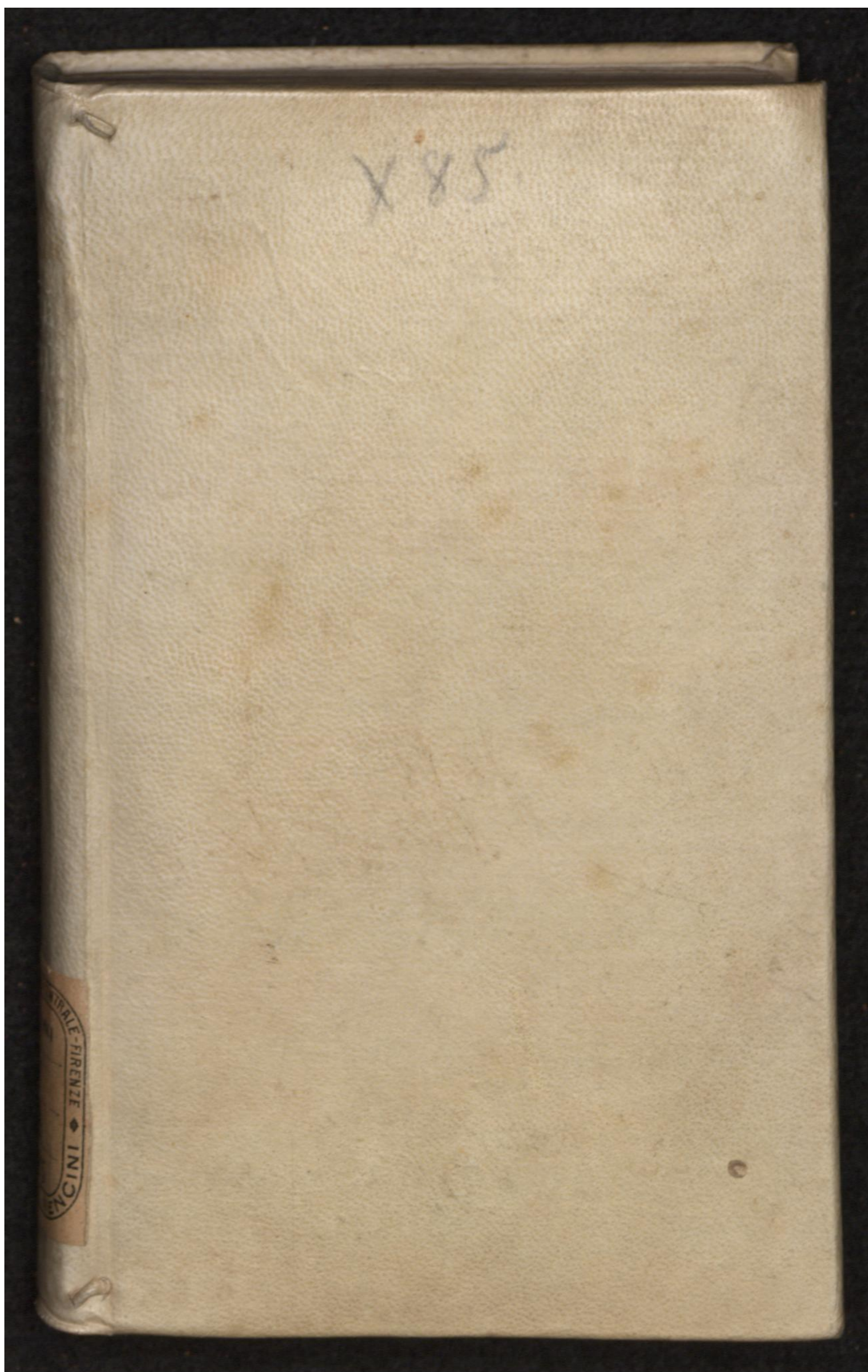
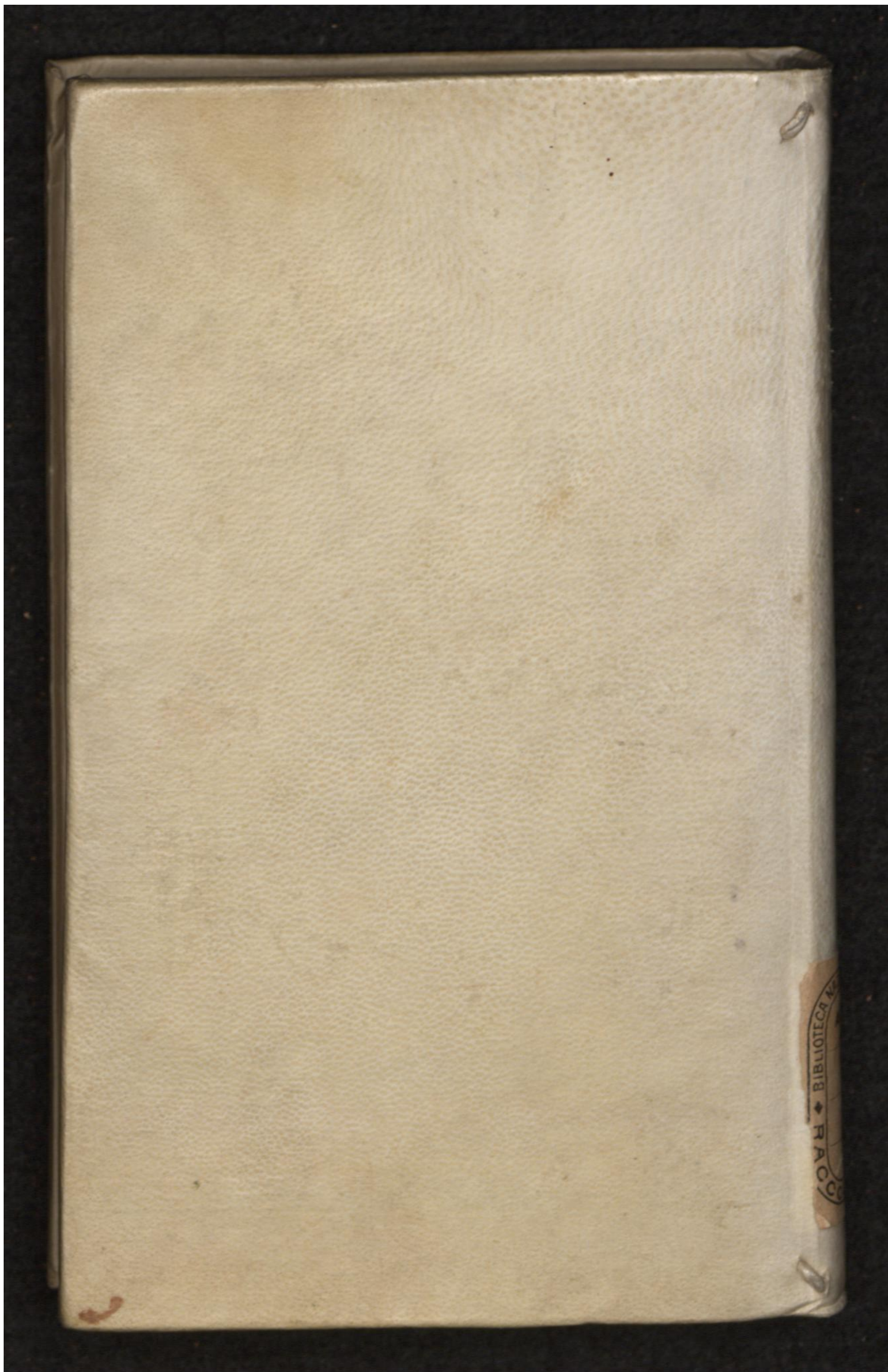

X85

NAZIONALE CENTRALE - FIRENZE
ALDINI
I
35

BIBLIOTECA

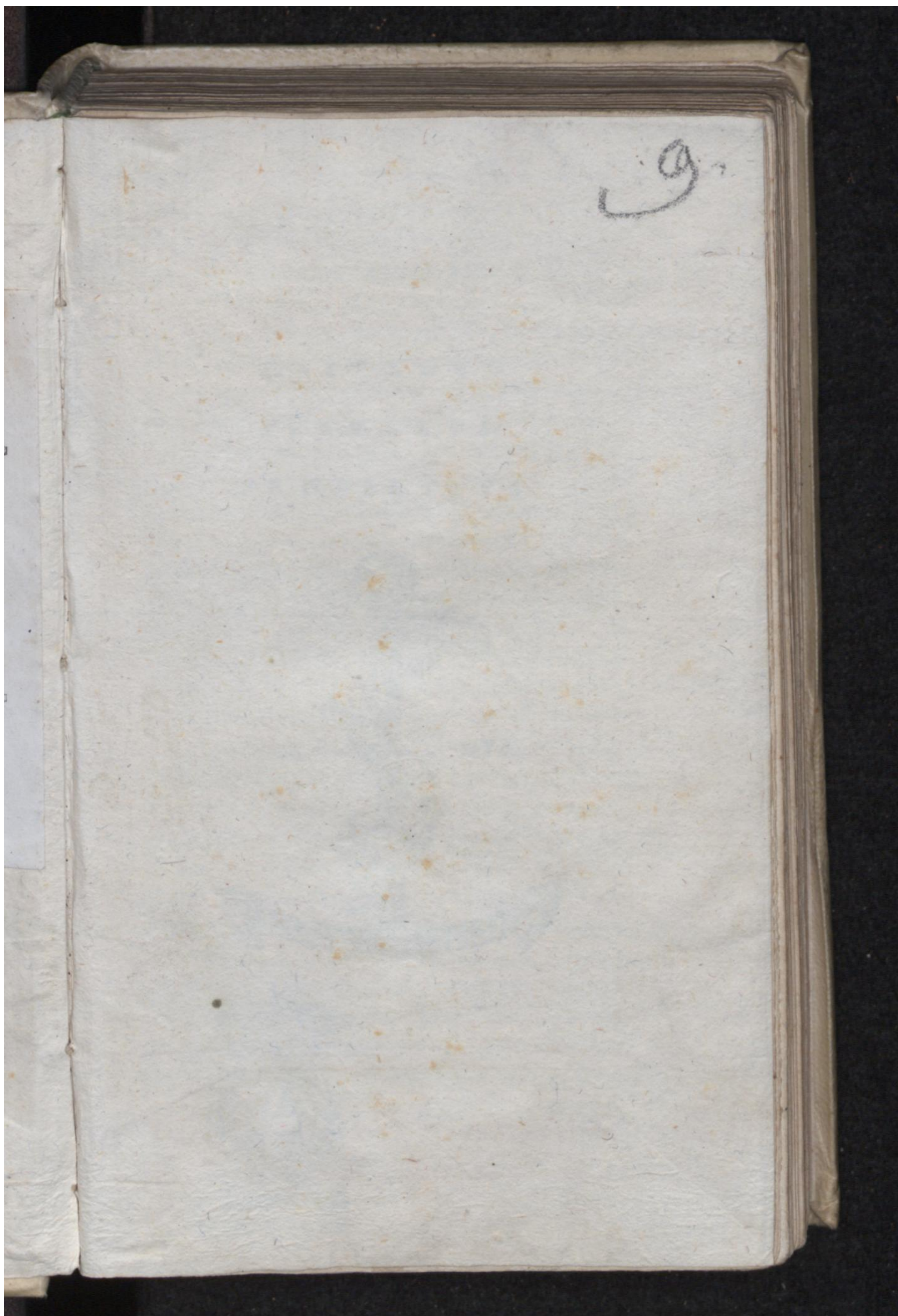

Ex Libris Joannis Nencini
1874

9

N° 16 – P. 12 –

CATVLLVS.

TIBVLLVS.

PROPERTIVS.

AL. M. R. MARINO SANNVTO PATRICIO VENETO BENEDICTI FILIO. S.

Valerium Catullum Veronēsem his diebus cura nostra impressum eò libētius ad te legendum mittimus Marine Sannute humaniss. quoniam in urbe ista doctorum uirorum parente, et altrice ingeniorum Verona, unde oriundus Catullus, quæsturam agis. Scimus enim munus nostrum tibi gratiss. fore, tum ipso munere, Quid enim gratius catulliano lepore? tum quia, quoties post occupationes publicas relaxare animum uoles, percommode & haberi in manibus, & euolui arctatus cura nostra Catullus poterit. Delectabit te præterea, quod longe alius, quā qui erat, uidebitur ob multas emēdationes, et uersus tum additos, tum in pristinum locum restitutos. in qua re adiutus sum maxime ab Hieronymo Auantio Veronensi homine doctiss. & summo ingenio, tibiq; deditissimo. Quare uel eo gratiorem tibi Catullū putamus futurum, quoniam Auantius tuus Veronensis, uel noster potius illū corrigendo, & in pristinum candorem restituendo, et olim per se diu, & multo labore, & unà mecum inter imprimendum accuratiss. incubuimus. Quæ tamen asterisco uidebis notata, ea in fine operis aliter, atq; aliter legi excudēda curauimus, ut possit studiosiss. quisq; quod melius uisum fuerit, eligere pro arbitrio suo. Idem & in Tibullo, & Propertio fecimus, quos ad tria millia uoluminum, et plus eò hac minima forma excusos in manus tuas, et cæterorum, commode, assidueq; unà cum Catullo & ire, & redire speramus. Vale.

VALERII CATVLLI VERONENSIS AD CORNELIVM NEPOTEM LIBELLVS.

C
Vi dono lepidum nouum libellum,
Arido modo pumice expolitum
Corneli, tibi, nanq; tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas
Iam tum, cum ausus es unus italorum
Omne æuum tribus explicare chartis,
Doctis Iuppiter, & laboriosis.
Quare habe tibi quicquid est libelli,
Qualecunq; quidem ora per uirorum
Plus uno maneat perenne sæclo,

Ad passerem Lesbiæ.

Passer delitiæ meæ puellæ,
Qui cum ludere, quem in sinu tenere,
Cui primum digitum dare appetenti,
Et acreis solet incitare morsus
Cum desyderio meo nitenti,
Carum nescio quid lubet iocari,
Et solatiolum sui doloris,
Credo, ut cum grauis acquiescet ardor,
Tecum ludere, sicut ipsa, possem,
Et tristeis animi leuare curas
Tam gratum mihi, quàm ferunt puellæ

P ernici aureolum fuisse malum,
Quod Zonam soluit diu ligatam.

De passere mortuo Lesbiæ.

Lugete ó ueneres, cupidinesq;,
E t quantum est hominum uenustiorum,
P asser mortuus est meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat.
N am mellitus erat, suamq; norat
I psam tam bene, quàm puella matrem,
N ec sese à gremio illius mouebat,
S ed circunsiliens modo huc, modo illuc,
A d solam dominam usq; pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
I lluc, unde negant redire quenquam.
A t uobis male sit malæ tenebræ
O rci, quæ omnia bella deuoratis,
T am bellum mihi passerem abstulistis.
O' factum male, ó miselle passer
T ua nunc opera meæ puellæ
F lendo turgiduli rubent ocelli.

De Phaselo, quo in patriam reuectus est.

Phaselus ille, quem uidetis hospites,
A it fuisse nauium celerrimum,
N eq; ullius natantis impetum ratis
N equisse præterire, siue palmulis
O pus foret uolare, siue linteo.
E t hoc negat minacis adriatici
N egare littus, insulas'ue Cycladas,
R hodum'ue nobilem, horridam'ue Thraciam,

P ropontida, trucem'ue ponticum sinum,
V bi iste post phaselus antea fuit
C omata sylua. nam cythorio in iugo
L oquente sæpe sibilum edidit coma.
A mastri pontica, & cythore buxifer
T ibi hæc fuisse, & esse cognitissima
A it phaselus, ultima ex origine
T uo stetisse dicit in cacumine,
T uo imbuisse palmulas in æquore,
E t inde tot per impotentia freta
H erum tulisse, læua, siue dextera
V ocaret aura, siue utcunq; Iuppiter
S imul secundus incidisset in pedem,
N eq; ulla uota littoralibus dijs
S ibi esse facta, cum ueniret à mari
N ouissime hunc ad usq; limpidum lacum.
S ed hæc prius fuere, nunc recondita
S enet quiete, seq; dedicat tibi
G emelle Castor, & gemelle Castoris.

AD LESBIAM.

u Iuamus mea Lesbia, atq; amemus,
Rumoresq; senum seueriorum
O mnes unius æstimemus assis.
S oles occidere, & redire possunt,
N obis, cum semel occidit breuis lux,
N ox est perpetua una dormienda.
D a mi basia mille, deinde centum,
D ein mille altera, da secunda centum,
D ein usq; altera mille, deinde centum,
D ein cum millia multa fecerîmus,

Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut nequis malus inuidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

AD FLAVIVM.

FLaui delitias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atq; inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses,
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis, hoc pudet fateri,
Nam te non uiduas iacere noctes
Nequicquam tacitum cubile clamat,
Sertisq; aßyrio fragrans oliuo,
Puluinusq;, peræq; & hic, & illic
Attritus, tremuliq; quassa lecti
Argutatio, inambulatioq;
Nam ni præualet ista nil taceres
Cur non tam latera exfututa pandas,
Ne tu quid facias ineptiarum?
Quare quicquid habes boni, maliq;,
Dic nobis, uolo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

AD LESBIAM.

QVæris quot mihi basiationes
Tuæ Lesbia sint satis, superq;?
Quàm magnus numerus libyßæ arenæ
Laserpiciferis iacet Cyrenis
Oraclum Iouis inter æstuosi,
Et Batti ueteris sacrum sepulchrum,
Aut quàm sydera multa, cum tacet nox,
Furtiuos hominum uident amores,

T am te basia multa basiare
V esano satis, & super Catullo est,
Quæ nec pernumerare curiosi
P ossint, nec mala fascinare lingua.

AD SEIPSVM.

m Iser Catulle desinas ineptire,
Et quod uides perisse, perditum ducas.
F ulsere quondam candidi tibi soles,
C um uentitabas, quò puella ducebat,
A mata nobis, quantum amabitur nulla.
I bi illa multa tum iocosa fiebant,
Quæ tu uolebas, nec puella nolebat,
F ulsere uere candidi tibi soles,
N unc iam illa non uult, tu quoq; impotens esto
N ec quæ fugit sectare, nec miser uiue,
S ed obstinata mente perfer, obdura.
V ale puella, iam Catullus obdurat,
N ec te requiret, nec rogabit inuitam,
A t tu dolebis, cum rogaberis nulli
S celesta te'ne? quæ tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?
A t tu Catulle destinatus obdura.

Ad Verannium.

u Eranni omnibus è meis amicis
Antistes mihi millibus trecentis,
V enisti'ne domum ad tuos penates?
F ratresq; unanimes, tuamq; matrem?
V enisti? o' mihi nuntii beati,

Visam te incolumem, audiamq; hiberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos est tuus, applicansq; collum
Iucundum os, oculosq; suauiabor.
O' quantum est hominum beatiorum,
Quid me lætius est, beatius'ue?

DE VARRI SCORTO.

Varrus me meus ad suos amores
Visum duxerat é foro otiosum,
Scortillum mihi tum repente uisum est
Non sanè illepidum, nec inuenustum,
Huc ut uenimus, incidere nobis
Sermones uarij, in quibus quid esset
Iam Bithynia, quomodo se haberet,
Et quonam mihi profuisset ære,
Respondi, id quod erat, nihil, neq; ipsi,
Nec prætoribus esse, nec cohorti.
Cur quisquam caput unctius referret,
Præsertim quibus esset irrumator
Prætor, nec faceret pili cohortem?
At certe tamen inquiunt, quod illic
Natum dicitur, ære comparasti
Ad lecticam homines, ego, ut puellæ
Vnum me facerem beatiorum,
Non inquam mihi tam fuit maligne,
Vt, prouincia quod mala incidisset,
Nó possem octo homines parare rectos.
At mi nullus erat neq; hic, neq; illic,
Fractum qui ueteris pedem grabati
In collo sibi collocare posset.

Hic illa, ut decuit cinædiorem,
Quæso inquit, mihi mi Catulle paulum
Istos commodă, nam uolo ad Serapin *
Deferri, manĕ me, inquio puellæ *
Istud, quod modo dixeram me habere.
Fugit me ratio meus sodalis
Cinna est grauis, is sibi parauit. *
Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
Vtor tam bene, quàm mihi pararim.
Sed tu insulsa, male, & molesta uiuis,
Per quam non licet esse negligentem.

Ad Furium, & Aurelium.

Furi, & Aureli comites Catulli,
Siue in extremos penetrarit Indos,
Litus ut longe resonante eoa
Tunditur unda,
Siue in Hyrcanos, Arabásq; molles
Seu Sacas, sagittiferósq; Parthos,
Siue qua septengeminus colorat
Aequora Nilus,
Siue trans altas gradietur alpeis,
Cæsaris uisens monimenta magni
Gallicum Rhenum, horribiles, & ulti-
mosq; Britanos.
Omnia hæc, quæcunq; feret uoluntas
Cœlitum, tentare simul parati,
Pauca nunciate meæ puellæ
Non bona dicta,
Cum suis uiuat, ualeatq; mœchis,
Quos simul complexa tenet trecentos,

Nullum amans uere, sed identidem omnium
Ilia rumpens,
Nec meum spectet, uelut ante, amorem,
Qui illius culpa cecidit, uelut prati
Vltimus flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est,

In Matrucinum Asinium.

Matrucine Asini manu sinistra
Non belle uteris in ioco, atque uino.
Tollis lintea negligentiorum,
Hoc salsum esse putas? fugit te inepte,
Quàm uis sordida res, & inuenusta est.
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta uel talento
Mutari uelit, est enim leporum
Disertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte,
Quod me non mouet æstimatione,
Verum est μνημόσυνον mei sodalis
Nam sudaria sætaba ex hiberis
Miserunt mihi muneri Fabullus,
Et Veranius hoc amem necesse est,
Vt Veraniolum meum, & Fabullum.

AD FABVLLVM.

Coenabis bene mi Fabulle apud me
Paucis, si tibi dij fauent, diebus,
Si tecum attuleris bonam, atq; magnam
Cœnam, non sine candida puella.
Et uino, & sale, et omnibus cachinnis

Hæc si inquam attuleris Fabulle noster
Cœnabis bene. nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Sed contra accipies meros amores*.
Seu quid suauius, elegantius'ue est,
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt ueneres, cupidinesq;,
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum ut te faciant Fabulle nasum.

Ad Caluum Licinium Oratorem.

n I te plus oculis meis amarem
Iucundissime Calue, munere isto
Odissem te odio uatiniano.
Nam quid feci ego? quid'ue sum locutus?
Cur me tot male perderes poetis?
Isti dij mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum,
Quod si (ut suspicor) hoc nouum, ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator,
Non est mi male, sed bene, ac beate,
Quod non dispereunt tui labores.
Dii magni horribilem, & sacrum libellum,
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuo ut die periret
Saturnalibus optimo dierum.
Non non hoc tibi salse sic abibit,
Nam si luxerit, ad librariorum
Curram scrinia, cæsios, aquinos,
Suffenum, omnia colligam uenena,
Ac te his supplicijs remunerabor.

V os hinc interea ualete, abite
I lluc, unde malum pedem attulistis,
S æcli incommoda pessimi poetæ
L egistis, male me marem putastis,
S iqui forte mearum ineptiarum
L ectores eritis, manusq; uestras
N on horrebitis admouere nobis.

AD AVRELIVM.

C Ommendo tibi me, ac meos amores
Aureli, ueniam peto pudentem,
V t si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
C onserues puerum mihi pudice
N on dico à populo, nihil ueremur
I stos, qui in platea modo huc, modo illuc
I n re prætereunt sua occupati,
V erum à te metuo, tuoq; pene
I nfesto pueris bonis, malisq;,
Quem tu, qua lubet, ut lubet, moueto
Quantum uis, ubi erit foris, paratum,
H unc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens, furorq; uecors
I n tantam impulerit scæleste culpam,
V t nostrum insidijs caput lacessas,
A h tum te miserum, maliq; fati,
Quem attractis* pedibus patente porta
P ercurrent raphaniq;, mugilesq;.

AD AVRELIVM.

P Aedicabo ego uos, & irrumabo
A ureli pathice, & cinæde Furi.

Qui me ex uersiculis meis putatis,
Quod sint molliculi, parum pudicum.
N am castum esse decet pium poetam
I psum, uersiculos nihil necesse est,
Qui tum deniq; habent salem, ac leporem,
S i sunt molliculi, ac parum pudici,
E t quod pruriat incitare possunt.
N on dico pueris, sed ijs pilosis
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
V os quod millia multa basiorum
P ædicabo ego uos, & irrumabo.

Ad Coloniam.

O' Colonia quem cupis ponte lædere longo,
E n salire paratum habes, sed uereris inepta
C rura ponticuli sub his totus irrediuiuus
N e supinus eat, cauáq; in palude recumbat.
S ic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
I n quo uel salij uel subsalij sacra suscipiuntur,
M unus hoc mihi miximi da Colonia risus.
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
I re præcipitem in lutum per caputq;, pedesq;,
V erum totius ut lacus putidæq; paludis
L iuidissima, maximeq; est profunda uorago.
I nsulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
B imuli tremula patris dormientis in ulna,
C ui cum sit uiridissimo nupta flore puella,
V t puella tenellulo delicatior hœdo,
A sseruanda nigerrimis diligentius uuis,
L udere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni,
N ec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus

In fossa liguris iacet separata securi,
Tantundem omnia sentiens, q̃ si nulla sit usquam
Talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
Ipse quis sit, utrum sit, an non sit, id quoq; nescit.
Hunc ego uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si potest olidum repente excitare ueternum,
Et supinum animum in graui derelinquere cœno,
Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

Ad Aurelium.

Aureli pater esuritionum,
Non harum modo, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut alijs erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores,
Nec clàm, nam simul & iocaris unà,
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra, nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione.
Atqui, si id faceres satur, tacerem,
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
Næ meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico,
Ne finem facias, sed irrumatus.

Ad Varum.

Suffenus iste Vare, quem probe nosti,
Homo est uenustus, & dicax, & urbanus,
Idemq; longe plurimos facit uersus,
Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
Perscripta, nec scit, ut fit in palinxesto,
Relata, carthæ regiæ, noui libri,
Noui umbilici, lora rubra, membrana

D irecta* plumbo, & pumice omnia æquata
H æc cum legas, tum bellus ille, & urbanus
S uffenus unus caprimulgus, aut fossor
R ursus uidetur, tantum abhorret, ac mutat.
H oc quid putemus esse? qui modo scurra,
A ut siquid hac re tristius uidebatur,
I dem infaceto est infacetior rure,
S imul poemata attigit, neq; idem unquam
A eque est beatus, ac poema cum scribit.
T am gaudet in se, tamq; se ipse miratur.
N imirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,
Q uem non in aliqua re uidere Suffenum
P ossis, suus cuiq; attributus est error,
S ed non uidemus manticæ quid in tergo est.

Ad Furium.

Furi, cui neq; seruus est, neque arca,
N ec cimex, nec araneus, nec ignis,
V erum est & pater, & nouerca, quorum
D entes uel silicem comesse possunt.
E st pulchre tibi cum tuo parente,
E t cum coniuge lignea parentis,
N ec mirum, bene nam ualetis omnes,
P ulchre concoquitis, nihil timetis,
N on incendia, non graueis ruinas,
N on facta impia, non dolos ueneni,
N on casus alios periculorum.
A tqui corpora siciora cornu,
A ut siquid magis aridum est, habetis,
S ole, & frigore, & esuritione,
Q uare non tibi sit bene, ac beate?

A'te sudor abest, abest saliua,
Muccusq;, & mala pituita nasi.
Hanc ad munditiem adde mundiorem,
Quod culus tibi purior salillo est,
Nec toto decies cacas in anno,
Atq; id durius est faba, & lapillis,
Quod tu si manibus teras, fricesq;,
Non unquam digitum inquinare posses.
Hæc tu commoda tam beata Furi
Noli spernere, nec putare parui,
Et sestertia quæ soles precari
Centum, desine, nam sat es beatus.

Ad Puerum.

O qui flosculus es iuuentilorum*
Non horum modo, sed quot aut fuerunt;
Aut posthac alijs erunt in annis,
Mallem delitias mihi dedisses,
Quàm isti, cui neq; seruus est, neq; arca,
Quàm sic te sineres ab isto amari,
Qui non est homo. bellus inquies est,
Sed bello huic, neq; seruus est, neq; arca.
Hæc tu quàm lubet abijce, eleuáq;,
Nec seruum tamen ille habet, neq; arcam.

Ad Thallum.

Cinæde Thalle mollior cuniculi capillo,
Vel anseris medulla, uel inula mollicella,
Vel pene languido senis, situq; araneoso,
Idémq; Thalle turbida rapacior procella.
Cum diua mater alites ostendit occinenteis*
Remitte pallium mihi meum, quod inuolasti,

Sudariumq;

Sudariumq; setabum, catagraphosq; Thynos
Inepte quæ palàm soles habere tanquam auita,
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latusculum, manusq; mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
Et insolenter æstues, uelut minuta magno
Deprensa nauis in mari uesaniente uento.

Ad Furium.

Furi uillula nostra non ad austri
Flatus opposita est, nec ad fauoni,
Nec sæui boreæ, aut apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O uentum horribilem, atque pestilentem.

Ad Puerum suum.

Minister ueteli puer falerni
Ingere mi calices amariores,
Vt lex posthumiæ iubet magistræ
Ebriosa acina ebriosioris.
At uos quò lubet hinc abite lymphæ
Vini perniciues, & ad seueros
Migrate, hic merus est thyonianus

Ad Veranium, & Fabullum.

Pisonis comites, cohors inanis
Aptis sarcinulis, & expeditis
Verani optime, túque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? satis'ne cum isto
Vappa, frigoráq;, & famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum? ut mihi, qui meum secutus
Prætorem, refero datum lucello.

O Memmi bene me, ac diu supinum
T ota ista trabe lentus irrumasti,
S ed, quantum uideo, pari fuisti
C asu, nam nihilo minore uerpa
E s fartus, pete nobiles amicos.
A t uobis mala multa dij, deæq;
D ent opprobria Romuli, Remiq;.

In Mamurram.

Quis hoc potest uidere? quis potest pati?
N isi impudicus, & uorax, & aleo
M amurram habere, quod comata Gallia
H abebat, & cuncta ultima Britania.
C inæde Romule hoc uidebis, & feres?
E s impudicus, & uorax, & aleo.
E t ille nunc superbus, & superfluens
P erambulabit omnium cubilia?
V t albulus columbulus dionœus.
C inæde Romule hoc uidebis, & feres?
E s impudicus, & uorax, & aleo.
E o'ne nomine imperator unice
F uisti in ultima occidentis insula,
V t ista uestra diffututa mentula
D ucenties comesset, aut trecenties?
Quid est? an hæc sinistra liberalitas
P arum expatrauit? an parum helluatus est?
P aterna primum lancinata sunt bona,
S ecunda præda pontica, inde tertia
H ibera, quam scit amnis aurifer Tagus,
H unc Galliæ timent, timent Britaniæ,

Quid hunc (malum) fouetis, aut quid hic potest,
N isi uncta deuorare patrimonia?
E o'ne nomine urbis oppulentissimæ
S ocer, generq; perdidistis omnia?

Ad Alphenum.

Alphene immemor, atq; unanimis false sodalibus
I am te nil miseret dure tui dulcis amiculi,
I am me prodere, iam non dubitas fallere perfide.
N ec facta impia fallacum hoium cœlicolis placent.
Quæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
E heu qd faciant dico homines, cui ue habeant fidẽ?
C erte tu te iurabas animam tradere me quoq;
I nducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent,
I dem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaq;
V entos irrita ferre ad nebulas aerias sinis.
S i tu oblitus es, at dij meminerunt, meminit fides,
Quæ te ut pœniteat postmodo facti faciet tui.

Ad Sirmionem peninsulam.

Peinsularum Sirmio, insularumq;
O celle, quascunq; in liquentibus stagnis,
M ariq; uasto fert uterq; neptunus,
Quàm te libenter, quamq; lætus inuiso,
V ix mi ipse credens thyniam, atq; bithynos
L iquisse campos, & uidere te in tuto.
O quid solutis est beatius curis?
C um mens onus reponit, ac peregrino
L abore fessi uenimus larem ad nostrum,
D esyderatoq; acquiescimus lecto,
H oc est, quod unum est pro laboribus tantis.
S alue o uenusta Sirmio, atq; hero gaude,

Gaudete, uos quoq; lydiæ lacus undæ,
Ridete quicquid est domi cachinnorum.

Ad Ipsithillam.

Amabo mea dulcis Ipsithilla,
Meæ delitiæ, mei lepores,
Iube ad te ueniam meridiatum,
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Nequis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas, paresq; nobis
Nouem continuas fututiones,
Verum siquid ages, statim iubeto,
Nam pransus iaceo, & satur supinus
Pertundo tunicamq;, palliumq;.

In Vibennium, & Furium cinædum.

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, & cinæde fili,
Nam dextra pater inquinatiore,
Culo filius est uoraciore,
Cur non exilium, malasq; in oras
Itis, quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo, & nates pilosas
Fili non potes asse uenditare?

Seculare carmen ad Dianam.

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri
Puellæq; canamus,
O Latonia maximi
Magna progenies Iouis,

Quam mater prope' deliam
Deposuit oliuam,
Montium domina ut fores,
Syluarumq; uirentium,
Saltuumq; reconditorum,
Amniumq; sonantum,
Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens triuia, & notho es
Dicta lumine luna,
Tu cursu dea menstruo
Metiens iter annuum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples,
Sis quocunque tibi placet.
Sancta nomine, Romuliq;
Antiquam, ut solita es, bona
Sospites ope gentem.

Ad Libellum.

Poetæ tenero meo sodali
Velim Cæcilio papyre dicas
Veronam ueniat Noui relinquens
Comi mœnia, lariumq; littus.
Nam quasdam uolo cogitationes
Amici accipiat sui, meiq;.
Quare, si sapiet, uiam uorabit,
Quamuis candida millies puella
Euntem reuocet, manusq; collo
Ambas iniÿciens roget morari,
Quæ nunc, si mihi uera nuntiantur,

I llum deperit impotente amore,
N am quo tempore legit inchoatam
D indymi dominam, ex eo misellæ
I gnes interiorem edunt medullam.
I gnosco tibi Sapphica puella
M usa doctior, est enim uenuste
M agna Cæcilio inchoata mater.

In Annales Volusij.

Annales Volusij cacata charta
V otum soluite pro mea puella,
N am sanctæ Veneri, Cupidiniq;
V ouit, si sibi restitutus essem,
D esissemq; truces uibrare iambos,
E lectissima pessimi poetæ
S cripta tardipedi deo daturam
I nfelicibus ustulanda lignis.
E t hoc pessima se puella uidit
I ocose, & lepide uouere diuis.
N unc o cæruleo creata ponto,
Q uæ sanctum idalium, uriosq; apertos,
Q uæq; Ancona, Cnidumq; arundinosam
C olis, quæq; Amathunta, quæq; Colchos,
Q uæq; Dyrrhachium adriæ tabernam,
A cceptum face, redditumq; uotum
S i non illepidum, neque inuenustum est.
A t uos interea uenite in ignem
P leni thuris, & infacetiarum
A nnales Volusij cacata charta.

Ad Contubernales.

Salax taberna, uosq; contubernales,

A pileatis nona fratribus pila,
S olis putatis esse mentulas uobis?
S olis licere, quicquid est puellarum
C onfutuere, & putare cæteros hircos?
A n, continenter quod sedetis insulsi
C entum, aut ducenti, non putatis ausurum
M e unà ducentos irrumare sessores?
A tqui putate. nanque totius uobis
F rontem tabernæ scipionibus scribam.
P uella nam mea, quæ meo sinu fugit,
A mata tantum, quantum amabitur nulla,
P ro qua mihi sunt magna bella pugnata,
C onsedit istic, hanc boni, beatiq;
O mnes amatis, & quidem, quod indignum est,
O mnes pusilli, & semitarij mœchi.

Ad Cornificium,

Male est Cornifici tuo Catullo,
M ale est, mehercule, & laboriose,
E t magis magis in dies, & horas,
Q uem tu, quod minimum, facillimumq; est, *
Q ua solatus es allocutione?
I rascor tibi, sic meos amores
P aulum quidlibet allocutionis *
M œstius lachrymis simonideis

In Egnatium.

Egnatius, quod candidos habet denteis,
R enidet usquequaque, seu ad rei uentum est
S ubsellium, cum orator excitat fletum,
R enidet ille, seu pii ad rogum filij
L ugetur, orba cum flet unicum mater,

Renidet ille quicquid est, ubicunq; est
Quodcunq; agit, renidet, hunc habet morbum
Neq; elegantem, ut arbitror, neq; urbanum.
Quare monendus es mihi bone Egnati.
Tu præter omnes une de capillatis
Cuniculosæ celtiberiæ fili
Egnati, opaca quem bonum facit barba,
Et dens hibera defricatus urina,
Si urbanus esses, aut sabinus, aut tyburs,
Aut parcus umber, aut obesus hetruscus,
Aut lanuuinus ater, atque dentatus,
Aut transpadanus, ut meos quoq; attingam,
Aut quilibet, qui puriter lauit dentes,
Tamen renidere usquequaque te nollem,
Nam risu inepto res ineptior nulla est,
Nunc celtiberus celtiberia in terra
Quod quisque minxit hoc ibi solet mane
Dentem, atque rufam defricare gingiuam.
Vt quo iste uester expolitior Dens est,
Hoc te amplius bibisse prædicet loti.

Ad Rauidum.

Quæ nam te mala mens misselle Rauide
Agit præcipitem in meos iambos?
Quis Deus tibi non bene aduocatus
Vecordem parat excitare rixam?
Anne ut peruenias in ora uulgi?
Quid uis? qualubet esse notus optas,
Eris, quandoquidem meos amores
Cum longa uoluisti amare pœna.

De Acme.

* Acme illa, illa puella defututa,
T ota millia me decem poposcit,
I sta turpiculo puella naso,
D ecoctoris amica Formiani.
P ropinqui, quibus est puella curæ,
A micos, medicosq; conuocate.
N on est sana puella, nec rogate
Qualis sit, solet hoc imaginosum.
A deste hendecasyllabi, quot estis
O mnes undique, quotquot estis omnes.
I ocum me putat esse mœcha turpis,
E t negat mihi nostra reddituram
P ugillaria, si pati potestis,
P ersequamur eam, & reflagitemus.
Quæ sit quæritis, illa, quam uidetis
T urpe incedere myrmice, ac moleste
R identem catuli ore gallicani.
C ircunsistite eam, & reflagitate,
M œcha putida redde codicillos,
R edde putida mœcha codicillos.
N on assis facis o lutum lupanar,
A ut si perditius potest quid esse,
S ed non est tamen hoc satis putandum,
Quod si non aliud potest ruborem
A fferre* o canis exprimamus ore,
C onclamate iterum altiore uoce,
M œcha putida redde codicillos,
R edde putida mœcha codicillos,
S ed nil proficimus, nihil mouetur,

Mutanda est ratio, modusq; uobis,
Siquid proficere amplius potestis,
Pudicam, & proba redde codicillos.

In Amicam Formiani.

Salue nec minimo puella naso,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore sicco,
Nec sanè nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani,
Ten' prouincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O seclum insipiens, & infacetum.

Ad Fundum.

O Funde noster, seu Sabine, seu Tyburs,
Nam te esse Tyburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum lædere, at quibus cordi est,
Quo uis Sabinum pignore esse contendunt,
Sed seu Sabine, siue uerius Tyburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa, malamq; pectore expuli tussim. *
Non immerenti uertitur mihi quàm mens,
Dum sumptuosas appeto dedit cœnas,
Nam Sextianus dum uolo esse conuiua,
Orationem minantum petitorum
Plenam ueneni, & pestilentiæ legit.
Hic me grauedo frigida, & frequens tussis,
Quassauit, usquedum in tuum sinum fugi,
Et me recuraui ocymo* que, & urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quod non es ulta peccatum.

Nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sentire cesso, quin grauedinem, & tussim
Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus,
Qui tunc uocat me, cum malum legit librum.

De Acme, & Septimio.

Acmen Septimius suos amores,
Tenens in gremio, mea inquit Acme,
Ni te perdite amo, atque amare porro
Omnes sum assidue paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire.
Solus in Libya, Indiáq; tosta,
Caesio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit, amor sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbatione,
At Acme leuiter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos,
Illo purpureo ore suauiata,
Sic inquit, mea uita Septimille,
Huic uni domino usque seruiamus,
Vt multo mihi maior, acriorq;
Ignis, mollibus ardet in medullis,
Hoc ut dixit, amor sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbatione.
Nunc ab auspicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur,
Vnam Septimius misellus Acmen,
Mauult, quàm Syrias, Britaniasq;,
Vno in Septimio fidelis Acme
Facit delitias, libidinesq;.
Quis ullos homines beatiores

V idit? quis uenerem auspicatiorem?

Ad seipsum de aduentu ueris.

Iam uer egelidos refert tepores,
I am cœli furor æquinoctialis
I ucundis Zephyri silescit auris,
L inquantur phrygij Catulle campi,
N icææq; ager uber æstuosæ,
A d claras Asiæ uolemus urbes,
I am mens prætrepidans auet uagari,
I m læti studio pedes uigescunt,
O dulces comitum ualete cœtus,
L onge quos simul à domo profectos,
D iuersos uariæ uiæ reportant,

Ad Porcium, & Socrationem.

Porci, & Socration, duæ sinistræ
P isonis scabies, famesq; Memmi,
V os Veraniolo meo, & Fabullo
V erpus præposuit priapus ille,
V os conuiuia lauta sumptuose
D e die facitis, mei sodales
Q uærunt in triuio uorationes.

Ad Iuuencium.

Mellitos oculos tuos Iuuenci,
S iquis me sinat usque basiare,
V sque ad millia basiem trecenta,
N ec unquam saturum inde cor futurum est,
N on si densior aridis aristis
S it nostræ seges osculationis.

Ad Marcum T. C.

Disertissime Romuli nepotum,

Quot ſunt, quotq́; fuere Marce Tulli,
Quotq́; poſt aliјs erunt in annis,
G ratias tibi maximas Catullus
A git peſſimus omnium poeta,
T anto peſſimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium.

H eſterno Licini die otioſi
M ultum luſimus in meis tabellis,
V t conuenerat eſſe delicatos.
S cribens uerſiculos uterq; noſtrum,
L udebat numero modo hoc, modo illoc,
R eddens mutua per iocum, atq; uinum,
A tq; illinc abij tuo lepore
I ncenſus Licini, facetiisq́;,
V t nec me miſerum cibus iuuaret,
N ec ſomnus tegeret quiete ocellos,
S ed toto indomitus furore lecto
V erſarer, cupiens uidere lucem,
V t tecum loquerer, ſimulq; ut eſſem.
A t deſeſſa labore membra, poſtquam
S emimortua lectulo iacebant,
H oc iucunde tibi poema feci,
E x quo perſpiceres meum dolorem;
N unc audax caue ſis, precesq; noſtras
O ramus caue deſpuas ocello,
N e pœnas Nemeſis repoſcat à te.
E ſt uehemens dea, lædere hanc caueto.

Ad Leſbiam.

Ille mi par eſſe deo uidetur,

Ille si fas est, superare diuos,
Qui sedens aduersus identidem te
Spectat, & audit
Dulce ridentem, misero quod omneis
Eripit sensus mihi, nam simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mi
*
Lingua sed torpet, tenueis sub artus
Flamma demanat, sonitu suopte
Tintinant aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
Otium Catulle tibi molestum est.
Otio exultas, nimiumq; gestis.
Otium & reges prius, & beatas
Perdidit urbes.

Ad Seipsum de Struma, & Vatinio.

Quid est Catulle, quod moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet.
Per consulatum peierat Vatinius,
Quid est Catulle, quod moraris emori?

De quodam, & Caluo.

Risi nescio quem modo in corona,
Cui cum mirifice Vatiniana
Meus crimina Caluus explicasset,
Admirans ait hæc, manusq; tollens,
Dii magni Salaputium disertum
Othonis caput oppido est pusillum. *
Heri rustice semilauta crura *
Subtile, & leue peditum Libonis
Sed non omnia displicere uellem *

Tibi, & Suffecio seni recocto.

In Camerium.

Irascere iterum meis iambis
Immerentibus unice Imperator
Oramus, si forte non molestum est,
Demonstres ubi sunt tuae tabernae.
Te quaesiuimus in minore campo,
Te in circo, te in omnibus labellis
Te in templo superi Iouis sacrato,
In Magni simul ambulatione.
Faemellas omneis amice prendi,
Quas uultu uidi tamen serenas,
Auelli sinite ipse flagitabam
Camerium mihi pessimae puellae. *
Quaedam, inquit, nitidum sinum reducens, *
Non custos si fingar ille cretum,
Non si pegaseo ferar uolatu,
Non Ladas ego, pennipes'ue Perseus,
Non Rhesi niueae, citaeq; bigae.
Adde huc plumipedas, uolatilesq;,
Ventorumq; simul require cursum,
Quos iunctos Cameri mihi dicares,
Defessus tamen omnibus medullis,
Et multis * langoribus peresus
Essem, te mihi amice quaeritando.
En hic in roseis latet papillis,
Sed te quaerere iam herculis labos est.
Tanto te in fastu negas amice?
Dic nobis ubi sis futurus, ede *
Audacter committe, crede, lucet

Nunc te lacteolæ tenent puellæ?.
Si linguam clauso tenes in ore,
Fructus proijcies amoris omneis,
Verbosa gaudet Venus loquela.
Vel si uis, licet obseres palatum,
Sis nostri quoq; particeps amoris.

Ad M. Catonem Porcium.

O rem ridiculam Cato, & iocosam,
Dignamq; auribus, & tuo cachinno.
Ride quicquid amas Cato Catullum,
Res est ridicula, & nimis iocosa,
Deprendi modo pupulum puellæ
Trusantem, hunc ego si placet Dionæ,
Pro telo rigida mea cecidi.

In Mamurram, & Cæsarem.

Pulchre conuenit improbis cinædis
Mamurræ, pathicoq;, Cæsariq;.
Nec mirum maculæ pares utrisq;,
Vrbana altera, & illa formiana,
Impressæ resident, nec eluentur,
Morbosi pariter, gemelli utriq;
Vno in lectulo, erudituli ambo,
Non hic, quam ille magis uorax adulter,
Riuales, socij & puellularum,
Pulchre conuenit improbis cinædis.

Ad Cœlium de Lesbia.

Cœli Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catullus unam
Plus, quàm se, atq; suos amauit omneis,
Nunc in quadriuijs, & angiportis,

Glubit

G lubit magnanimos Remi nepotes.

De Rufa, & Rufulo.

Bononiensis Rufa Rufulum fellat
V xor Meneni, sæpe quam in sepulchretis
V idistis, ipso rapere è rogo cœnam,
C um deuolutum ex igne prosequens panem,
A b semiraso tunderetur ustore.
N um te leæna montibus libyssinis,
A ut Scylla latrans infima inguinum parte,
T am mente dura procreauit, ac tetra,
V t supplicis uocem in nouissimo casu
C ontemptam haberes? ah nimis fero corde.

IVLIAE, ET MALLII EPITHALAMIVM.

Ollis o heliconij
c Cultor, uraniæ genus,
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem o hymenæe o
Hymen o hymenæe.
C inge tempora floribus,
Suaue olentis amaraci,
Flammeum cape, lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Luteum pede soccum.
E xcitatusq; hilari die,
Nuptialia concinens,
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus, manu
Pineam quate tedam.

Nanque Iulia Mallio,
Qualis idalium colens
Venit ad phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
Nubit alite uirgo,
F loridis uelut enitens
Myrtus asia* ramulis,
Quos Hamadryades deæ
Ludicrum sibi roscido
Nutriunt humore
Quare age huc aditum ferens
Perge linquere thespiæ
Rupis aonios specus,
Lympha quos super irrigat
Frigerans Aganippe,
A c domum dominam uocat
Coniugis cupidam noui,
Mentem amore reuinciens,
V t tenax edera hac, & hac
Arborem implicat errans,
Vos item simul integræ
Virgines, quibus aduenit
Par dies, agite in modum
Dicite o hymenæe o
Hymen o hymenæe,
V t lubentius audiens,
Se citarier ad suum
Munus huc aditum ferat
Dux bonæ Veneris, boni
Coniugator amoris

Quis deus magis optimis
Est petendus amantibus?
Quem colant homines magis
Cœlitum? o hymenæe o
Hymen o hymenæe.
Te suis tremulus parens
Inuocat, tibi uirgines
Zonula soluunt sinus,
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos,
Tu fero iuueni in manus,
Floridam ipse puellulam
Matris è gremio suæ
Dedis, o hymenæe, o
Hymen o hymenæe.
Nil potest sine te Venus,
Fama quod bona comprobet,
Commodi capere, at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Nulla quit sine te domus
Liberos dare, nec parens
Stirpe dicier, at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Quæ tuis careat sacris
Non queat dare præsides
Terra finibus, at queat
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?

Claustra pandite ianuæ.
Virgo adest, uiden' ut faces
Splendidas quatiunt comas?
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
T ardat ingenuus pudor,
Quem tamen magis audiens
Flet, quod ire necesse sit.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
F lere desine, non tibi
Aruleia periculum est,
Nequa fœmina pulchrior
Clarum ab oceano diem
Viderit uenientem.
T alis in uario solet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hyacinthinus.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
P rodeas noua nupta, si
Iam uidetur, & audias
Nostra uerba. uiden'? faces
Aureas quatiunt comas,
Prodeas noua nupta.
N on tuus leuis in mala
Deditus uir adultera,
Procat turpia persequens,
A' tuis teneris uolet
Secubare papillis,

L enta qui uelut assitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
O cubile quot omine
Candido pede lecteuli
Quæ tibi ueniunt bona,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Quæ tuo ueniunt hero,
Quanta gaudia, quæ uaga
Nocte, quæ media die,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
T ollite o pueri faces,
Flammeum uideor uidere,
Ite, concinite in modum,
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
N e diu taceat procax
Fescennina locutio,
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.
D a nuces pueris iners
Concubine, satis diu
Lusisti nucibus, lubet
Iam seruire Thalasio,
Concubine nuces da.

S ordebant tibi uillicæ
Concubine hodie, aque heri,
Nunc tuum cinerarius
Tondet os, miser ah miser,
Concubine nuces da.
D iceris male te à tuis
Vnguentate glabris marite
Abstinere, sed abstine.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe,
S cimus hæc tibi, quæ licent
Sola cognita, sed marito
Ista non eadem licent.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
N upta tu quoque, quæ tuus
Vir petet, caue ne neges,
Ne petitum aliunde eat.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
E n tibi domus ut potens,
Et beata uiri tui,
Quæ tibi sine fine erit.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
V sque dum tremulum mouens
Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.

T ransfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Rasilem'q; subi forem.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
A spice unus ut accubans
Vir tuus tyrio in toro,
Totus immineat tibi.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
I lle non minus, atq; tu
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penite magis.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
M itte brachiolum teres
Prætextate puellulæ,
Iam cubile adeat uiri.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
* Vos unis senibus bonæ
Cognitæ bene fœminæ
Collocate puellulam.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
I am licet uenias marite,
Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice uelut

Luteum'ue papauer
Non diu remoratus es,
Iam uenis, bona te uenus
Iuuerit, quoniam palam'
Quod cupis, capis, & bonum
Non abscondis amorem.
At marita tuum tamen
Cælites, nihilo minus,
(Pulchræ res) neque te Venus
Negligit. sed abit dies
Perge, ne remorare.
Ille puluis erythræi,
Syderumq; micantium
Subducat numerum prius,
Qui uestri numerare uult
Multa millia lusuum.
Ludite, ut lubet, & breui
Liberos date, non decet
Tam uetus sine liberis
Nomen esse, sed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus uolo paruulus,
Matris è gremio suæ
Porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem,
Sed micante labello.
Sit suo similis patri,
Mallio, & facile inscijs
Noscitetur ab omnibus,
Et pudicitiam suæ

Matris indicet ore.
T alis illius à bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unicæ ab optima
Matre Telemacho manet
Fama penelopæo.
C laudite hostia uirgines,
Lusimus satis, at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

CARMEN NVPTIALE.

u Esper adest iuuenes, consurgite, uesper olympo
Expectata diu uix tandem lumina tollit.
Surgere iã tempus, iã pingueis linquere mensas.
Iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenæus.
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.
C ernitis innuptæ iuuenes? consurgite contra,
Nimirum eoos ostendit noctifer imbres
Sic certe, uiden' ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere, canent quo uincere par est.
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.
N on facilis nobis æquales palma parata est,
Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirunt,
Non frustra meditantur, habent memorabile qđ sit.
Nos alio mentes, alio diuisimus aureis,
Iure igitur uincemur. amat uictoria curam.

Quare nunc animos saltem committitte uestros,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o' hymenææ hymen ades o' hymenææ.
H espere, qui cœlo fertur crudelior ignis?
Qui natam possis complexu auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti castam donare puellam,
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o' hymenææ hymen ades o' hymenææ.
H espere, qui cœlo lucet iucundior ignis?
Qui desponsa tua firmes connubia flamma.
Quod pepigere uiri, pepigerunt ante parentes,
Nec iunxere prius, quàm se tuus extulit ardor.
Quid datur à diuis felici optatius hora?
Hymen o' hymenææ hymen ades o' hymenææ.
H esperus à nobis æquales abstulit unam. *
Nanq; tuo aduentu uigilat custodia semper,
Nocte latent fures, quos idem sæpe reuertens
Vespere mutato comprendis nomine eosdem,
At lubet innuptis ficto te carpere questu.
Quid tum si carpunt tacita quod mente requrunt?
Hymen o' hymenææ hymen ades o hymenææ.
V t flos in septis secretus nascitur hortis,
I gnotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber,
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ,
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ,
Sic uirgo, dum intacta manet, dum cara suis, sed
Cum castum amisit polluto corpore florem,

Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe
Vt uidua in nudo uitis quæ nascitur aruo,
Nunquam se extollit, nunquam mitẽ educat uuã,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolæ nulli accoluere iuuenci,
At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accoluere iuuenci,
Sic uirgo, dũ intacta manet, dũ inculta senescit,
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara uiro magis, & minus est inuisa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
Nõ æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parẽtum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est, noli pugnare duobus,
Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe.

DE BERECYNTHIA ET ATY.

Vper alta uectus Atys celeri rate maria
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit,
Adijt'q; opaca syluis redimita loca deæ
Stimulatus ut furenti rabie uagus animus,

Diuellit ille acuto sibi pondera silice,
Itaq; ut relicta sensit sibi membra sine uiro, *
Etiam recente terræ sola sanguine maculans
Niueis citata cepit manibus leue tympanum.
Tympanum tubam Cybelle tua mater initia,
Quatiensq́; terga tauri teneris caua digitis,
Canere hæc suis adorta est tremebunda comitibus,
Agite ite ad alta gallæ Cybeles nemora simul,
Simul ite dindymenæ dominæ uaga pecora,
Aliena petentes pede, ut exules, loca celeri
Sectam meam executæ duce me mihi comites
Rapidum salum tulistis, truculentaq́; pelagi.
Et corpus euirastis ueneris nimio odio.
Hilarate excitatis erroribus animum,
Mora tarda mente cedat, simul ite, sequimini
Phrygiã ad domũ, Cybelles phrygia ad nemora deæ,
Vbi cymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit phryx curuo graue calamo,
Vbi capita mænades ui iaciunt hederigeræ,
Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Vbi sueuit illa diuæ uolitare uaga cohors,
Quò nos decet citatis celerare tripudiis.
Simul hæc comitibus Atys cecinit noua mulier,
Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepãt,
Viridem citus adit idam properante pede chorus.
Furibunda simul anhelans uaga uadit animo egẽs.
Comitata tympano Atys per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi,
Rapidæ ducem sequuntur gallæ pede propero,

I taq;, ut domum Cybelles tetigere lassulæ,
N imio è labore somnum capiunt sine cerere,
P iger his labantes langore oculos sopor operit,
A bit in quiete molli rabidi furor animi.
S ed ubi oris aurei sol radiantibus oculis
L ustrauit æthéra album, sola dura, mare ferum,
P epulitq; noctis umbras uegetis sonipedibus,
V bi somnus excitum Atyn fugiens citus abijt,
T repidantem eum recepit dea pasithea sinu.
I ta de quiete molli rapida sine rabie,
S imul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,
L iquidáq; mente uidit sine quis, ubiq; foret,
A nimo æstuante rursus redditum ad uada tetulit,
V bi maria uasta uisens lachrymantibus oculis,
P atriam allocuta ita est uoce mœsta miseriter,
P atria o mea creatrix, patria o mea genitrix,
E go quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
F amuli solent, ad idæ tetuli nemora pedem,
V t apud niuem, & ferarum gelida stabula forem,
E t earum omnia adirem furibunda latibula.
V bi nam, aut quibus locis te positam patria rear?
C upit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
R abie fera carens dum breue tempus, animus est.
E go'ne à mea remota hæc ferar in nemora domo?
P atria, bonis, amicis, genitoribus abero?
A bero foro, palæstra, stadio, & gymnasijs?
M iser ah miser querendum est etiam atq; ēt anime,
Q uod enim genus figuræ est, ego nunquid abierim?
E go mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
E go gymnasij fui flos, ego eram decus olei,

Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida,
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
Ego'ne deum ministra, & Cybeles famula ferar?
Ego mænás, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
Ego uiridis algida idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agam sub altis phrygiæ columinibus?
Vbi cerua syluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
Iam iam dolet, quod egi, iam iam quoq; pœnitet.
Roseis ut huic labellis palàm sonitus abijt
Geminas deorum ad aures noua nuntia referens.
Vbi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus,
Leuum'q; pecoris hostem stimulans ita loquitur,
Agedum, inqt, age ferox, hũc agedũ aggredere furor,
Fac ut furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea libere nimis, qui fugere imperia cupit,
Age, cæde terga cauda tua, uerbera pateant.
Fac cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.
Ait hæc minax Cybelle, religat'q; iuga manu,
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum
Vadit, infremit, refringit uirgulta pede uago,
At ubi humida albicantis loca littoris adijt,
Tenerum'q; uidit Atyn propè marmora pelagi,
Facit impetum, ille demens fugit in nemora fera,
Ibi semper omne uitæ spatium famula fuit
Dea magna, dea Cybelle, dea dindymi domina
Procul à mea tuus sit furor omnis hera domo,
Alios age incitatos, alios age rabidos.

ARGONAVTICA.

P Eliacæ quondam prognatæ uerticæ pinus
Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus, & fines æetæos,
C um lecti iuuenes arguæ robora pubis
A uratam optantes Colchis auertere pellem,
A usi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
C ærula uerrentes abiegnis æquora palmis,
D iua quibus retinens in summis urbibus arces,
I psa leui fecit uolitantem flamine currum,
P inea coniungens inflexæ texta carinæ,
I lla rudem cursu prima imbuit amphitriten,
Q uæ simulac rostro uentosum proscidit æquor,
T otáq; remigio spumis incanuit unda,
E mersere feri candenti è gurgite uultus
A equoreæ monstrum nereides admirantes,
I lláq;, atq; alia uiderunt luce marinas
M ortales oculi nudato corpore nymphas
I am crurum tenus extantes è gurgite cano.
T um Thetidis Peleus incensus fertur amore,
C um Thetis humanos non despexit hymenæos,
C um Thetidi pater ipse iugandum Peléa sensit.
O nimis optato seclorum tempore nati
H eroes saluete, deûm genus, o bona mater,
V os ego sæpe meo uos carmine compellabo,
T éq; adeo eximiæ tedis felicibus aucte
T hessaliæ columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
I pse suos diuûm genitor concessit amores,
T é'ne Thetis tenuit pulcherrima neptunine,

T e'ne suam Tethys concessit ducere neptem?
O ceanus'q; pater, totum qui amplectitur orbem?
Quae simul optatae finito tempore luces
A duenere, domum conuentu tota frequentat
T hessalia, oppletur laetanti regia coetu,
D ona ferunt, prae se declarant gaudia uultu,
D eseritur Scyros, linquunt phthiotica tempe,
G raiugenas'q; domos, ac moenia larissea.
P harsaliam coeunt, pharsalia tecta frequentant,
R ura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
N on humilis curuis purgatur uinea rastris,
N on glebam prono conuellit uomere taurus,
N on falx attenuat frondatorum arboris umbram,
S qualida desertis rubigo infertur aratris.
I psius at sedes, quacunq; opulenta recessit
R egia, fulgenti splendent auro, atq; argento,
C andet ebur solijs, collucent pocula mensae,
T ota domus gaudet regali splendida gaza,
P uluinar uero diuae geniale locatur
S edibus in medijs, indo quod dente politum
T incta tegit roseo conchylis purpura fuco.
H aec uestis priscis hominum uariata figuris,
H eroum mira uirtutes indicat arte.
N anq; fluentisono prospectans littore Diae
T hesea cedentem celeri cum classe tuetur
I ndomitos in corde gerens Ariadna furores,
N ec dum etiam, sese'q; sui tum credidit esse,
V tpote fallaci quae tum primum excita somno
D esertam in sola miseram se cernit arena.
I mmemor at iuuenis fugiens, pellit uada remis,

Irrita

Irrita uentosæ linquens promissa procellæ,
Quem procul ex alga mœstis minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit euœ,
Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens subtilem uertice mitram,
Non contecta leui uelatum pectus amictu,
Non tereti strophio lactanteis uincta papillas,
Omnia quæ toto delapsa è corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant.
Sed neq; tum mitræ, neq; tum fluitantis amictus
Illa uicem curans, toto te pectore Theseu,
Toto animo, tota perdebat perdita mente.
Ah miseram, assiduis quam luctibus extenuauit
Spinosas Erycina serens in pectore curas.
Illa tempestate, feroxq; & tempore Theseus
Egressus curuis è littoribus pyreæi,
Attigit iniusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis
Electos iuuenes simul & decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro,
Queis angusta malis cum mœnia uexarentur,
Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
Proijcere optauit potius quàm talia Cretam
Funera Cecropiæ ne funera, portarentur.
Atque ita naue leui nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum ad Minoa uenit, sedes'q; superbas.
Hunc simulac cupido conspexit lumine uirgo
Regia, quam suaueis expirans castus odores
Lectulus, in molli complexu matris alebat

Qualeis Eurotæ pergignunt flumina myrtos,
Auráue distinctos educit uerna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina, quàm toto concepit pectore flammam
Funditus, atq; imis exarsit tota medullis.
Heu misere exagitans immiti corde furores
Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quæq; regis Colchos, quæq; Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactastis mente puellam
Fluctibus, in flauo sæpe hospite suspirantem,
Quantos illa tulit languenti corde timores,
Quanto sæpe magis fulgore expalluit auri,
Cum sæuum cupiens contra contendere monstrum,
Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis,
Non ingrata tamen frustra munuscula diuis
Promittens, tacito suspendit uota labello.
Nam uelut in summo quatientem brachia tauro
Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
Indomitus turbo contorquens flamine robur
Eruit, illa procul radicibus extirpata
Prona cadit, latéq;, & comminus omnia frangit,
Sic domito sæuum prostrauit corpore Theseus
Nequicquam uanis iactantem cornua uentis,
Inde pedem uictor multa cum laude reflexit
Errabunda regens tenui uestigia filo,
Ne labyrintheis è flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobseruabilis error.
Sed quid ego à primo digressus carmine, plura
Commemorem? ut linquens genitoris filia uultum,
Vt consanguineæ complexum, ut deniq; matris,

Quæ misera ignaro fleret deperdita lecto,
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem,
Aut ut uecta ratis spumosa ad littora Diæ,
Aut ut eam dulci deuictam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore coniux.
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem,
Clarisonas imo fudisse è pectore uoces,
Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
Vnde aciem pelagi uastos protenderet æstus,
Tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
Atq; hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem.
Sicine me patrijs abductam perfide ab oris,
Perfide deserto liquisti in littore Theseu?
Sicine discedens neglecto numine diuûm
Immemor, ah deuota domum periuria portas,
Nulla'ne res potuit crudelis flectere mentis
Consilium, tibi nulla fuit clementia prædo,
Immitte ut nostri uellet miserescere pectus.
At non hæc quondam blanda promissa dedisti
Voce mihi, non hoc miseram sperare iubebas,
Sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
Quæ cuncta aerij discerpunt irrita uenti.
Tum iam nulla uiro iuranti fœmina credat,
Nulla uiri speret sermones esse fideles,
Qui dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt,
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.

C erte ego te in medio uersantem turbine leti
E ripui, & potius germanum amittere creui,
Q uàm tibi fallaci supremo in tempore deesse.
P ro quo dilaceranda feris dabor, alitibusq;
P ræda, nec iniecta tumulabor mortua terra.
Q uæ nam te genuit sola sub rupe leæna?
Q uod mare conceptum spumantibus expuit undis?
Q uæ Syrtis, quæ Scylla uorax, quæ uasta Charybdis,
T alia qui reddis pro dulci præmia uita?
S i tibi non cordi fuerant connubia nostra,
S æua quod horrebas prisci præcepta parentis,
A ttamen in uestras potuisti ducere sedes,
Q uæ tibi iucundo famularer serua labore,
C andida permulcens liquidis uestigia lymphis,
P urpurea'ue tuum consternens ueste cubile.
S ed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris
E xternata malo? quæ nullis sensibus auctæ,
N ec missas audire queunt, nec reddere uoces.
I lle autem propè iam medijs uersatur in undis,
N ec quisquam apparet uacua mortalis in alga,
S ic nimis insultans extremo tempore sæua
F ors etiam nostris inuidit questibus aures.
I uppiter omnipotens utinam nec tempore primo
G nosia cecropiæ tetigissent littora puppes,
I ndomito nec dira ferens stipendia tauro
P erfidus in Cretam religasset nauita funem,
N ec malus hic cælans dulci crudelia forma,
C onsilium nostris quæsisset sedibus hospes.
N am quò me referam? quali spe perdita nitar?
I sthmoneos'ne petam montes? à gurgite lato

D iscernens pontum truculentum ubi diuidit æquor?
A n patris auxilium sperem, quem næ ipsa reliqui,
R espersum iuuenem fraterna cæde secuta?
C oniugis an fido consoler memet amore?
Q ui'ue fugit lentos incuruans gurgite remos?
P ræterea nullo littus, sola insula, tecto,
N ec patet egressus pelagi cingentibus undis,
N ulla fugæ ratio, nulla spes, omnia muta,
O mnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
N on tamen ante mihi languescent lumina morte,
N ec prius à fesso secedent corpore sensus,
Q uàm iustam à diuis exposcam prodita multam,
C œlestûmq; fidem postrema comprecer hora.
Q uare facta uirûm multantes uindice pœna
E umenides, quibus anguineo redimita capillo
F rons expirantis præportat pectoris iras,
H uc huc aduentate, meas audite querelas,
Q uas ego num misera, extremis proferre medullis,
C ogor inops, ardens, amenti cæca furore,
Q uæ quoniam uere nascuntur pectore ab imo,
V os nolite pati nostrum uanescere luctum,
S ed quali solam Theseus me mente reliquit,
T ali mente deæ funestet, seq;, suosq;.
H as postquam mœsto profudit pectore uoces,
S upplicium sæuis exposcens anxia factis,
A nnuit inuicto cœlestûm numine rector,
Q uo tunc & tellus, atq; horrida contremuerunt
A equora, concussitq; micantia sydera mundus.
I pse autem cæca mentis caligine Theseus
C onsitus, oblito dimisit pectore cuncta,

Quæ mandata prius constanti mente tenebat
Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
Sospitem, & ereptum se ostendit uisere portum,
Nanq; ferunt, olim classi, cum mœnia diuæ
Linqueret, & gnatum uentis concrederet Aegeus,
Talia complexus iuueni mandata dedisse.
Gnate mihi longa iucundior unice uita,
Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ,
Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida uirtus,
Eripit inuito mihi te, cui languida non dum
Lumina sunt gnati cara saturata figura,
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ,
Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atq; infuso puluere fœdans,
Inde infecta uago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus, nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicat ferrugine hibera.
Quod tibi si sancti concesserit incola Ithyni,
Quæ nostrum genus, ac sedes defendere sueta
Annuerit, tauri ut respergas sanguine dextram,
Tum uero facito, ut memori tibi condita corde
Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas,
Vt simulac nostros inuisent lumina colles,
Funestam antemnæ deponant undiq; uestem,
Candidaq; intorti sustollant uela rudentes,
Quamprimum cernens, ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem sors prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem

T heséa, ceu pulsæ uentorum flamine nubes
A erium niuei montis liquere cacumen.
A t pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
A nxia in assiduos absumens lumina fletus,
C um primum inflati conspexit lintea ueli,
P ræcipitem sese scopulorum è uertice iecit,
A missum credens immiti Thesea fato.
S ic funesta domus ingressus tecta paterna,
M orte ferox Theseus, qualem minoidi luctum
O btulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Q uæ tum prospectans cedentem mœsta carinam
M ultiplices animo uoluebat saucia curas.
A t parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
C um thyaso satyrorum, & nisigenis silenis,
T e quærens Ariadna, tuoq; incensus amore,
Q ui tum alacres passim lymphata mente furebãt,
E uoe bacchantes, euoe capita inflectentes,
H orum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
P ars è diuulso iactabant membra iuuenco,
P ars sese tortis serpentibus incingebant,
P ars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
O rgia, quæ frustra cupiunt audire profani.
P langebant alij proceris tympana palmis,
A ut tereti tenues tinnitus ære ciebant.
M ultaq; raucisonos efflabant cornua bombos,
B arbaraq; horribili stridebat tibia cantu.
T alibus amplificæ uestis decorata figuris,
P uluinar complexa suo uelabat amictu.
Q uæ postquam cupide spectando thessala pubes
E xpleta est, sanctis cœpit decedere diuis.

Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus procliuas incitat undas,
Aurora exoriente uagi sub lumina solis,
Quæ tarde primum clementi flamine pulsæ
Procedunt, leuiterq; sonant plangore cachinni,
Post uento crescente, magis magis increbrescunt,
Purpureáq; procul nantes à luce refulgent,
Sic tum uestibuli linquentes regia tecta
Ad se quisq; uago passim pede discedebant.
Quorum post abitum, princeps è uertice Pelij
Aduenit Chiron portans syluestria dona.
Nam quoscunq; ferunt campi, quos thessala magnis
Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni,
Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
Queis permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Penéos adit uiridantia tempe,
Tempe, quæ syluæ cingunt superimpendentes,
Nereidum linquens claris celebranda choreis, *
Nonacrias, atq; ille tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano, lentáq; sorore
Flammati Phäethontis, & aeria cupressu.
Hæc circum sedes late contexta locauit,
Vestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens ueteris uestigia pœnæ,
Quam quondam silici restrictus membra cathena
Persoluit, pendens è uerticibus præruptis.
Inde pater diuûm sancta cum coniuge, natisq;,

A duenit cœlo, te solum Phœbe relinquens,
V nigenamq́; simul cultricem montibus idæ,
P eléa nam tecum pariter soror aspernata est,
N ec Thetidis tedas uoluit celebrare iugaleis.
Qui post quam niueis flexerunt sedibus artus,
L arge multiplici constructæ sunt dape mensæ,
C um interea infirmo quatientes corpora motu,
V eridicos parcæ cœperunt edere cantus,
H is corpus tremulum complectens undiq; quercus
E t roseo niueæ residebant uerticæ uittæ,
C andida purpureusq́; rubos intinxerat ora,
A eternumq́; manus carpebant rite laborem.
L æua colum molli lana retinebat amictum,
D extera tum leuiter deducens fila supinis
F ormabat digitis, tum prono in pollice torquens,
L ibratum tereti uersabat turbine fusum,
A tq; ita decerpens æquabat semper opus dens,
L aneaq́; aridulis hærebant morsa labellis,
Quæ prius in leui fuerant extantia filo.
A nte pedes autem candentis mollia lanæ
V ellera uirgati custodibant calathisci.
H æ tum clarisona pellentes uellera uoce
T alia diuino fuderunt carmine fata,
C armine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium, & magnis uirtutibus augens,
E mathiæ columen Peleu, clarissime nato,
A ccipe, quod læta tibi pandunt luce sorores,
V eridicum oraclum, sed uos, quæ fata sequuntur,
Currite ducentes subtegmina currite fusi.
A dueniet tibi iam portans optata maritis

Hesperus, adueniet fausto cum sydere coniux,
Quæ tibi flexo animo mentis perfundat amorem,
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos,
Leuia substernens robusto brachia collo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit fœdere amantes,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Pelei.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nascetur uobis expers terroris Achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
Qui persæpe uago uictor certamine cursus
Flammea præuertet celeris uestigia ceruæ.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
Cum phrygij teucro manabunt sanguine riui,
Troicaq; obsidens longinquo mœnia bello,
Periuri Pelopis uastabit tertius hæres.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Illius egregias uirtutes, claraq; facta
Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum tremulo incanos soluent à uertice crines,
Putridaq; infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Namq; uelut densas prosternens messor aristas,
Sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto,

Cuius iter cæsis angustans corporum acervis,
Alta tepefaciet permista flumina cæde.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Denique testis erit morti quoque reddita præda,
Cum teres excelso coacervatum aggere bustum
Excipiet niveos perculsæ virginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nam simulac fessis dederit fors copiam Achivis
Vrbis Dardaniæ neptunia solvere vincla,
Alta polixenia madefient cæde sepulchra,
Quæ velut ancipiti succumbens victima ferro,
Proijciet truncum submisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Quare agite optatos animi coniungite amores,
Accipiat coniux felici fœdere divam,
Dedatur cupido iandudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illam nutrix orienti luce revisens,
Hesterno collum poterit circundare filo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi,
Anxia nec mater discordis mœsta puellæ
Secubitu, caros mittet sperare nepotes.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Talia præfantes quondam felicia Pelei
Carmina, divino cecinerunt pectore parcæ.
Præsentes namque ante domos invisere castas
Sæpius, & sese mortali ostendere cœtu,
Cœlicolæ nondum spreta pietate solebant.
Sæpe pater divûm templo in fulgente revisens,
Annua dum festis venissent sacra diebus,

C onspexit terra centum procurrere currus.
S æpe uagus liber Parnassi uertice summo
T hyadas effusis euanteis crinibus egit,
C um delphi tota certatim ex urbe ruentes
A ciperent læti diuûm fumantibus aris.
S æpe in letifero belli certamine Mauors,
A ut rapidi Tritonis Hera, aut Ramnusia uirgo,
A rmatas hominum est præsens hortata cateruas.
S ed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
I ustitiamq; omnes cupida de mente fugarunt,
P erfudere manus fraterno sanguine fratres,
D estitit extinctos natus lugere parenteis,
O ptauit genitor primæui funera nati,
L iber ut innuptæ potiretur flore nouercæ,
I gnaro mater substernens se impia nato,
I mpia non uerita est diuos scelerare penates,
O mnia fanda, nefanda malo permista furore,
I ustificam nobis mentem auertere deorum.
Q uare nec tales dignantur uisere cœtus,
N ec se contingi patiuntur lumine claro.

AD ORTALVM.

e T si me assiduo confectum cura dolore
Seuocat a' doctis Ortale uirginibus,
N ec potis est dulceis musarum expromere fœtus
Mens animi tantis fluctuat ipsa malis,
N anq; mei nuper lethæo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
T roia rheteo quem subter littore tellus,
Ereptum nostris obterit ex oculis,

Alloquar? audierò ne unquam tua uerba loquentem?
Nunquam ego te uita frater amabilior
Aſpiciam poſthac? at certe ſemper amabo,
Semper mœſta tua carmina morte canam,
Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris
Daulias, aſſumpti fata gemens Ityli.
Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto
Hæc expreſſa tibi carmina Battiadæ,
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
Effluxiſſe meo forte putes animo,
Vt miſſum ſponſi furtiuo munere malum
Procurrit caſto uirginis è gremio,
Quod miſeræ oblitæ molli ſub ueſte locatum
Dum aduentu matris proſilit, excutitur,
Atq; illud prono præceps agitur decurſu,
Hinc manat triſti conſcius ore rubor.

De Coma Berenicis.

Omnia qui magni deſpexit lumina mundi,
Qui ſtellarum ortus comperit, atq; obitus,
Flammeus ut rapidi ſolis nitor obſcuretur,
Vt cedant certis ſydera temporibus,
Vt triuiam furtim ſub latmia ſaxa relegans
Dulcis amor gyro deuocet aerio,
Idem me ille Conon cœleſti numine uidit
È beroniceo uertice cæſariem,
Fulgentem clare quam multis illa dearum
Leuia protendens brachia pollicita eſt,
Qua rex tempeſtate nouis auctus hymenæis,
Vaſtatum fines iuerat aſſyrios,
Dulcia nocturnæ portans ueſtigia rixæ,

Quam de uirgineis gesserat exuuijs.
E st'ne nouis nuptis odio Venus? an'ne parentum
Frustrantur falsis gaudia lachrymulis?
V bertim thalami quas intra limina fundunt
Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint
I d mea me multis docuit regina querelis
Inuisente nouo prælia torua uiro.
A t tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris cari flebile dissidium,
C um penitus mœstas excedit cura medullas,
Vt tibi tunc toto pectore sollicitæ
S ensibus ereptis mens excidit, atq; ego certe
Cognoram à parua uirgine magnanimam.
A n'ne bonum oblita es facinus, qđ regũ adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis?
S ed tum mœsta uirum mittens, quæ uerba locuta es?
(Iuppiter) ut tersti lumina sæpe manu.
Quis te mutauit tantus deus? an quod amanteis,
Non longe à caro corpore abesse uolunt?
A t quæ ibi, pro cunctis, pro dulci coniuge, diuis
Non sine taurino sanguine pollicita es,
S i reditum tetulisset is, haud in tempore longo
Captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
Queis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
Pristina uota nouo munere dissoluo.
I nuita o regina tuo de uertice cessi,
Inuita, adiuro te'q;, tuumq; caput,
D igna ferat, quod siquis inaniter adiurarit.
Sed qui se ferro postulet esse parem?
I lle quoq; euersus mons est, quem maxima in oris

Progenies phthiæ clara superuehitur,
C um medi irrupere nouum mare, cumq; iuuentus
Per medium classi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
Iuppiter, ut χαλύβων omne genus pereat.
E t qui principio sub terra quærere uenas
Institit, ac ferri frangere duritiem.
A biunctæ pauloante comæ mea fata sorores
Lugebant, cum se Memnonis æthiopis
V nigena impellens nutantibus aëra pennis
O btulit Arsinoes Cloridos ales equus *
I sq; per ætherias me tollens aduolat auras,
Et Veneris casto collocat in gremio,
I psa suum Zephyritis eò famulum legarat,
Grata canopeis* incola littoribus,
S cilicet in uario ne solum limite cœli
Ex ariadnæis aurea temporibus
F ixa corona foret, sed nos quoq; fulgeremus
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ.
V uidulum à fletu cedentem ad templa deûm, me
Sydus in antiquis diua nouum posuit,
V irginis & sæui contingens nanq; leonis
Lumina Calistœ iuncta lycaoniæ.
V ertor in occasum, tardum dux ante booten,
Qui uix sero alto mergitur oceano.
S ed quanquam me nocte premunt uestigia diuûm
Luce autem canæ tethyi restituor.
P ace tua fari hæc liceat rhamnusia uirgo,
Nanq; ego non ullo uera timore tegam,
N on si me infestis discerpant sydera dictis,

Condita quin ueri pectoris euolũam,
Non his tam lætor rebus, quàm me abfore semper,
Abfore me à dominæ uertice discrucior,
Qui cum ego, dum uirgo quondã fuit omnibus expers
Vnguentis, unà millia multa bibi.
Nunc uos optato quas iunxit lumine teda
Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta ueste papillas,
Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx casto colitis quæ iura cubili.
Sed quæ se impuro dedit adulterio,
Illius aura leuis bibat, & dona irrita puluis
Nanq; ego ab indignis præmia nulla peto.
Sed magis o nuptæ semper concordia uestras
Semper amor sedes incolat assiduus.
Tu uero regina tuens cum sydera, diuam
Placabis festis luminibus Venerem
Sanguinis expertem, non uotis esse tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
Sydera cur iterent? utinam coma regia fiam,
Proximus hydrochoi fulgeat Oarion.

AD IANVAM.

Dulci iucunda uiro, iucunda parenti,
o Salue, teq; bona Iuppiter auctet ope
Ianua, quam Balbo dicunt seruisse benigne
Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
Quamq; ferunt rursus uoto seruisse maligno,
Postquam es proiecto facta marita sene,

Dic agedum

Dic age, dic nobis, quare mutata feraris
In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non, ita Caecilio placeam, cui credita nunc sum,
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum à me quisquam pote dicere quicquam,
Verum isthaec potius ianitor ipse facit,
Quin quacunq; aliquid reperitur non bene factum,
Ad me omnes clamant, ianua culpa tua est.
Non istuc satis est uno te dicere uerbo,
Sed facere, ut quiuis sentiat, & uideat.
Quod possum, nemo quaerit, nec scire laborat,
Nos uolumus uobis dicere, ne dubita.
Primum igitur uirgo quod fertur tradita nobis,
Falsum est, nanq; illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens sicula beta,
Nunquam se mediam sustulit ad tunicam,
Sed pater illius nati uiolasse cubile
Dicitur, & miseram conscelerasse domum.
Siue quod impia mens caeco flagrabat amore,
Seu quod iners sterili semine natus erat.
Ne quaerendum aliunde foret neruosius illud,
Quod posset zonam soluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
Atqui non solum hunc se dicit cognitum habere
Brixia chinaea suppositum in specula,
Flauus quam molli percurrit flumine Mela,
Brixia Veronae mater amata meae,
Sed de Postumij, & Cornelij narrat amore,
Cum quibus illa malum fecit adulterium.

D xerit hic aliquis, qui tu istæc ianua nosti,
Cui nunquam domini limine abesse licet?
N ec populum auscultare, sed huic suffixa tigillo
Tantum operire soles, aut aperire domum?
S æpe illam audiui furtiua uoce loquentem
Solam consilijs hæc sua flagitia,
N omine dicentem, quos diximus, ut pote, quæ mi
Nec speret linguam esse, nec auriculam.
P ræterea ardebat quendam, quem dicere nolo
Nomine, ne tollat rubra supercilia.
L ongus homo est, magnas cui lites intulit olim
Falsum mendaci uentre puerperium.

Ad Mallium.

Quod mihi fortuna, casu'q; oppressus acerbo,
Conscriptum hoc lachrymis mittis epistolium,
Naufragum ut eiectum spumantibus æquoris undis
Subleuem, & à mortis limine restituam,
Quem neq; sancta Venus molli requiescere somno
Desertum in lecto cœlibe perpetitur,
N ec ueterum dulci scriptorum carmine musæ
Oblectant, cum mens anxia peruigilat,
I d gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum,
Munera'q;, & musarum hinc petis, & ueneris,
S ed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
Neu me odisse putes hospitis officium,
A ccipe queîs merser fortunæ fluctibus ipse,
Ne amplius à misero dona beata petas.
T empore quo primũ uestis mihi tradita pura est,
Iucundum cum ætas florida uer ageret,

Multa satis lusi, non est dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amaritiem.
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit, o misero frater adempte mihi,
Tu mea tu moriens fregesti commoda frater,
Tecum unà tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc studia, atq; omneis delitias animi.
Quare, quod scribis, Veronæ turpe Catullo
Esse, quod hic quisquis de meliore nota
Frigida deserto tepefecit membra cubili,
Id Malli non est turpe, magis miserum est.
Ignosces igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quod scriptorũ nõ magna est copia apud me,
Hoc fit, quod Romæ uiuimus, illa domus,
Illa mihi sedes, illic mihi carpitur ætas,
Huc una è multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit, nolim statuas me mente maligna
Id facere, aut animo non satis ingenuo,
Quod tibi non utriusq; petiti copia facta est,
Vltro ego deferrem, copia siqua foret.
Non possum reticere deæ, qua Mallius in re
Iuuerit, aut quantis iuuerit officijs,
Ne fugiens seclis obliuiscentibus ætas
Illius hoc cæca nocte tegat studium.
Sed dicam uobis, uos porrò dicite multis
Millibus, & facite hæc charta loquatur anus.

O mnibus inq; locis celebretur fama sepulti,
 Notescatq; magis mortuus, atq; magis,
N e tenuem texens sublimis aranea telam,
 Deserto in Mallij nomine opus faciat.
N am, mihi quam dederit duplex Amathūtia curam,
 Satis, & in quo me corruerit genere,
C um tantum arderem, quantum trinacria rupes,
 Lymphaq; in oetæis mallia thermopylis,
M œsta nec assiduo tabescere lumina fletu
 Cessarent, tristiq; imbre madere genæ.
Q ualis in aerij pellucens uertice montis
 Riuus muscoso prosilit e' lapide,
Q ui cum de prona præceps est ualle uolutus,
 Per medium densi transit iter populi,
D ulce uiatori lasso in sudore leuamen,
 Cum grauis exustos æstus hiulcat agros,
A c uelut in nigro iactatis turbine nautis
 Lenius aspirans aura secunda uenit,
I am prece Pollucis, iam Castoris implorata,
 Tale fuit nobis Mallius auxilium.
I s clausum lato patefecit limite campum,
 Isq; domum nobis, isq; dedit dominam,
A d quam communes exerceremus amores,
 Quo' mea se molli candida diua pede
I ntulit, & trito fulgentem in limine plantam
 Innixa, arguta constitit in solea,
C oniugis ut quondam flagrans aduenit amore
 Protesilaeam Laodamia domum,
I ncepta frustra non dum cum sanguine sacro
 Hostia cœlesteis conciliasset heros.

Nil mihi tam ualde placeat Rhamnusia uirgo,
Quod temere inuitis suscipiatur heris,
Quàm ieiuna pium desyderet ara cruorem,
Docta est amisso Laodamia uiro,
(Coniugis ante coacta nouum dimittere collum,
Quàm ueniens una, atq; altera rursus hyems,
Noctibus in longis auidum saturasset amorem)
Posset ut abrupto uiuere coniugio.
Quod scibant parcæ non longo tempore abesse,
Si miles muros isset ad iliacos.
Nam tum Helenæ raptu primores argiuorum
Cœperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia nefas, commune sepulchrum Europæ, Asiæq;,
Troia uirûm, & uirtutum omnium acerba cinis,
Quæ nempe & nostro letum miserabile fratri
Attulit, hei misero frater adempte mihi.
Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,
Tecum unà tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Quem nunc tam longe non inter nota sepulchra,
Nec propè cognatos compositum cineres,
Sed Troia obscœna, Troia infelice sepulchrum
Detinet, à nostro terra aliena solo,
Ad quam cum properans fertur simul undiq; pubes
Græca penetraleis deseruisse focos,
Ne Paris abducta gauisus libera mœcha
Otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu pulcherrima Laodamia
Ereptum est uita dulcius, atq; anima

Coniugium, tanto te absorbens uortice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum,
Quale ferunt graij peneum propè cyllenæum
Siccari emulsa pingue palude solum,
Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
Ausus falsiparens amphitryoniades,
Tempore quo certa stymphalia monstra sagitta
Perculit imperio deterioris heri,
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
Quod diuûm dominum ferre iugum docuit.
Nam neq; tam carum confecto ætate parenti
Vna caput seri nata nepotis alit,
Qui tum diuitiis uix tandem inuentus auitis
Nomen testatas intulit in tabulas,
Impia derisi gentilis gaudia tollens,
Suscitat à cano uulturium capite.
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
Compar, seu quicquid dicitur improbius
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
Quantum præcipue multiuola est mulier.
Sed tu horum magnos uicisti sola furores,
Vt semel es flauo conciliata uiro,
Aut nihil, aut paulo cui tu concedere digna,
Lux mea se nostrum contulit in gremium,
Quam circuncursans huc illuc sæpe Cupido
Fulgebat crocina candidus in tunica,
Quæ tamen & si uno non est contenta Catullo,
Rara uerecundæ furta feremus heræ,

Ne nimium simus stultorum more molesti.
Sæpe etiam Iuno maxima cælicolum
Coniugis in culpa flagrauit quottidiana,
Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
Atqui nec diuis homines componier æquum est,
Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragrantem aßyrio uenit odore domum,
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
Ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
Quare illud satis est, si nobis id datur unis,
Quo, lapide illa diem candidiore notet.
Hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
Pro multis alijs redditur officijs,
Ne uestrum scabra tangat rubigine nomen
Hæc atq; illa dies, atq; alia, atq; alia,
Huc addent diui quamplurima, quæ Themis olim
Antiquis solita est munera ferre pijs.
Sitis felices & tu simul, & tua uita,
Et domus ipsa, in qua lusimus, & domina,
Et qui principio nobis dominam dedit, à quo
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longe ante omneis mihi quæ me carior ipso est,
Lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

In Rufum.

Noli admirari quare tibi fœmina nulla
Rufe uelit tenerum supposuisse femur.
Non si illam raræ labefactes munere uestis,
Aut pelluciduli delitijs lapidis.
Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur

Valle sub alarum trux habitare caper,
Hunc metuunt omnes, neq; mirũ, nã mala ualde est
Bestia, nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine, cur fugiunt.

De inconstantia fœminei amoris.

Nulli se dicat mulier mea nubere malle,
Quàm mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicat, sed mulier cupido quod dicat amanti,
In uento, & rapida scribere oportet aqua.

Ad Amicum.

Siqua uiro blanda est, cui mox sacer obstitit hircus,
Aut siquem merito tarda podagra secat,
Aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
Mirifice est actu nactus utrunq; malum,
Nam quoties futuit, toties ulciscitur ambos,
Illam affligit odore, ipse perit podagra.

Ad Lesbiam.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum
Lesbia, nec præ me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantum ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
Nunc te cognoui quare & si impensius uror
Multo, ita me nec tu uilior, & leuior,
Quis potis est inquis, quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene uelle minus?
Odi, & amo, quare id faciam fortasse requiris,
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior

In Ingratum.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri,

Aut aliquem fieri posse putare tuum.
O mnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est,
I mmo etiam tædet, tædet, obestq; magis,
V t mihi, quem nemo grauius, nec acerbius urget,
Quàm modo, q me unũ, atq; unicũ amicũ habuit.

In Gellium.

G ellius audierat patruum obiurgare, sorori
Siquis delitias diceret, aut faceret.
H oc ne ipsi accideret, patrui perdespuit ipsam
Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem,
Q uod uoluit, fecit, nam, quamuis irrumet ipsum
Nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

In Lesbiam.

H uc est mens deducta tua mea Lesbia culpa,
Atq; ita se officio perdidit ipsa suo,
V t iam nec bene uelle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

Ad seipsum.

S iqua recordanti benefacta priora uoluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium,
N ec sanctam uiolasse fidem, nec fœdere in ullo
Diuûm ad fallendos numine abusum homines,
M ulta parata manent in longa ætate Catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
N á quæcunq; homines bene cuiq̃ aut dicere possunt,
Aut facere, hæc á te dictáq;, factáq; sunt,
O mnia quæ ingratæ perierunt credita menti.
Quare te iam cur amplius excrucies?
Q uin te animo affirmas, teq; instringis*q;, reducisq;
Et dijs inuitis desinis esse miser.

D iffiale est longum subito deponere amorem,
Diffiale est, uerum hoc qua lubet, efficias.
V na salus hæc est, hoc est tibi peruincendum,
Hoc facies, siue id non pote, siue pote.
O dij, si uestrum est misereri, aut siquibus unquã
Extrema iam ipsa in morte tulistis opem,
M e miserum aspicite, &, si uitam puriter egi,
Eripite hanc pestem, perniciemq; mihi,
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore lætitias.
N on iam illud quæro, contra ut me diligat illa,
Aut quod non potis est, esse pudica uelit,
I pse ualere opto, & tetrũ hunc deponere morbũ.
O dij reddite mi hoc pro pietate mea.

Ad Rufum.

R ufe mihi frustra, ac nequicq̃ cognite amico,
Frustra? immo magno cum pretio, atq; malo,
S icine surrepsti, meaq; intestina perurens,
Sic misero eripuisti omnia nostra bona,
E ripuisti heu heu nostræ crudele uenenum
Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiæ.

De Gallo.

G allus habet fratres, quorũ, est lepidissima coniux
Alterius, lepidus filius alterius.
G allus homo est bellus, nam dulceis iungit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
G allus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
Qui patruus patrui monstret adulterium.
S ed nunc id doleo, quod puræ impura puellæ
Suauia coniunxit spurca saliua tua,

V erum id non impune feres, nam te omnia secla
Noſcent, & quis ſis fama loquetur anus.

De Leſbio.

L eſbius eſt pulcher, quid ni, quem Leſbia malit,
Quàm te cum tota gente Catulle tua.
S ed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullũ,
Si tria amatorum ſuauia reppererit.

Ad Gellium.

Quid dicam Gelli, quare roſea iſta labella
Hyberna fiant candidiora niue,
M ane domo cum exis, & cum te octaua quiete
E' molli longo ſuſcitat hora die,
N eſcio quid certe eſt, an uere fama ſuſurrat
Grandia te medij tenta uorare uiri.
S ic certe eſt, clamant Victoris rupta miſelli
Ilia demulſo labra notata ſero.

Ad Iuuentium.

N emóne in tanto potuit populo eſſe Iuuenti
Bellus homo, quem tu diligere inciperes?
P ræterquam iſte tuus moribunda à ſede Piſauri
Hoſpes, inaurata pallidior ſtatua,
Qui tibi nunc cordi eſt, quem tu præponere nobis
Audes, At neſcis quod facinus facias.

Ad Quintium.

Quinti ſi tibi uis oculos debere Catullum,
Aut aliud, ſiquid carius eſt oculis,
E ripere ei noli, multo quod carius illi
Eſt oculis, ſeu quod carius eſt oculis.

De Leſbiæ Marito.

L eſbia mi præſente uiro mala plurima dicit,

Hoc illi fatuo maxima lætitia est,
Mule nihil sentis, si nostri oblita taceret,
Sana esset, quod nunc garit, & obloquitur,
Non solum meminit, sed quæ multo acrior est res,
Irata est, hoc est uritur, & loquitur.

De Arrio.

Chommoda dicebat, siquando commoda uellet
Dicere, & hinsidias Arrius insidias,
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
Credo sic mater, sic liber auunculus eius,
Sic maternus auus dixerat, atq; auia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem hæc leniter, & leuiter.
Nec sibi postilla metuebant talia uerba,
Cum subito affertur nuntius horribilis.
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Iam non Ionios esse sed Hionios.

De Quintia, & Lesbia.

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est, hæc ego sic singula confiteor,
Totum illud formosa nego, nam nulla uenustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quæ cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omneis surripuit Veneres,

De suo in Lesbiam amore.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
Vere, quantum à me Lesbia amata mea est.
Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,

Quanta in amore suo ex parte reperta mea est.

In Gellium.

Quid facit is Gelli, qui cum matre, atq; sorore
Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non sinit esse maritum?
Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?
Suscipit o' Gelli, quantum non ultima Tethys,
Non genitor nympharum abluat Oceanus.
Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
Non si demisso se ipse uoret capite.

De Gellio.

Gellius est tenuis, quidni, cui tam bona mater,
Tam'q; ualens uiuat, tam'q; uenusta soror,
Tam'q; bonus patruus, tam'q; omnia plena puellis
Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
Quantum uis, quare sit macer, inuenies.
Nascatur magus ex Gelli, matris'q; nefando
Coniugio, & discat persicum aruspicium.
Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet,
Si uera est persarum impia relligio.
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos,
Omentum in flamma pingue liquefaciens.

In Gellium.

Non ideo Gelli sperabam te mihi fidum
In misero hoc nostro perdito amore fore,
Quod te cognossem bene, constanter'q; putarem
Haud posse a' turpi mentem inhibere probro.
Sed neq; quod matrem, nec germanam esse uidebam

Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamuis tecum multo coniungerer usu,
Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis id duxti, Tantum tibi gaudium in omni
Culpa est, in quacunq; est aliquid sceleris.

De Lesbia.

Lesbia mi dicat semper male, nec tacet unquam
De me, dispeream me nisi Lesbia amat.
Cui ego quasi eadem totidem mox deprecor illi
Assidue, uerum dispeream nisi amo.

In Cæsarem.

Nil nimium studeo Cæsar tibi uelle placere,
Nec scire utrum sis albus, an ater homo.
Mentula mœchatur, mœchatur Mentula certe,
Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

De Smyrna Cinnæ poetæ.

Smyrna mei Cinnæ nonam post deniq; messem
Quàm cœpta est, nonam'q; edita post hyemem.
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

*

Smyrna cauas atracis penitus mittetur, ad undas
Smyrnam incana diu sæcula peruoluent
At Volusij annales Paduam morientur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.
Parua mei mihi sunt cordi monimenta sodalis,
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Ad Caluum De Quintilia.

Si quicquam mutis gratum, acceptum'ue sepulchris
Accidere à nostro Calue dolore potest,
Quo desyderio ueteres renouamus amores,

Atq; olim missas flemus amicitias.
Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

De Aemilio.

Non, ita me dij ament, quicquam referre putaui
Vtrum os an culum olfacerem Aemilio.
Nil immundius hoc, nihil est immundius illo,
Verum etiam culus mundior, & melior.
Nam sine dentibus est, hoc denteis sesquipedaleis,
Gingiuas uero Ploxemi habet ueteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstu
Meientis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, & se facit esse uenustum,
Et non pistrino traditur, atq; Asino,
Quem siqua attingit, non illam posse putemus
Aegroti culum lingere carnificis?

Ad Victium.

In te si in quenquam dici pote putide Victi
Id quod uerbosis dicitur, & fatuis,
Ista cum lingua, si usus ueniat tibi, possis
Culos, & crepidas lingere carpatinas,
Si nos omnino uis omneis perdere Victi,
Dicas, omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

Surripui tibi, dum ludis, mellite Iuuenti
Suauiolum dulci dulcius ambrosia,
Verum id non impune tuli, nanq; amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce,
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum uestræ demere sæuitiæ.

N am simul id factum est, multis diluta labella
Abstersti guttis omnibus articulis,
N e quicquam nostro contractum ex ore maneret,
Tanquam commistæ spurcæ saliua lupæ.
P ræterea infesto miserum me tradere amori
Non cessasti, omniq; excruciare modo,
Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
Suauiolum, tristi tristius helleboro.
Q uam quoniam pœnam misero proponis amori,
Nunquam iam posthac basia surripiam.

De Cœlio, & Quintio.

C œlius Auphilenum, & Quintius Auphilenam
Flos Veronensium depereunt iuuenum,
H ic fratrem, ille sororem, hoc est, quod dicitur illud
Fraternum uere dulce sodalitium,
C ui faueam potius Cœli? tibi, nam tua nobis
Perspecta exigitur unica amicitia,
C um uesana meas torreret flamma medullas,
Sis felix Cœli, sis in amore potens.

Inferiæ ad fratris tumulum.

M ultas per gentes, & multa per æquora uectus
Aduenio has miseras frater ad inferias,
V t te postremo donarem munere mortis,
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem,
Q uandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
Heu miser indigne frater adempte mihi.
N unc tamen interea prisco, quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad inferias
A ccipe fraterno multum manantia fletu,
Atq; in perpetuum frater aue, atq; uale.

Ad Cornelium.

S i quicquam tacite commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
M e unum esse inuenies illorum iure sacratum
Corneli, & factum me esse puta Harpocratem.

Ad Sylonem.

A ut sodes mihi redde decem sextertia Sylo,
Deinde esto quàm uis sæuus, & indomitus,
A ut si te nummi delectant, desine quæso
Leno esse, atq; idem sæuus, & indomitus.

Ad Quendam de Lesbia.

C redis me potuisse meæ maledicere uitæ,
Ambobus mihi quæ carior est oculis,
N on potui, nec si possem, tam perdite amarem,
Sed tu cum caupone omnia monstra facis.

In Mentulam.

M entula conatur pimplæum scandere montem
Musæ furcillis præcipitem eijciunt.

De Puero, & præcone.

C um Puero bello præconem qui uidet esse,
Quid credat nisi se uendere discupere.

Ad Lesbiam.

S i quicquam cupido, optantiq; obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie
Q uare hoc est gratum, nobis quoq; carius auro
Quod te restituis Lesbia mi cupido,
R estituis Cupido, atq; insperanti ipsa refers te,
O mihi cara magis candidiore nota
Q uis me uno uiuit felicior? aut magis hac est
Optandus uita, dicere quis poterit?

In Sicanium.

S iconi arbitrio populi tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat,
N on equidem dubito, quin primum inimica bonorũ
Lingua execta auido sit data uulturio,
E ffossos oculos uoret atro gutture coruus,
Intestina canes, cætera membra lupi.

Ad Lesbiam.

I ucundum mea uita mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumq; fore.
D ij magni facite, ut uere promittere possit,
Atq; id syncere dicat, & ex animo,
V t liceat nobis tota perducere uita
Aeternum hoc sanctæ fœdus amicitiæ.

Ad Aufilenam.

A ufilena bonæ semper laudantur amicæ
Accipiunt pretium, quæ facere instituunt.
T u quod promisti mihi, quod mentita, inimica es,
Quod nec das, nec fers, sæpe facis facinus.
A ut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ
Aufilena fuit, sed data corripere.
F raudando, efficitur plusquam meretricis auaræ,
Quæ sese toto corpore prostituit.

Ad Aufilenam.

A ufilena uiro contentam uiuere solo,
Nuptarum laus est laudibus eximijs,
S ed cuiuis quam uis potius succumbere fas est,
Quàm matrem fratres efficere ex patruo.

In Nasonem.

M ultus homo es Naso, neq; tecum multus homo, sed
Descendis Naso, multus es & pathicus,

Ad Cinnam.

Consule Pompeio primum duo Cinna sedebant
Mœchilia, facto consule nunc iterum,
Manserunt duo, sed creuerunt millia in unum
Singula, fœcundum semen adulterio.

In Firmanum.

Firmanus salius non falso Mentula, diues
Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupiũ omne genus, pisces, prata, arua, ferasq;,
Nec quicquam fructus sumptibus exuperat.
Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.
Mentulam habet instar triginta iugera prati,
Quadraginta arui, cætera sunt maria,
Cur non diuitijs Crœsum superare potis sit,
Vno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arua, ingentes syluas, saltus'q;, paludes'q;.
Vsq; ad hyperboreos, & mare ad oceanum.
Omnia magna hæc sunt, tñ ut sint maxima & ultra
Non homo, sed uere mentula magna nimis.

Ad Gellium.

Sæpe tibi studioso animo uenante requiris
Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Queis te lenirem, nobis neu conarere,
Infestum telis icere musca caput,
Hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborẽ
Gelli, nec nostras hinc ualuisse preces,
Contra nos tela ista tua euitamus amictu,
Affixus nostris tu dabis supplicium.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER PRIMVS.

d Iuitias alius fuluo sibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent.
M e mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus.
I pse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus, & facili grandia poma manu.
N ec spes destituat, sed frugum semper aceruos
Præbeat, & pleno pinguia musta lacu.
N am ueneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu uetus in triuio florida serta lapis.
E t quodcunq; mihi pomum nouus educat annus
Libatum agricolæ ponitur ante Deos.
F laua Ceres tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
P omosisq; ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut sæua falce Priapus aues.
V os quoq; felicis quondam, nunc pauperis agri
Custodes fertis munera uestra lares.
T unc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos,
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
A gna cadet uobis, quam circùm rustica pubes
Clamet io messes, & bona uina date.

I am modo non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longæ deditus esse uiæ,
S ed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos prætereuntis aquæ.
N ec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
N on agnam'ue sinu pigeat, fœtum'ue capellæ
Desertum oblita matre referre domum.
A t uos, exiguo pecori, furesq́;, lupiq;
Parcite, de magno est præda petenda grege.
H ic ego, pastoremq́; meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
A dsitis diui, nec uos è paupere mensa
Dona, nec è puris spernite fictilibus.
F ictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq́; luto.
N on ego diuitias patrum, fructusq́; requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
P arua seges satis est, satis est requiescere lecto,
Si licet & solito membra leuare toro.
Quàm iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
A ut gelidas hybernus aquas cum fuderit auster,
Securum somnos igne iuuante sequi.
H oc mihi contingat, sit diues iure, furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O quantum est auri pereat, potiusq́; smaragdi,
Quàm fleat ob nostras ulla puella uias.
T e bellare decet terra Messala, mariq;,
Vt domus hostiles præferat exuuias.

M e retinent uinctum formosæ uincla puellæ,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
N on ego laudari cupio mea Delia, tecum
Dummodo sim, quæso segnis, inersq; uocer.
T e spectem, suprema mihi cum uenerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
F lebis, & arsuro positum me Delia lecto,
Tristibus & lachrymis oscula mista dabis.
F lebis, non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
I llo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum.
T u manes ne læde meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
I nterea dum fata sinunt, iungamus amores,
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput.
I am subrepet iners ætas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
N unc leuis est tractanda Venus, dũ frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
H ic ego dux, milesq; bonus, uos signa, tubæq;
Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris.
F erte & opes, ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq; famem.

ELEGIA II

a Dde merum, uinoq; graues compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina uicta sopor,
N eu quisquam multo perfusum tempora baccho
Excitet, infelix dum requiescit amans.
N am posita est nostræ custodia sæua puellæ,

Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala siqua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas, capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet, quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoq; ne timide custodes Delia falle,
*
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu referat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono,
Illa uiro coràm nutus conferre loquaces,
Blandáq; compositis addere uerba notis.
Nec decet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse Venus,
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.
Quisquis amore tenetur, eat tutusq;, sacerq;
Qualibet. Insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis,
Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
Non labor hic lædit, reseret modo Delia postes,
Et uocet ad digiti me taciturna sonum.
Parcite luminibus, seu uir, seu fœmina fias

Obuia. cælari uult sua furta Venus,
Neu strepitu terrete pedum, neu quærite nomen,
Neu propè fulgenti lumina ferte face.
Siquis & imprudens aspexerit, occulat ille,
Per'q; deos omneis se meminisse neget.
Nam fuerit quicunq; loquax, is sanguine natam,
Is Venerem è rapido sentiet esse mari.
Nec tamen huic credet coniux tuus, ut mihi uerax
Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego de cœlo ducentem sydera uidi,
Fulminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu, finditq; solum, manesq; sepulchris
Elicit, & tepido deuocat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas,
Iam iubet aspersas lacte referre pedem.
Cum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo,
Cum libet, æstiuo conuocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas,
Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Hæc mihi composuit cantus, queis fallere posses, *
Ter cane, ter dictis despue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam,
Non sibi, si in molli uiderit esse sinu.
Tu tamen abstineas alijs, nam cætera cernet
Omnia, de me uno sentiet esse nihil.
Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amores
Cantibus, aut herbis soluere posse meos.
Et me lustrauit tedis, & nocte serena
Concidit ad magicos hostia pulla deos.
Non ut totus abesset amor, sed mutuus esset

Orabam, nec te posse carere uelim.
F erreus ille fuit, qui te cum posset habere,
Maluerit prædas stultus, & arma sequi.
I lle licet cilicum uictas agat ante cateruas,
Ponat & in capto martia castra solo,
T otus & argento contextus, totus & auro
Insideat celeri conspiciendus equo,
I pse boues, mea si tecum modo Delia possim
Iungere, & insolito pascere monte pecus,
E t te dum liceat teneris retinere lacertis,
Mollis, & inculta sit mihi somnus humo.
Quid tyrio recubare toro sine amore secundo
Prodest, cum fletu nox uigilanda uenit?
N am neq; tum plumæ, nec stragula picta soporem,
Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ,
N on Veneris magnæ uiolaui numina uerbo, *
Et mea nunc pœnas impia lingua luit.
N on feror incestus sedes adiisse deorum.
Sertáq; de sanctis diripuisse focis.
N on ego tellurem genibus perrepere supplex,
Et miserum sancto tundere poste caput.
N on ego, si merui, dubitem procumbere templis,
Et dare sacratis oscula luminibus.
A t tu, qui lætus rides, mala nostra caueto.
Mox tibi non uanus sæuiet ipse Deus.
V idi ego qui iuuenum miseros lusisset amores,
Post ueneris uinclis subdere colla senem.
E t sibi blanditias tremula componere uoce,
Et manibus canas fingere uelle comas.
S tare nec ante fores puduit, caræ'ue puellæ

Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuuenis turba circunstetit arcta.
Despuit in molles & sibi quisq; sinus.
At mihi parce Venus, semper tibi dedita seruit
Mens mea, quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM ELEGIA III.

iBitis ægeas sine me Messala per undas,
O utinam memores ipse, cohorsq; mei.
Me tenet ignotis ægrum phæacia terris,
Abstineas auidas mors precor atra manus.
Abstineas mors atra precor, non hic mihi mater,
Quæ legat in mœstos ossa perusta sinus,
Non soror, aßyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effusis ante sepulchra comis,
Delia non usquam, quæ me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
Rettulit è triuiis omnia certa puer,
Cuncta dabant reditum. tamen est deterrita nunq̃
Quin fleret nostras, respiceret'q; uias.
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
Quærebam tardas anxius usq; moras.
Aut ego sum causatus, aues dant omina dira,
Saturni sacram me tenuisse diem.
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem.
Audeat inuito nequis discedere amore,
Aut sciat egressum se prohibente Deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt

Illa tua toties æra repulsa manu?
Quid'ue pie, dum sacra colis, pureq; lauari
Te memini, & puro secubuisse toro?
Nunc dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras lino tecta fores sedeat,
Bis'q; die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates,
Reddereq; antiquo menstrua thura lari.
QVAM bene Saturno uiuebant rege prius, quàm
Tellus in longas est patefacta uias.
Non dum cæruleas pinus contempserat undas,
Effusum uentis præbuerat'q; sinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subijt iuga tempore taurus,
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arua lapis,
Ipsæ mella dabant quercus, ultro'q; ferebant
Obuia securis ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
Immiti sæuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue sub domino cædes, & uulnera semper,
Nunc mare, nunc leti mille repente uiæ,
Parce pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,

Fac lapis inſcriptis ſtet ſuper oſſa notis.
H ic iacet immiti conſumptus morte Tibullus,
Meſſalam terra dum ſequiturq́; mari.
S ed me quod facilis tenero ſum ſemper amori,
Ipſa Venus campos ducet in elyſios.
H ic choreæ, cantusq́; uigent, paſſimq́; uagantes
Dulce ſonant tenui gutture carmen aues.
F ert caſiam non culta ſeges, totosq́; per agros
Floret odoratis terra benigna roſis.
A c iuuenum ſeries teneris immiſta puellis
Ludit, & aſſidue prælia miſcet amor.
I llic eſt cuicunq; rapax mors uenit amanti,
Et gerit inſigni myrtea ſerta coma.
A t ſcelerata iacet ſedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra ſonant.
T hiſiphoneq́; impexa feros pro crinibus angues
Sæuit, & huc illuc impia turba fugit.
T um niger in turba ſerpentum Cerberus ore
Stridet, & æratas excubat ante fores.
I llic Iunonem tentare Ixionis Auſi
Verſatur celeri noxia membra rota,
P orrectusq́; nouem Tityus per iugera terræ,
Aſſiduas atro uiſcere paſcit aues.
T antalus eſt illic, & circum ſtagna, ſed acrem
Iam iam poturi deſerit unda ſitim,
E t Danai proles, Veneris quod numina læſit,
In caua lethæas dolia portat aquas.
I llic ſit quicunq; meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
A t tu caſta precor maneas, ſanctiq; pudoris

Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus.
Hæc tibi fabellas referat, poſitaq; lucerna
Deducat plena ſtamina longa colo.
Ac circa grauibus penſis affixa puella
Paulatim ſomno feſſa remittat opus.
Tunc ueniam ſubito, nec quiſquã nuntiet ante,
Sed uidear cœlo miſſus adeſſe tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roſeis candida portet equis.

AD PRIAPVM ELEGIA IIII.

Sic umbroſa tibi contingant tecta Priape,
Ne capiti ſoles, ne noceant'q; niues,
Quæ tua formoſos cepit ſolertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma eſt.
Nudus, & hybernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æſtiui tempora ſicca canis,
Sic ego, tum Bacchi reſpondit ruſtica proles
Armatus curua ſic mihi falce Deus.
O fuge te teneræ puerorum credere turbæ,
Nam cauſam iuſti ſemper amoris habent.
Hic placet, anguſtis quod equum compeſcit habenis,
Hic placidam niueo pectore pellit aquam,
Hic quia fortis adeſt audacia, cepit, at illi
Virgineus teneras ſtat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo ſi forte negabit,
Tædia, paulatim ſub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli ſaxa peredit aqua.

A nnus in apricis maturat collibus uuas.
Annus agit certa lucida signa uicæ.
N ec iurare time. Veneris periuria uenti
Irrita per terras, & freta summa ferunt.
G ratia magna Ioui. uetuit pater ipse ualere,
Iurasset cupide quicquid ineptus amor.
P er'q; suas impune sinit Dictynna sagittas
Affirmes, crines per'q; Minerua suos.
A t si tardus eris, errabis, transiet ætas
Quàm cito, non segnis stat, remeat'q; dies.
Quàm cito purpureos deperdit terra colores,
Quàm cito formosas populus alta comas,
Quàm iacet, infirmæ uenêre ubi fata senectæ,
Qui prior elæo est carcere missus equus.
V idi iam iuuenem, premeret cum serior ætas,
Mœrentem stultos præteriisse dies.
C rudeles diui serpens nouus exuit annos.
Formæ non ullam fata dedere moram.
S olis æterna est Phœbo, Bacchoq; iuuenta.
Nam decet intonsus crinis utrunq; Deum.
T u puero quodcunq; tuo tentare libebit
Cedas, obsequio plurima uincit amor.
N eu comes ire neges, quamuis uia longa paretur,
Et canis arenti torreat arua siti.
Quamuis prætexens picta ferrugine cœlum
Venturam admittat imbrifer arcus aquam.
V el si cœruleas puppi uolet ire per undas,
Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
N ec te pœniteat duros subiisse labores,
Aut operi insuetas atteruisse manus.

N ec, uelit insidijs altos si claudere ualles,
Dum placeas, humeri retia ferre negent.
S i uolet arma, leui tentabis ludere dextra,
Sæpe dabis nudum uincat ut ille latus,
T unc tibi mitis erit, rapias tum cara licebit
Oscula, pugnabit, sed tamen apta dabit.
R apta dabit primo, post offeret ipse uolenti,
Post etiam collo se implicuisse uolet.
H eu, male nunc artes miseras hæc secula tractant,
Iam tener assueuit munera uelle puer.
I am tu qui Venerem docuisti uendere primus
Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
P ieridas pueri, doctos & amate poetas,
Aurea nec superent munera pieridas.
C armine purpurea est Nisi coma, carmina ni sint,
Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
Q uem referent musæ, uiuet, dum robora tellus,
Dum cœlum stellas, dum uehet amnis aquas.
A t qui non audit musas, qui uendit amorem,
Idææ currus ille sequatur opis.
E t ter centenas erroribus expleat urbes,
Et secet ad phrygios uilia membra modos.
B landitijs uult esse locum Venus ipsa, querelis
Supplicibus, miseris flentibus illa fauet.
H æc mihi, quæ canerem Tityo Deus edidit ore,
Sed Tityum coniux hæc meminisse uetat.
P areat ille suæ. uos me celebrate magistrum,
Quos male habet multa callidus arte puer.
G loria cuiq; sua est, me, qui spernentur amantes,
Consultent, cunctis ianua nostra patet.

T empus erit, cum me ueneris præcepta ferentem
Deducat iuuenum sedula turba senem.
E heu quàm Marathus lento me torquet amore.
Deficiunt artes, deficiunt'q; doli.
P arce puer quæso, ne turbis fabula fiam.
Cum mea ridebunt uana magisteria.

ELEGIA V

A sper eram, & bene dissidium me ferre loquebar,
At mihi nunc longe gloria fortis abest.
N anq; agor, ut per plana citus sola uerbere turbo,
Quem celer assueta uersat ab arte puer.
V re ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
Magnificum posthac horrida uerba doma.
P arce tamen per te furtiui fœdera lecti
Per Venerem quæso, compositum'q; caput.
I lle ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
Te dicor uotis eripuisse meis.
I pse'q; ter circùm lustraui sulfure puro,
Carmine cum magico præcinuisset anus.
I pse procuraui, ne possent sæua nocere
Somnia, ter salsa deueneranda mola.
I pse ego uelatus filo, tunicas'q; solutis
Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
O mnia persolui, fruitur nunc alter amore,
Et precibus felix utitur ille meis.
A t mihi felicem uitam, si salua fuisses,
Fingebam demens, sed renuente Deo.
R ura colam, frugum'q; aderit mea Delia custos,
Area dum messes sole calente teret.
A ut mihi seruabit plenis in lintribus uuas

Pressáq; ueloci candida musta pede,
C onsuesset numerare pecus, consuesset amantis
Garulus in dominæ ludere uerna sinu.
I lla deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete spicas, pro grege ferre dapem,
I lla regat cunctos, illi sint omnia curæ.
Et iuuet in tota me nihil esse domo.
H uc ueniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahet arboribus.
E t tantum uenerata uirum hunc sedula curet,
Huic paret, atq; epulas ipsa ministra gerat.
H æc mihi fingebam, quæ nunc eurus'q;, notusq;
I actat odoratos uota per armenios.
S æpe ego tentaui curas depellere uino,
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
S æpe aliam tenui, sed iam cum gaudia adirem,
Admonuit dominæ, deseruit'q; Venus.
T unc me discedens deuotum fœmina dixit,
Et pudet, et narrat scire nefanda mea.
N on facit hoc uerbis, facie, teneris'q; lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.
T alis ad æmonium nereis Peléa quondam
V ecta est frenato cœrula pisce Thetis.
H æc nocuere mihi quod adest huic diues amator
V enit in exitium callida lena meum.
S anguineas edat illa dapes, atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
H anc uolitent animæ circum̀ sua fata querentes
Semper, & è tectis strix uiolenta canat.
I psa fame stimulante furens, herbasq; sepulchris

Quærat, & a' sæuis ossa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis, ululet'q; per urbes,
Post agat hanc triuijs aspera turba canum.
Eueniet, dat signa Deus, sunt numina amanti,
Sæuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quam primum sagæ præcepta rapacis
Desere, nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præsto' tibi, præsto' pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
Subijciet'q; manus, efficiet'q; uiam.
Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
Vincla'q; de niueo detrahet ipse pede.
Heu canimus frustra, nec uerbis uicta patescit
Ianua, sed plena est percutienda manu.
At tu qui potior nunc es, mea furta caueto,
Versatur celeri fors leuis orbe rotæ,
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit.
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usq; fores.
Nescio quid furtiuus amor parat, utere quæso
Dum licet, in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA VI

S Emper ut inducar, blandos offers mihi uultus,
Post tamen es misero tristis, & asper amor.
Quid tibi sæuitiæ mecum est? an gloria magna
Insidias homini composuisse Deum?
Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.

Illa qdem tam multa negat, sed credere durum est,
Sic etiam de me pernegat usq; uiro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes, eheu nunc premor arte mea.
Fingere tunc didicit causas, cur sola cubaret.
Cardine tunc tacito uertere posse fores.
Tunc sucos, herbasq; dedi, quis liuor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus,
At tu fallacis coniux incaute puellæ,
Me quoq; seruato, peccet ut illa nihil.
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
Ne'ue cubet lasso pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitoq́; liquorem
Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quàm sæpe time, seu uisere dicet
Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras,
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius, signumq́; probarem
Per causam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum peperi tibi, at ipse bibebam
Sobria supposita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens, ignosce fatenti,
Iussit amor. Contra quis ferat arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
Seruare? ah frustra clauis inest foribus.
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi

At mihi seruandam credas, non sæua recuso
Verbera, detrecto non ego uincla pedum.
Tunc procul absitis quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu,
Quisquis & occurret ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante uia.
Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino uaticinata sono.
Hæc ubi bellonæ motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerberatorta timet.
Ipsa bipenne suos cædit uiolenta lacertos,
Sanguineq; effuso spargit inulta deam.
Statq; latus præfixa ueru, stat saucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite, quam custodit amor, uiolare puellam,
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit, labentur opes, ut uulnere nostro
Sanguis, ut hic uentis, diripiturq; cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea Delia pœnas
Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atq; iras aurea uincit anus.
Hæc mihi te adducit tenebris, multoq; timore
Coniungit nostras clàm taciturna manus.
Hæc foribusq; manet noctu me affixa, proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus, proprios ego tecum
Sit modo fas, annos contribuisse uelim.
Te semper, natamq; tuam te propter amabo,
Quicquid agit sanguis est tamen illa tuus.

S it modo casta doce, quamuis non uitta ligatos
Impediat crines, nec stola longa pedes.
E t mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
Possum, quin oculos appetat illa meos.
E t siquid peccasse putat, ducor'q; capillis
Immerito, proprias proripior'q; uias.
N on ego te pulsare uelim, sed uenerit iste
Si furor, optarim non habuisse manus.
N ec sæuo sis casta metu, sed mente fideli
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
N am quæ fida fuit nulli, post uicta senecta
Ducit inops tremula stamina torta manu,
F irma'q; conductis adnectit licia telis,
Tracta'q; de niueo uellere dente putat.
H anc animo gaudente uident, iuuenum'q; cateruæ
Commemorant merito tot mala ferre senem,
H anc Venus ex alto flentem sublimis olympo
Spectat, & infidis quod sit acerba, monet.
H æc alijs male dicta cadant, nos Delia amoris
Exemplum cana simus uterq; coma

ELEGIA VII

h Vnc cecinere diem parcæ fatalia nentes
Stamina non ulli dissoluenda Deo,
H unc fore aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite uictus Atax.
E uenere, nouos pubes romana triumphos
Vidit, & euinctos brachia capta duces.
A t te uictrices lauros Messala gerentem
Portabat niueis currus eburnus equis.
N on sine me est tibi partus honos, tua bella pyrene

Teſtis, & oceani littora ſanctonici.
T eſtis Arar, Rhodanusq; celer, magnusq; garumna,
Carnoti & flaui cœrula lympha liger.
A t te Cidne canam, tacitis qui leuiter undis
Cœruleus placidis per uada ſerpis aquis,
Q uantus & ætherio contingens uertice nubes
Frigidus intonſos taurus arat cilicas.
Q uid referam, ut uolitet crebras intacta per urbes
Alba palæſtino ſancta columba ſyro?
V tq; maris uaſtum proſpectet turribus æquor
Prima ratem uentis credere docta tyros.
Q ualis & arentes cum findit ſirius agros
Fertilis æſtiua Nilus abundet aqua.
N ile pater, qua nam poſſum te dicere cauſa,
Aut quibus in terris occuluiſſe caput?
T e propter nullos tellus tua poſtulat imbres,
Arida nec pluuio ſupplicat herba Ioui.
T e canit, atq; ſuum proles miratur Oſirim,
Barbara memphiten plangere docta bouem.
P rimus aratra manu ſolerti fecit Oſiris,
Et teneram ferro ſollicitauit humum.
P rimus inexpertæ commiſit ſemina terræ,
Pomaq; non notis legit ab arboribus.
H ic docuit teneram palis adiungere uitem,
Hic uiridem dura cædere falce comam.
I lli iucundos primum matura ſapores
Expreſſa incultis uua dedit pedibus.
I lle liquor docuit uoces inflectere cantu,
Mouit & ad certos neſcia membra modos.
B acchus & agricolæ magno confecta labore

Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
B acchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
N on tibi sunt tristes curæ non luctus Osyri,
Sed chorus, & cantus & leuis, aptus amor.
S ed uarij flores, & frons redimita chorymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
E t tyriæ uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
H uc ades, & centum ludos, geniumq; choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
I llius & nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia serta gerat,
S ic uenias hodierna tibi dum thuris honores
Liba & messopio dulcia melle feram.
A t tibi subcrescat proles, quæ facta parentis
Augeat, & circa stet ueneranda senem.
N on taceam monimenta uiæ, quæ tuscula tellus,
Candidaq; antiquo detinet alba lare.
N anq; opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur hic apta iungitur arte silex.
T e canit agricola è magna cum uenerit urbe
Serus, inoffensum rettuleritq; pedem.
A t tu natalis multos celebrande per annos
Candidior semper, candidiorq; ueni.

ELEGIA VIII

n On ego cælari possum, quid nutus amantis,
Quid'ue ferant miti lenia uerba sono,
N ec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum,
Præcinit euentus nec mihi cantus auis.

I psa Venus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus.
D esine dissimulare, Deus crudelius urit,
Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
Sæpéq; mutatas disposuisse comas?
Quid fuco splendente comas ornare? quid ungues
Artificis docta subsecuisse manu?
F rustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
Ansáq; compressos colligat arcta pedes.
I lla placet, quamuis inculto uenerit ore,
Nec nitidum tarda compserit arte caput.
N um te carminibus, num te pallentibus herbis
Deuouit tacito tempore noctis anus?
C antus uicinis fruges traducit ab agris.
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
C antus, & è curru lunam deducere tentat,
Et faceret, si non æra repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmẽ nocuisse? qd herbas?
Forma nihil magicis utitur auxilijs.
S ed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
O scula, sed femori conseruisse femur.
N ec tu difficilis puero tamen esse memento,
Persequitur pœnis tristia facta Venus.
M unera nec poscas, det munera canus amator,
Vt foueat molli frigida membra sinu.
C arior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
Ora, nec amplexus aspera barba terit.
H uic tu candentes humero suppone lacertos,
Et regum magnæ despiciantur opes.

At Venus inuenit puero concumbere furtim,
Dum timet, & teneros conserit usq; sinus,
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oscula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc, gemmæq; iuuant, quæ frigore sola
Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seróq; iuuenta,
Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studiū formæ est, coma cum mutatur, ut annos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos à stirpe capillos,
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
Vtere, non tardo labitur illa pede.
Heu Marathū torques, puero quæ gloria uicto est?
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero. non illi sontica causa est,
Sed nimius luteo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mœstas quàm sæpe querelas
Conijcit, & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait, poterat custodia falli,
Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quàm uis obrepere nocte,
Et strepitu nullo clàm reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
Est mihi nox multis euigilanda modis.

D um mihi uenturam fingo quodcunq; mouetur,
Illius credo tunc sonuisse pedes.
D esistas lachrymare puer. non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
O derunt Pholoë (moneo) fastidia diui,
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
H ic Marathus quondam miseros ludebat amantes
Nescius ultorem post caput esse deum.
S æpe etiam lachrymis fertur risisse dolentis,
Et cupidum ficta detinuisse mora.
N unc omnis odit fastus, nunc displicet illi
Quæcunq; opposita est ianua firma sera.
A t te pœna manet, nisi desinis esse superba,
Quàm cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA IX.

Q Vid mihi, si fueras miseros læsurus amores,
Fœdera per diuos clàm uiolanda dabas?
A h miser, & siquis primo periuria cælat
Sera tamen tacitis pœna uenit pedibus.
P arcite cœlestes, æquum est impune licere
Numina formosis lædere uestra semel.
L ucra petens habili tauros adiungit aratro,
Et durum terræ rusticus urget opus.
L ucra petituras freta per parentia uentis
Ducunt instabiles sydera certa rates.
M uneribus meus est captus puer, at Deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.
I am mihi persoluet pœnas, puluis'q; decorem
Detrahet, & uentis horrida facta coma.
V retur facies, urentur sole capilli.

Deteret inualidos, & uia longa pedes.
A dmonui quoties, auro ne pollue formam.
Sæpe solent auro multa subesse mala,
D iuitijs captus siquis uiolauit amorem,
Asperáq; est illi, difficilísq; Venus.
V re meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
N ec tibi cælanti fas sit peccare, paranti
Sit Deus, occultos qui uetet esse dolos.
I pse Deus tacito permisit lene ministro,
Ederet ut multo libera uerba mero.
I pse Deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
H æc ego dicebam, nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
T um mihi iurabas nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem,
N on tibi si pretium campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura falernus ager,
I llis eriperes uerbis mihi sydera cœli
Lucere, & puras fluminis esse uias.
Q uin etiam flebas, at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usq; genas.
Q uid facerem? nisi & ipse fores in amore puellæ,
Sit precor exemplo, sed leuis illa tuo.
O quoties uerbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
S æpe insperanti uenit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores.
T um miser interij stulte confisus amari,

Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
Et me nunc nostri, pieridumq́; pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere curæ est,
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atq; operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu'ne putas illam pro te disponere crines?
Aut tenues denso pectore dente comas?
Ista hæc persuadet facies, auroq́; lacertos
Vinciat, & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq́;, domumq; tuam,
Nec facit hoc uitio, sed corpora fœda podagra,
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noster puer, huc ego credam

Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
B landitias'ne meas alijs tu uendere es ausus?
Tu'ne alijs demens oscula ferre mea?
T unc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
Et geret in gremio regna superba tuo.
A t tua tum me pœna iuuet, Veneriq; merenti
Fixa notet casus aurea palma meos.
H anc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

ELEGIA X.

q Vis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
Quàm ferus, & uere ferreus ille fuit.
T unc cædes hominum, generi tunc prælia nata,
Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.
A t nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
Vertimus in sæuas, quod dedit ille feras.
D iuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt,
Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
N on arces, non uallus erat, somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
T unc mihi uita foret, uulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde tremente tubam.
N unc ad bella trahor, & iam quis forsitan hostis
Hæsura in nostro tela gerit latere.
S ed patrij seruate lares, aluistis & iidem
Cursarem uestros cum tener ante pedes.
N eu pudeat prisco uos esse è stipite factos,
Sic ueteris sedes incoluistis aui.
T unc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde Deus.

H ic placatus erat, seu quis libauerat uuam,
Seu dederat sanctæ spicea serta comæ.
A tq; aliquis uoti compos liba ipsa ferebat,
Post'q; comes purum filia parua fauum.
A t nobis ærata lares depellite tela,
Hostia'q; e' plena rustica porcus hara.
H unc pura cum ueste sequar, myrto'q; canistra
Vincta geram, myrto uinctus & ipse caput,
S ic placeam uobis, alius sit fortis in armis,
Sternat & aduersos Marte fauente duces.
V t mihi potanti possit sua dicere facta
Miles, & in mensa pingere castra mero.
Q uis furor est atram bellis accersere mortem?
Imminet, & tacito clàm uenit illa pede;,
N on seges est infra, non uinea culta, sed audax
Cerberus, & stygiæ nauita puppis aquæ.
I llic percussis'q; genis, usto'q; capillo
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Q uàm potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
I pse suas sectatur oues, at filius agnos,
Et calidam fesso comparat uxor aquam.
S ic ego sim, liceat'q; caput candescere canis,
Temporis & prisci facta referre senem.
I nterea pax arua colat, pax candida primum
Duxit araturos sub iuga curua boues.
P ax aluit uites, & succos condidit uuæ,
Funderet ut nato testa paterna merum.
P ace bidens, uomer'q; uigent, at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs.

Rusticus e luto'q; uehit male sobrius ipso
Vxorem plaustro, progeniem'q; domum.
Sed ueneris tunc bella calent, scissos'q; capillos
Fœmina perfractas conqueritur'q; fores.
Flet teneras subtusa genas, sed uictor & ipse
Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat,
Inter & iratum lentus utrunque sedet.
Ah lapis est, ferrum'q;, suam quicunq; puellam
Verberat, e cœlo diripit ille Deos.
Sit satis e membris tenuem perscindere uestem,
Sit satis ornatus dissoluisse comas,
Sit lachrymas mouisse satis. quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella potest.
Sed manibus qui sæuus erit, scutum'q;, sudemq;
Is gerat, & miti sit procul à Venere.
At nobis pax alma ueni, spicam'q; teneto,
Perfluat & pomis candidus ante sinus.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER SECVNDVS.

q Visquis adest, ualeat, fruges lustramus, & agros,
Ritus ut à prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq; tuis è cornibus uua
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum,
Vos quoq; abesse procul iubeo discedat ab aris
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq; post olea candida turba comas.
Dii patrii purgamus agros, purgamus agrestes
Vos mala de nostris pellite limitibus.
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco,
Turbaq; uernarum saturi bona signa coloni
Ludet, & ex uirgis extruet arte casas.

E uentura precor, uiden' ut felicibus extis
Significet placidos nuntia fibra Deos?
N unc mihi fumosos ueteres proferte falernos
Consulis, & chio soluite uincla cado.
V ina diem celebrent. non festa luce madere
Est rubor, errantes & male ferre pedes.
S ed bene Messalam sua quisq; ad pocula dicat,
Nomen & absentis singula uerba sonent.
G entis aquitanæ celeber Messala triumphis,
Et magna intonsis gloria uictor ades.
H uc ades, aspiráq; mihi dum carmine nostro
Redditur agricolis gratia cœlitibus.
R ura cano, rurisq; Deos, his uita magistris
Desueuit querna pellere glande famem,
I lli compositis primum docuere tigillis
Exiguam uiridi fronde operire domum.
I lli etiam tauros primi docuisse feruntur
Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
T unc uictus abiere feri, tunc consita pomus,
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
A urea tunc pressos pedibus dedit uua liquores,
Mistáq; securo est sobria lympha mero.
R ura ferunt messes, calidi cum syderis æstu
Deponit flauas annua terra comas.
R ure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
Compleat ut dulci sedula melle fauos.
A gricola assiduo primum satiatus aratro
Cantauit certo rustica uerba pede,
E t satur arenti primum est modulatus auena
Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.

A gricola & minio suffusus Bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab urbe choros,
H uic datus à pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hircus auxerat, hircus oues.
R ure puer uerno primum de flore coronam
Fecit, & antiquis imposuit laribus.
R ure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
H inc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusq;,
Fusus & apposito pollice uersat opus.
A tq; aliqua assidue textrix operata Mineruam
Cantat, & appulso tela sonat latere.
I pse quoq; inter agros, interq; armenta Cupido
Natus, & indomitas dicitur inter equas.
I llic indocto primum se exercuit arcu.
Hei mihi quàm doctas nunc habet ille manus.
N ec pecudes uelut ante petit, fixisse puellas
Gestit, & audaces perdomuisse uiros.
H ic iuueni detraxit opes, hic dicere iussit
Limen ad iratæ uerba pudenda senem.
H oc duce custodes furtim transgressa iacentes
Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
E t pedibus prætentat iter suspensa timore,
Explorat cæcas cui manus ante uias.
A h miseri, quos hic grauiter Deus urget, at ille
Felix, cui placidus leuiter afflat amor.
S ancte ueni dapibus festis, sed pone sagittas
Et procul ardentes hinc precor abde faces.
V os celebrem cantate Deum, pecoriq; uocate
Voce palam, pecori clàm sibi quisq; uocet,

A ut etiam sibi quisq; palàm, nam turba iocosa
Obstrepit, & phrygio tibia curua sono.
L udite, iam nox iungit equos, currum'q; sequuntur
Matris lasciuo sydera fulua choro.
P ost'q; uenit tacitus fuluis circundatus alis
Somnus, & incerto somnia nigra pede.

ELEGIA II

d Icamus bona uerba, uenit natalis ad aras,
Quisquis ades, lingua uir, mulier'q; faue.
V rantur pia thura focis, urantur odores,
Quos tener à terra diuite mittit arabs.
I pse suos genius adsit uisurus honores,
Cui decorent sanctas florea serta comas.
I llius è puro distillent tempora nardo,
Atq; satur libo sit, madeat'q; mero.
A nnuat & Cherinthe tibi quodcunq; rogabis,
En age quid cessas, annuit ille, roga.
A uguror, uxoris fidos optabis amores,
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
N ec tibi malueris, totum quæcunq; per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue,
N ec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, eoi qua maris unda rubet.
V ota cadunt, utinam strepitantibus aduolet alis,
Flaua'q; coniugio uincula portet amor.
V incula quæ maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiat'q; comas.
H uc ueniat natalis auis, prolem'q; ministret,
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA

ELEGIA III

R Vra tenent Cornute meam, uillæq; puellam.
Ferreus est eheu quisquis in urbe manet,
I psa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
Verbáq; aratoris rustica discit amor.
O ego cum dominam aspicerem, quàm fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
A gricolæq; modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
N ec quererer quod sol graciles exureret artus,
Læderet aut teneras pustula rupta manus.
P auit et Admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara, intonsæ profuerunt'ue comæ.
N ec potuit curas sanare salubribus herbis.
Quicquid erat medicæ uicerat artis amor.
I pse deus solitus stabulis expellere uaccas,
Et potum pastas ducere fluminibus,
E t miscere nouo docuisse coagula lacte, *
Lacteus & mistus obriguisse liquor.
T unc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raráq; per nexus est uia facta sero.
A h quoties illo uitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror.
A h quoties ausæ caneret dum ualle sub alta
Rumpere mugitu carmina docta boues.
S æpe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit & á templis irrita turba domum.
S æpe horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis inornatumq; caput, crinesq; solutos

Aſpiceret, Phœbi quæreret ille comam.
D elos ubi nunc Phœbe tua eſt, ubi delphica Pytho?
Nempe amor in parua te iubet eſſe caſa.
F elices olim Veneri cum fertur aperte
Seruire æternos non puduiſſe Deos.
F abula nunc ille eſt, ſed cui ſua cura puella,
Fabula ſit, mauult, quàm ſine amore Deus.
A t tu quiſquis is es, cui triſti fronte Cupido
Imperat, ut noſtra ſint tua caſtra domo.
F errea non uenerem, ſed prædam ſæcula laudant,
Præda tamen multis eſt operata malis.
P ræda feras acies cinxit diſcordibus armis,
Hinc cruor, hinc cædes, mors propior'q; uenit.
P ræda uago iuſſit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubijs roſtra dedit ratibus.
P rædator cupit immenſos obſiſtere campos,
Vt multo innumeram iugere paſcat ouem.
C ui lapis externus curæ eſt, urbis'q; tumultu,
Portatur ualidis multa columna iugis.
C laudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hybernas piſcis adeſſe minas.
A t tibi læta trahant ſamiæ conuiuia teſtæ,
Ficta'q; cumana lubrica terra rota.
E heu diuitibus uideo gaudere puellas,
Iam ueniant prædæ, ſi Venus optat opes,
V t mea luxuria Nemeſis fluat, ut'q; per urbem
Incedat donis conſpicienda meis.
I lla gerat ueſtes tenues, quas fœmina coa
Texuit, auratas diſpoſuit'q; uias.
I lli ſint comites fuſci, quos India torret,

Solis & admotis inficit ignis equis.
I lli selectos certent præbere colores
Africa puniceum, purpureumq́; Tyros.
N ota loquor, regnum ipse tenet, quo sæpe coëgit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
A t, tibi dura seges, Nemesim quæ ducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
E t tu Bacche tener iucundæ consitor uuæ,
Tu quoq; deuotos Bacche relinque lacus.
H aud impune licet formosas tristibus agris
Abdere, non tanti sunt tua musta pater.
O ualeant fruges ne sint modo rure puellæ,
Glans alat, & prisco more bibantur aquæ.
G lans aluit ueteres, & passim semper amarunt,
Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
T um quibus aspirabat amor, præbebat aperte
Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus,
N ullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua, si fas est, mos precor ille redi.
A h pereant artes, & mollia iura colendi,

*

O utinam ueteri peragrantes more puellæ
Horrida uillosa corpora ueste tegant.
N unc si clausa mea est, si copia rara uidendi,
Heu miserum laxam quid iuuat esse togam?
D ucite ad imperium dominæ, sulcabimus agros,
Non ego me uinclis, uerberibusq́; nego.

ELEGIA IIII

S Ic mihi seruitiū uideo, dominamq́; paratam.
Iam mihi libertas illa paterna uale.

S eruitium sed triste datur, teneor'q; cathenis,
Et nunquam misero uincla remittit amor.
E t seu quid merui, seu quid peccauimus, uror,
Vror, io remoue sæua puella faces.
O ego ne possim tales sentire dolores,
Quàm mallem in gelidis montibus esse lapis;
S tare uel insanis cautes obnoxia uentis,
Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
N unc et amara dies, et noctis amarior umbra est.
Omnia nam tristi tempora felle madent.
N ec prosunt elegi, nec carminis author Apollo.
Illa caua pretium flagitat usq; manu.
I te procul musæ, si non prodestis amanti,
Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
N ec refero solis'q; uias, & qualis, ut orbem
Compleuit, uersis luna recurrat equis.
A d dominam faciles aditus per carmina quæro.
Ite procul musæ, si nihil ista ualent.
A t mihi per cædem, & facinus sunt dona paranda,
Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
A ut rapiam suspensa sacris insignia fanis,
Sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
I lla malum facinus suadet, dominam'q; rapacem
Dat mihi, sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunq; legit uirides'q; smaragdos,
Et niueam tyrio murice tingit ouem.
H ic dat auaritiæ causas, & coa puellis
Vestis, & è rubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas, hinc clauem ianua sentit,
Et cœpit custos liminis esse canis.

Sed pretium si grande feras, custodia uicta est,
Nec prohibent claues, & canis ipse tacet.
Heu quicunq; dedit formam cœlestis auaræ,
Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq; sonant, hæc deniq; causa
Fecit, ut infamis hic Deus esset amor.
At tibi, quæ pretio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus, & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam,
Seu ueniet tibi mors, neq; erit, qui lugeat, ullus,
Nec qui det mœstas munus in exequias.
At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atq; aliquis senior ueteres ueneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo,
Et bene discedens dicet, placideq; quiescas,
Terraq; securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
Ite sub imperium, sub titulumq; lares.
Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
Quicquid & herbarum thessala terra gerit,
Et qđ, ubi indomitis gregibus Venus afflat amores,
Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ.
Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA V.

PHœbe faue, nouus igreditur tua tẽpla sacerdos,

Huc age cum cithara, carminibus'q; ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas,
Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuinctus tempora lauro
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni,
Sed nitidus, pulcher'q; ueni, nunc indue uestem
Sepositam, longas nunc bene pecte comas.
Qualem te memorant Saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis.
Tu'q; regis sortes, per te præsentit aruspex,
Lubrica signauit cum Deus exta notis.
Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,
Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras Messalinum sine tangere chartas
Vatis, & ipse precor, quod canat illa, doce.
Hæc dedit Aeneæ sortes, postquam ille parentem
Dicitur, & captos sustinuisse lares.
Hæc fore credebat Romam, cum mœstus ab alto
Ilion, ardentes respiceret'q; Deos.
Romulus æternæ nondum formauerat urbis
Mœnia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccæ,
Et stabant humiles in Iouis arce casæ.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbram,
Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebat'q; uagi pastoris in arbore uotum
Garula syluestri fistula sacra Deo.
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo,

Nam calamus cera iungitur usq; minor.
A t qua uelabri regio patet, ire solebat
Exiguus pulla per uada linter aqua.
I lla sæpe gregis ditis placitura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
C um qua fœcundi redierunt munera ruris
Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.

*

I mpiger Aenea uolitantis frater amoris,
Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
I am tibi laurentes assignat Iuppiter agros,
Iam uocat errantes hospita terra lares.
I llic sanctus eris, cum te ueneranda Numici
Vnda Deum cœlo miserit indigetem.
E cce super fessas uolitat uictoria puppes,
Tandem ad Troianos diua superba uenit.
E cce mihi lucent rutulis incendia castris.
Iam tibi prædico barbare Turne necem.
A nte oculos laurens castrum, murusq; Lauini est,
Albaq; ab A scanio condita longa duce.
T e quoq; iam uideo Marti placitura sacerdos
Ilia uestales deseruisse focos.
Concubitusq; tuos furtim, uittasq; iacentes,
Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
C arpite nunc tauri de septem montibus herbas
Dum licet, hic magnæ iam locus urbis erit.
R oma tuum nomen terris fatale regendis
Qua sua de cœlo prospicit arua Ceres,
Quaq; patent ortus, & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.

Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse uiam.
Vera cano, sic usq; sacras innoxia lauros
Vescar, & æternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
Iactauit fusas, & caput ante comas.
Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit,
Heryphile Phœbo grata quod admonuit,
Quasq; albana sacras tyberis per flumina sortes
Portarit, sicco perluerit'q; sinu.
Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen,
Multus & in terras deplueritq; lapis.
Atq; tubas, atq; arma ferunt strepitantia cœlo
Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
Iungere pallentes nubilus annus equos,
Et simulachra Deûm lachrymas fudisse tepentes,
Fata'q; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim, sed tu iam mitis Apollo
Prodigia indomitis merge sub æquoribus,
Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omine quo felix, & sacer annus eat.
Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriet pede rusticus uuas,
Dolia dum, magni deficiunt'q; lacus.
At madidus Baccho sua festa parilia pastor
Concinet, à stabulis tunc procul este lupi.
Ille leuis stipulæ solennis potus aceruos
Accendet flammas, transiliet'q; sacras.

E t fœtus matrona dabit, natus'q; parenti
Oscula compressis auribus eripiet.
N ec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
Balba'q; cum puero dicere uerba senem.
T unc operata Deo pubes discumbet in herba
Arboris antiquæ qua leuis umbra cadet.
A ut è ueste sacris tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit & ipse calix.
A t sibi quisq; dapes, & festas extruet alte
Cespitibus mensas, cæspitibus'q; torum.
I ngeret hic potus iuuenis, male dicta puellæ
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
N am ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
Et se iurabit mente fuisse mala.
P ace tua pereant arcus, pereant'q; sagittæ
Phœbe, modo in terris erret inermis amor,
A rs bona, sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
Hei mihi quàm multis ars dedit illa malum,
E t mihi præcipue, taceo cum saucius annum,
Et faueo morbo, cum iuuat ipse dolor.
V ix'q; cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
Verba potest, iustos aut reperire pedes.
A t tu (nam diuûm seruat tutela poetas)
Præmoneo uati parce puella sacro.
V t Messalinum celebrem, cum præmia belli
Ante suos currus oppida uicta feret,
I pse gerens laurus, lauro deuinctus agresti
Miles io magna uoce triumphe canet,
T unc Messala meus pia det spectacula turbæ,
Et plaudat curru prætereunte pater.

Annue, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

ELEGIA VI.

C Astra Macer sequitur, tenero quid fiet amori?
Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
E t seu longa uirum terræ uia, seu uaga ducent
Aequora, cum telis ad latus ire uolet.
V re puer quæso tua qui ferus otia liquit,
Atq; iterum erronem sub tua signa uocat.
Quod si militibus parces, erit hic quoq; miles
Ipse, leuem galea, qui sibi portet aquam.
C astra peto, ualeatq; Venus, ualeantq; puellæ.
Et mihi sunt uires, & mihi facta tuba est.
M agna loquor, sed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clausæ fortia uerba fores.
I uraui quoties rediturum ad limina nunquam,
Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
A cer amor fractas utinam tua tela sagittas,
Scilicet extinctas, aspiciamq; faces.
T u miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, & insana mente nefanda loqui.
I am mala finissem leto, sed credula uitam
Spes fouet, & melius cras fore semper ait.
S pes alit agricolas, spes sulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
H æc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces.
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
S pes etiam ualida solatur compede uinctum,
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
S pes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa,

Hei mihi ne uincas dura puella deam.
P arce per immatura tuæ precor oſſa ſororis.
Sic bene ſub tenera parua quieſcat humo.
I lla mihi ſancta eſt, illius dona ſepulchro,
Et madefacta meis ſerta feram lachrymis.
I llius ad tumulum fugiam, ſupplex'q; ſedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
N on feret uſq; ſuum te propter flere clientem,
Illius ut uerbis ſis mihi dura ueto.
N e tibi neglecti mittant mala ſomnia manes,
Mœſta'q; ſopitæ ſtet ſoror ante torum.
Q ualis ab excelſa præceps delapſa feneſtra
Venit ad infernos ſanguinolenta lacus.
D eſino, ne dominæ luctus renouentur acerbi.
Non ego ſum tanti, ploret ut illa ſemel.
N ec lachrymis oculos digna eſt fœdare loquaces,
Lena nocet nobis, ipſa puella bona eſt.
L ena uetat miſerum Phyrne, furtim'q; tabellas
Occulto portans it'q;, reditq; ſinu.
S æpe ego cum dominæ dulces à limine diro
Agnoſco uoces, hæc negat eſſe domi.
S æpe ubi nox promiſſa mihi eſt, languere puellam
Nuntiat, aut aliquas extimuiſſe minas.
T unc morior curis, tunc mens mea perdita fingit,
Quis'ue meam teneat, quot teneat'ue modis,
T unc tibi lena precor diras ſatis anxia uitas,
Mouerit è uotis pars quotacunq; deos.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER TERTIVS.

m Artis Romani festæ uenere calendæ,
Exoriens nostris hic fuit annus auis,
Et uaga nunc certa discurrunt undiq; pompa,
Perq; uias urbis munera, perq; domos
Dicite pierides, quo nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen.
Carmine formosæ, pretio capiuntur auaræ,
Gaudeat, ut digna est, uersibus illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet, & canas tondeat arte comas,
Summaq; prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen littera facta tuum.
Atq; inter geminas pingantur cornua frontes,
Sic etenim comptum mittere oportet opus.
Per uos authores huius mihi carminis oro,
Castaliamq; umbram, pieriosq; lacus.
Ite domum, cultumq; illi donate libellum
Sicut erat, nullus defluat inde color.
Illa mihi referat, si nostri mutua cura est,
An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham larga donate salute,
Atq; hæc submisso dicite uerba sono.
Hæc tibi uir quondam, nunc frater casta Neæra
Mittit, & accipias munera parua, rogat.

T eq; suis iurat caram magis esse medullis,
Siue sibi coniux, siue futura soror.
S ed potius coniux, huius spem nominis illi
Auferet extincto pallida ditis aqua.

ELEGIA II

q Vi primum caram iuueni, carumq; puellæ
Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit
D urus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
N on ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
Ingenio, frangit fortia corda dolor.
N ec mihi uera loqui pudor est, uitæq; fateri
Tot mala perpessæ tot superesse meæ.
E rgo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq; ossa super nigra fauilla teget,
A nte meum ueniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mœsta Neæra rogum.
S ed ueniet caræ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero, mœreat illa uiro,
P ræfatæ ante meos manes, animamq; rogatæ,
Perfusæq; pias ante liquore manus.
P ars quæ sola mei superabit corporis ossa
Incinctæ nigra candida ueste legent,
E t primum annoso spargent collecta lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
P ost hæc carbaseis humorem tollere uentis,
Atq; in marmorea ponere sicca domo.
I llic quas mittit diues panchaia merces,
Eoiq; arabes, diues & assyria.
E t nostri memores lachrymæ fundantur eodem

Sic ego componi uersus in ossa uelim.
S ic tristem mortis demonstret littera causam,
Atq; hæc in celebri carmina fronte notet.
L ygdamus hic situs est, dolor huic, & causa Neæra,
Coniugis ereptæ causa perire fuit.

ELEGIA III

Q Vid prodest cœlum uotis implesse Neæra?
Blandaq; cum multa thura dedisse prece?
N on ut marmorei prodirem è limine tecti
Insignis clara, conspicuusq; domo,
A ut ut multa mei renouarent iugera tauri?
Et magnas messes terra benigna daret.
S ed tecum ut longæ sociarem gaudia uitæ,
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu.
T unc cum præmensæ defunctus tempora lucis
Nudus lethæa cogerer ire rate.
N am graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq; si findant pinguia mille boues?
Q uid'ue domus prodest phrygiis innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Chariste tuis?
E t nemora in domibus sacros imitantia lucos,
Aurataq; trabes, marmoreumq; solum?
Q uid'ue in erythræo legitur quæ littore concha,
Tinctaq; sydonio murice lana iuuat?
E t quæ præterea populus miratur in illis,
Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
N on opibus mentes homini, curæq; leuantur,
Nam Fortuna sua tempora lege gerit.
S it mihi paupertas tecum iucunda Neæra.
Et sine te regum munera nulla uolo.

O niueam, quæ te poterit mihi reddere lucem.
O mihi felicem ter'q; , quater'q; diem.
At si pro dulci reditu quæcunq; uouentur
Audiat auersa non meus aure Deus.
Nec me regna iuuent, nec lydius aurifer amnis,
Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alij cupiant, liceat mihi paupere cultu
Securo cara coniuge posse frui.
Adsis, & timidis faueas saturnia uotis,
Et faueas concha cypria uecta tua.
Aut si fata negant reditum, tristes'q; sorores
Stamina quæ ducunt, quæ'q; futura neunt,
Me uocet in uastos amnes, nigram'q; paludem
Diues in ignaua luridus orcus aqua.

ELEGIA IIII

dI meliora ferant, nec sint insomnia uera,
Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsum'q; auertite uisum,
Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent, uenturæ nuntia sortis,
Vera monent thuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis
Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, ut cunq; est, siue illi uera moneri,
Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores
Et frustra immeritum pertimuisse uelit.
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,

Nec læsit magnos impia lingua Deos.
I am nox ætherium nigris emersa quadrigis
Mundum cœruleo lauerat amne rotas.
N ec me sopierat menti Deus utilis ægræ
Somnus, sollicitas deficit ante domos.
T andem cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies,
H ic iuuenis casta redimitus tempora lauro
Est uisus nostra ponere sede pedem,
N on illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
I ntonsi crines longa ceruice fluebant,
Stillabat tyrio myrtea rore coma.
C andor erat, qualem præfert latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus,
V t iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.
V t cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia, & autumno candida mala rubent.
I ma uidebatur talis illudere palla.
Nanq; hæc in nitido corpore uestis erat.
A rtis opus raræ fulgens testudine & auro
Pendebat læua garula parte lyra.
H anc primum ueniens plectro modulatus eburno
Felices cantus ore sonante dedit.
S ed postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit hæc tristi dulcia uerba modo.
S alue cura Deûm, Casto nam rite poetæ,
Phœbusq;, & Bacchus, pieridesq; fauent.
S ed proles Semeles Bacchus, doctæq; sorores

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens,
At mihi fatorum leges, æui'q; futuri
E uentura pater posse uidere dedit.
Quare ego quæ dico non fallax accipe uates,
Quod'q; Deus uero Cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua sollicitas cœlestia numina uotis,
Quæ tibi securos non sinit ire dies,
Et cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mauult esse puella uiri,
Diuersas'q; suas agitat mens anxia curas,
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum fœmina nomen,
Ah pereat, didicit fallere si qua uirum.
Sed flecti poterit, mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa brachia tende fide.
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minantis,
Sæuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum,
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego Latonæ filius, atq; Iouis.
Nescit quid sit amor iuuenis, si ferre recusas
Immitem dominam, coniugium'q; ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,

Vincuntur molli pectora dura prece.
Quod si uera canunt sacris oracula templis,
Hæc illi nostro nomina dicta refer.
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix, ac alium desine uelle uirum.
Dixit, & ignauus defluxit corpore somnus.
Ah ego ne possim tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis contraria uota,
Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
Nam te nec uasti genuerunt æquora ponti,
Nec flammam uoluens ore chimæra fero.
Nec canis anguinea redimitus terga caterua,
Cui tres sunt linguæ, tergeminumq; caput,
Scyllaq; uirgineam canibus submista figuram.
Nec te conceptam sæua leæna tulit.
Barbara nec scythiæ tellus, horrendaue syrtis,
Sed culta, & duris non habitanda domus.
Et longe ante alios omnes mitissima mater,
Isq; pater, quo non alter amabilior.
Hæc Deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos irrita ferre notos.

ELEGIA V

nOs tenet hetruscis manat quæ fontibus unda
Vnda sub æstiuum non adeunda canem.
Nunc autem sacris baiarum maxima lymphis,
Cum se purpureo uere remittit humus.
At mihi Persephone nigram denuntiat horam.
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorum
Audax laudandæ sacra docere deæ,

N ec mea mortiferis infecit pocula succis
Dextera, nec cuiquam certa uenena dedi.
N ec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
Nec cor sollicitant facta nefanda meum.
N ec nos insanæ meditantes iurgia linguæ
Impia in aduersos soluimus ora Deos.
E t non dum cani nigros læsere capillos,
Nec uenit tardo curua senecta pede,
N atalem primo nostrum uidere parentes
Cum cecidit fato consul uterq; pari.
Quid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis?
Et modo nata mala uellere poma manu?
P arcite, pallentes umbras quicunq; tenetis,
Duraq; sortiti tertia regna Dei.
E lysios olim liceat cognoscere campos,
Lethæamq; ratem, cimeriosq; lacus.
C um mea rugosa pallebunt ora senecta,
Et referam pueris tempora prisca senex.
A tq; utinam uano nequicquam terrear æstu,
Languent ter quinos sed mea membra dies,
A tq; mihi thuscæ celebrantur numina lymphæ,
Et facilis lenta pellitur unda manu.
V iuite felices, memores & uiuite nostri,
Siue erimus, seu nos fata fuisse uelint,
I nterea nigras pecudes promittite diti,
Et niuei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VI

c Andide liber ades, sic sit tibi mystica uitis
Sic edera semper tempora uincta feras.

Aufer & ipse meum pariter medicando dolorem,
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Care puer madeant generoso pocula Baccho,
Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul durum curæ genus, ite labores,
Fulserit hic niueis delius alitibus.
Vos modo proposito dulces faueatis amici,
Ne'ue neget quisquam me duce se comitem.
At siquis uini certamen mite recusat,
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos Deus, ille ferocem
Contudit, & dominæ misit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille leænas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
Hæc amor, & maiora uolet, sed poscite Bacchi
Munera, quem uestrum pocula sicca iuuant.
Conuenit ex æquo, nec toruus liber in illos,
Qui se, quiq; unà uina iocosa colunt.
Iam uenit iratus nimium, nimiumq; seuerus,
Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pœnas Deus hic, quantumq; minetur,
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul à nobis hic sit timor, illaq; siqua est
Quid ualeat læsi sentiat ira Dei.
Quid precor ah demens, uenti temeraria uota
Aeriæ & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei superest tibi cura Neæra,
Sis felix, & sint candida fata tua.
At nos securæ reddamus tempora mensæ.
Venit post multos una serena dies.

H ei mihi difficile est imitari gaudia falsa,
Difficile est tristi fingere mente iocum.
N ec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Q uid queror infelix?turpes discedite curæ.
Odit lenæus tristia uerba pater.
G nosia Theseæ quondam periuria linguæ
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
S ic cecinit pro te doctus Minoi Catullus
Ingrati referens impia facta uiri.
V os ego nunc moneo felix,quicunq; dolore
Alterius disces posse carere tuo.
N ec uos aut capiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blanda sordida lingua fide.
E t si per'q; suos fallax iurauit ocellos,
Iunonem'q; suam,per'q; suam Venerem,
N ulla fides inerit.periuria ridet amantum
Iuppiter,& uentos irrita ferre iubet.
E rgo quid toties fallacis uerba puellæ
Conqueror,ite à me seria uerba precor.
Q uàm uellem longas tecum requiescere noctes,
Et tecum longos peruigilare dies,
P erfida nec merito nobis,nec amica merenti
Perfida,sed quamuis perfida,cara tamen.
N aiada Bacchus amat,cessas ò lente minister,
Temperet annosum martia lympha merum.
N on ego si fugiat,nostræ conuiuia mensæ
Ignotum cupiens uana puella torum
S ollicitus repetam tota suspiria nocte,
Tu puer & liquidum fortius adde merum.

I andudum tyrio madefactus tempora nardo
Debueram sertis implicuisse comas.
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuisse dies.
S i quicquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear penituisse magis,
H esterna quàm te solum quod nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER QVARTVS.

E Messala canam, quanquam mea cognita uirtus
Terret, ut infirmæ ualeant sub sistere uires,
Incipiam tamen à meritis, si carmina laudes
Deficiant, humiles tantis sim conditor actis.
N ec tua te præter chartis intexere quisquam
F acta queat, dictis, ut non maiora supersint.
E st nobis uoluisse satis, nec munera parua
R espueris, etiam Phœbo gratissima dona
C res tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
I carus, ut puro testantur sydera cœlo,
E rigoneq;, canisq; neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus olympum
L æta molorcheis posuit uestigia terris,
P aruaq; cœlestes pacauit mica, nec illis

Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq; memor componere uersus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso descenderit aere tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus è terris qua surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentiq; super claudantur, ut omnia cœlo.
At quodcunq; meæ poterunt audere camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu quod spes abnuit ultra
Siue minus, certeq; canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quãquam antiquæ gentis superẽt tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quæris quid qua index sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores
Quàm tibi maiores maius decus ipse futuris.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq; tuas cupidi componere laudes
Vndiq; quiq; canent uincto pede, quiq; soluto.
Quis potius certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisq; tibi maiora gerit castris'ue, foro'ue,
Nec tñ hinc, aut hinc, tibi laus maior'ue, minor'ue,
Iusta pari premitur ueluti cum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis inæquatum siquando onus urget utrinque
Instabilis natat alterno depressior orbe.

N am seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
N on alius sedare queat, seu iudicis ira
S it placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
N on Pylos aut Itace tantos genuisse feruntur
N estora, uel paruæ magnum decus urbis Vlyssem,
V ixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
S ecula fertilibus titan decurrerit horis.
I lle per ignotas audax errauerit urbes,
Q ua maris extremis tellus includitur undis,
N am cyconumq; manus aduersis reppulit armis,
N on ualuit cyclops cœptos auertere cursus,
C essit & ætnææ neptunius incola rupis
V icta maroneo fœdatus lumina baccho.
V exit & æolios placidum per neréa uentos,
I ncultos adijt lestrygonas, antiphatenq;
N obilis artaciæ gelidos quos irrigat unda,
S olum nec doctæ uerterunt pocula Circes.
Q uamuis illa foret solis genus, apta uel herbis,
A ptaq; uel cantu ueteres mutare figuras.
C immerion etiam obscuras accessit ad oras,
Q ueis nunquam candente dies apparuit ortu,
S iue super terras Phœbus, seu curreret infra
V idit ut inferno Plutoni subdita regna.
M agna Deûm proles leuibus discurreret umbris.
P ræterijtq; cita sirenum littora puppi.
I llum tergeminæ nantem confinia mortis
N ec scyllæ sæuo conteruit impetus orbe,
C um canibus rapidas inter freta serperet undas,
N ec uiolenta suo consumpsit more charybdis,
V el si sublimis fluctu consurgeret imo,

V el si interrupto nudaret gurgite pontum,
N on uiolata uagi sileantur pascua solis.
N on amor, & fœcunda atlantidos arua Calypsûs
F inis & errorum misero phæacia tellus,
A tq; hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
F abula siue nouum dedit his erroribus orbem,
S it labor illius tua dum facundia maior.
N am te non alius belli tenet aptius artes,
Q ua deceat tutam castris deducere fossam,
Q ualiter aduersos hosti defigere neruos.
Q uem'ue locum ducto melius sit claudere uallo,
F ontibus ut dulces erumpat terra liquores.
V t facilis'q; tuis aditus sit, & arduus hosti,
L audis & assiduo uigeat certamine miles.
Q uis tardam'ue sudem melius, celerem'ue sagittam
I ecerit, aut lento perfregerit obuia pilo.
A ut quis equum celerem'ue arcto compescere freno
P ossit, & effusas tardo permittere habenas,
I n'q; uicem modo directo contendere cursu,
S eu libeat curuo melius contendere gyro,
P arma seu quos dextra uelit, seu læua tueri,
S iue hac, siue illac grandis uenit impetus hastæ,
A mplius aut signata cita loca tangere funda,
I am simul audacis ueniunt certamina Martis,
A duersis'q; parant acies concurrere signis,
T unc tibi non desit, faciem componere pugnæ,
S eu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
R ectus inæquatis decurrat frontibus ordo,
S eu libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem;
D extra'q; ut leuum teneat, dextrum'q; sinistra

Miles, sit'q; duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam bellis experta cano, testis mihi uictæ
Fortis iapigiæ miles, testis quoq; fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in alpe
Testis arupinus, & pauper natus in armis.
Quem siquis uideat uetus ut non fregerit ætas,
Terna minus pyliæ miretur secula famæ,
Nanq; senex longæ peragit dum secula uitæ
Centum fœcundos titan renouauerit annos,
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidis'q; sedet moderator habenis,
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera romanæ subiecit colla cathenæ.
Nec tamen his contentus eris, maiora peractis
Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
Quers amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem tyrio sub tegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus,
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Ulla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera syluas
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis.
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cœlo uicinum liquit olympum,
Intenta'q; tuis precibus se præbuit aure,
Cuncta'q; ueraci capite annuit additus aris.

L ætior eluxit structos super ignis aceruos.
Q uin hortante Deo magnis insistere rebus
I ncipe, non ijdem tibi sunt, alijs'q; triumphi,
N on te uicino remorabitur obuia Marte
G allia, nec latis audax Hispania terris.
N ec fera rhetæo tellus obsessa colono.
N ec qua uel Nilus, uel regia lympha diaspes
P rofluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
C retæis ardens aut unda Caystria campis.
N ec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
I mpia nec sæuis celebrans conuiuia mensis.
V ltima uicinus Phœbo tenet arua padæus,
Q uá'q; hebrus, tanais'q; getas rigat, atq; mosinos,
Q uid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
N ulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
T e manet inuictus romano marte britanus,
T é'q; interiecto mundi pars altera sole.
N am circunfuso consistit in aere tellus,
E t quinq; in partes totos disponitur orbes,
A tq; duæ gelido uastantur frigore semper,
I llic & densa tellus absconditur umbra,
E t nulla incepto perlabitur unda liquore,
S ed durata riget densam in glaciem'q;, niuemq;,
Q uippe ibi nonnunquam titan super ingerit ortus,
A t media est Phœbi semper subiecta calori,
S eu propior terris æstiuum fertur in orbem.
S eu celer hybernas properat decurrere luces
N on ergo presso tellus consurgit aratro,
N ec frugem segetes præbent, nec pabula terræ.
N on illic colit arua Deus, Bacchus'ue, Ceres'ue,

N ulla nec exustis habitant animalia partes.
F ertilis hanc interposita est, interq; rigentes,
N ostraq; & huic aduersa solo pars altera nostro,
Q uas similes utrinq; tenens uicinia cœli
T emperat alter & alterius uires negat aer.
H inc placidus nobis per tempora labitur annus.
H ic & colla iugo didicit summittere Taurus,
E t lenta excelsos uitis conscendere ramos.
T ondeturq; seges maturos annua partus,
E t ferro tellus, pontus confinditur aere.
Q uin etiam structis exurgunt oppida muris.
E rgo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
S olus utroq; idem diceris magnus in orbe.
N on ego, sum satis ad tantæ præconia laudis
I pse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
E st tibi qui possit magnis se accingere rebus
V algius, æterno propior non alter Homero.
L anguida non noster peragit labor otia, quamuis
F ortuna (ut mos est illi) me aduersa fatiget.
N am mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
C ui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
H orrea fœcundis indeficientia mensis,
C uiq; pecus denso pascebant agmine colles,
E t domino satis, & nimium furiq;, lupoq;,
N unc desyderium superest. nam cura nouatur,
C um memor acitos semper dolor admonet annos.
S ed licet asperiora cadant, spolierq; relictis,
N on te deficient nostræ memorare camœnæ,
N ec solum tibi pierij tribuentur honores,
P ro te uel rapidas ausim maris ire per undas,

A duersis hyberna licet tumeant freta uentis,
P ro te uel solus densis obsistere turmis,
V el paruum ætnææ corpus committere flammæ,
S um quodcunq; tuum est, nostri si paruula cura.
S it tibi quanta libet. si sit modo, non mihi regna
L ydia, non magni potior sit fama Gylippi,
P osse meleteas nec mallem mittere chartas,
Q uod tibi si uersus noster totus'ue minus'ue,
V el bene si notus, summo uel mœret in ore
N ulla mihi statuent finem te fata canendi.
Q uin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
S eu matura dies fato properat mihi mortem,
L onga manet seu uita, tamen mutata figuram,
S eu me finget equum rigidos percurrere campos
D octum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
S iue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis
I n quencunq; hominem me longa receperit ætas,
I nceptis de te subtexam carmina chartis.

LAVS SVLPITIAE AD MARTEM.

S Vlpitia est tibi culta tuis Mars magne calẽdis,
Spectatum ẽ cœlo, si sapis, ipse ueni.
H oc Venus ignoscet, at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
I llius ex oculis cum uult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer amor,
I llam quicquid agit, quoquo uestigia mouit,
Componit furtim, subsequitur'q; decor.
S eu soluit crines, fusis decet esse capillis,
Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
V rit seu tyria uoluit procedere palla.

Vrit seu niuea candida ueste uenit.
T alis in æterno felix Vertunnus olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
S ola puellarum digna est, cui mollia caris
Vellera det sucis bis madefacta tyros,
P ossideat'q; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues arabs segetis,
E t quascunq; niger rubro de littore conchas
Proximus eois colligit indus aquis.
H anc uos pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
H oc solenne sacrum multos celebretur in annos,
Dignior est uestro nulla puella choro.

SVLPITIA AD CHERINTHVM.

P Arce meo iuueni, seu qs bona pascua campis,
Seu colis umbrosi deuia montis aper,
N ec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumem custos hunc mihi seruet amor.
S ed procul abducit uenandi Delia cura.
O pereant syluæ, deficiant'q; canes.
Quis furor est, quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid ue iuuat furtim latebras intrare ferarum?
Candida'q; hamatis crura notare rubis?
S ed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
I psa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
T unc mihi tunc placeant syluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.

T unc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
Ne Veneris cupidæ gaudia turbet aper.
T unc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianæ
Caste puer casta retia tende manu.
E t quæcunq; meo furtim subrepit amori,
Incidat in sæuas diripienda feras.
A t tu uenandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

AD PHOEBVM.

h Vc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades intonsa Phœbe superbe coma.
C rede mihi propera, nec te iam Phœbe pigebit
Formosæ medicas applicuisse manus.
E ffice ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
E t quodcunq; mali est, & quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
S ancte ueni, tecumq; feras quicunq; sapores,
Quicunq; & cantus corpora fessa leuant.
N eu iuuenem torque, metuit qui fata puellæ,
Votaq; pro domina uix numeranda facit.
I nterdum uouet, interdum quod langueat illa,
Dicit in æternos aspera uerba Deos.
P one metum Cherinthe, Deus non lædit amantes.
Tu modo semper ama, salua puella tibi est.
N il opus est fletu, lachrymis erit aptius uti,
Siquando fuerit tristior illa tibi.
A t nunc tota tua est, te solum candida secum
Cogitat, & frustra credula turba sedet.
P hœbe faue, laus magna tibi tribuetur in uno

Corpore seruato restituisse duos.
I am celeber, iam lætus eris, cum debita reddet
Certatim sanctis lætus uterq; focis.
T unc te felicem dicet pia turba deorum.
Optabunt artes & sibi quisq; tuas.

AD CHERINTHVM.

e St q te Cherinthe dies dedit hic mihi sanctus
Atq; inter festos semper habendus erit,
T e nascente nouum parcæ cecinere puellis
Seruitium, & dederunt regna superba tibi.
V ror ego ante alias, iuuat hoc Chirinthe quod uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
M utuus adsit amor, tua per dulcissima furta,
Per'q; tuos oculos, per genium'q; rogo.
M ane geni, cape thura libens, uotis'q; faueto,
Si modo cum de me cogitat, ille ualet.
Q uod si forte alios iam nunc suspirat amores,
Tunc precor infidos sancte relinque focos.
N ec sis nunc iniusta Venus, uel seruiat æque
Vinctus uterq; tibi, uel mea uincla leua.
S ed potius ualida teneamur uterq; cathena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies.
O ptat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat.
Nam pudet hæc illum dicere uerba palam.
A t tu natalis quoniam Deus omnia sentis,
Annue, quid refert clam'ue, palam'ue roget?

AD IVNONEM.

n Atalis Iuno sanctos cape thuris aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
T ota tibi est hodie, tibi se lætissima compsit,

Staret ut ante tuos conspicienda focos.
I lla quidem ornandi causas tibi diua relegat,
Est tamen occulte cui placuisse uelit.
A t tu sancta faue, ne nos diuellat amantes,
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
S ic bene compones ulli non ille puellæ
Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
N ec possit cupidos uigilans deprehendere custos,
Fallendiq; uias mille ministret amor.
A nnue, purpureaq; ueni perlucida palla,
Ter tibi sit libo, ter dea casta mero.
P ræcipit & natæ mater studiosa, quod optat;
Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
V ritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
Nec liceat quamuis sana fuisse uelit.
S it iuueni grata, adueniet cum proximus annus,
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

AD VENEREM.

t Andem uenit amor, qualem texisse pudori
Quàm nudasse alicui sit mihi fama magis.
E xorata meis illum Cytherea camœnis
Attulit in nostrum, deposuitq; sinum.
E xoluit promissa Venus mea gaudia, narret,
Dicetur siquis non habuisse suam.
N on ego signatis quicquam mandare tabellis
Ne legat id nemo quàm meus ante uelim,
S ed peccasse iuuat uultus componere famæ,
Tædet cum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALAM.

i Nuisus natalis adest, qui rure molesto,

Et ſine Cherintho triſtis agendus erit.

Dulcius urbe quid eſt? an uilla ſit apta puellis,
Atq; aretino frigidus amnis agro?
Iam nimium Meſſala mei ſtudioſe quieſcas.
Non tempeſtiuæ ſæpe propinque uiæ.
Hic animum, ſenſus'q; meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non ſinis eſſe meo.

DE NATALI DIE.

Scis iter ex animo ſublatum triſte puellæ
Natali Romæ non ſinit eſſe ſuo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

AD SVLPITIAM

Gratum eſt ſecurus multum q̃d iã mihi de me
Permittis ſubito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior, preſſum'q; quaſillo
Scortum, quàm Serui filia Sulpitia.
Solliciti ſunt pro nobis quibus illa dolori eſt,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

AD CHERINTHVM.

Est'ne tibi Cherinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora feſſa calor.
Ah ego non aliter triſtes euincere morbos
Optarim, quàm te ſic quoq; uelle putem.
Nam mihi quid proſit morbos euincere? quid tu
Noſtra potes læto pectore ferre mala?
Ne tibi ſit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideor paucos ante fuiſſe dies,
Si quicquam tota commiſi ſtulta iuuenta
Cuius me fatear pœnituiſſe magis,

H esterna quàm te solum, quod nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

AD AMICAM.

n V lla tuum titulis subducet fœmina lectum
H oc primum iuncta est fœdere nostra uenus.
T u mihi sola places, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis,
A tq; utinam posses uni mihi bella uideri.
Displiceas alijs, sic ego tutus ero.
N il opus inuidia est, procul absit gloria uulgi,
Q ui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
S ic ego secretis possum bene uiuere syluis,
Q ua nulla humano sit uia trita pede.
T u mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
N unc licet è cœlo mittatur amica Tibullo
Mittetur frustra, deficietq; V enus.
H æc per sancta tuæ I unonis numina iuro,
Q uæ sola ante alios est tibi magna Deos.
Q uid facio demens? heu cui mea pignora credo
Iuraui stulte prodeat iste timor.
N unc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures,
H oc peperit misero garula lingua malum.
I am faciam quodcunq; uoles, tuus usq; manebo,
Nec fugiam notæ seruitium dominæ.
S ed V eneris sanctæ considam uinctus ad aras,
H æc notat iniustos, supplicibusq; fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

r V mor ait crebro nostram peccare puellam,
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.

C riminanon hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques, rumor acerbe tace.

EPITHAPHION TIBVLLI.

t E quoq; Virgilio comitem non æqua Tibulle.
Mors iuuenem campos misit ad elysios,
N e foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

FINIS.

O. NASONIS ELEGIA DEFLENS TIBVLLI IMMATVRAM MORTEM.

m Emnona si mater, mater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata deas,
F lebilis indignos elegëia solue capillos,
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
I lle tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo,
E cce puer Veneris fert euersamq; pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
A spice, demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoraq; infesta tundat aperta manu.
E xcipiunt lachrymas sparsi per colla capilli,
Oraq; singultu concutiente sonant.
F ratris in Aeneæ sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher Iule tuis.
N ec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quàm iuueni rupit cum ferus inguen aper.
A t sacri uates, & diuûm cura uocamur,
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
S cilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obscuras inicit illa manus.
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
E t Linum in syluis idem pater edidit altis,
Dicitur inuicta concinuisse lyra.
A spice mæoniden, à quo ceu fonte perenni
Vatum pierijs ora rigantur aquis,

Hunc quoq; summa dies nigro summersit auerno,
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
Tardáq; nocturno tela retexta dolo,
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant, qd nos Aegyptia prosunt
Sistra, quid in uacuo secubuisse toro?
Cum rapiant male facta bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare deos.
Viue tamen moriture pius, cole sacra colentem,
Mors grauis à templis in caua busta trahet.
Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,
Vix manet è toto parua quod urna capit,
Tène sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinuere nefas,
Auertit uultus Erycis, quæ possidet arces.
Sunt quoq; qui lachrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quàm si phæacia tellus
Ignotum uili supposuisset humo,
Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
Mater, & in cineres ultima dona tulit,
Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit inornatas dilaniata comas,
Cumq; tuis sua iunxerunt Nemesisq;, priorq;
Oscula, nec solos destituere rogos,
Delia discedens felicius inquit amata
Sum tibi, uixisti dum tuus ignis eram.

C ui Nemesis, quid ais tibi sunt mea damna dolori?
Me tenuit moriens deficiente manu,
S i tamen e' nobis aliquid nisi nomen & umbra
Restat, in elysia ualle Tibullus erit.
O buius huic uenies edera iuuenilia cinctus
Tempora cum Caluo docte Catulle tuo.
T u quoq; si falsum est temerati crimen amici
Sanguinis atq; animæ prodige Galle tuæ,
H is comes umbra tua est, siqua est mō corporis umbra
Hausisti numeros culte Tibulle pios.
O ssa quieta precor tuta requiescere in urna,
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

SEX. PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER PRIMVS.

AD TVLLVM.

c Ynthia prima suis miserum me cœpit ocellis
Contactum nullis ante cupidinibus,
Tum mihi constantis deiecit lumina fastus,
Et caput impositis pressit amor pedibus,
D onec me docuit castas odisse puellas
Improbus, & nullo uiuere consilio,
E t mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduersos cogor habere deos.
M imalion nullos fugiendo Tulle labores
Sæuitiam duræ contudit Iasidos.
N am modo parthenijs amens errabat in antris,
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
I lle etiam psilei percussus uulnere rami
Saucius arcadijs rupibus ingemuit,
E rgo uelocem potuit domuisse puellam,
Tantum in amore preces, & bene facta ualent,
I n me tardus amor nonnullas cogitat artes,
Nec meminit notas (ut prius) ire uias.
A t uos deductæ quibus est fallacia lunæ,
Et labor in magicis sacra piare focis,
E n agedum dominæ mentem conuertite nostræ,
Et facite illa meo palleat ore magis,

T unc ego crediderim uobis, & sydera, & amnes
Posse cateinis ducere carminibus.
E t uos, qui sero lapsum reuocatis amici,
Quærite non sani pectoris auxilia.
F ortiter & ferrum, sæuos patiemur & ignes,
Sit modo libertas, quæ uelit ira loqui.
F erte per extremas gentes, & ferte per undas
Qua non ulla meum fœmina norit iter.
V os remanete, quibus facili Deus annuet aure,
Sitis & in tuto semper amore pares.
I n me nostra Venus noctes exercet amaras,
Et nullo uacuus tempore desit amor.
H oc moneo uitate malum, sua quenq; moretur
Cura, neq; assueto mutet amore locum.
Q uod siquis monitis tardas aduerterit aures,
Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

q Vid iuuat ornato procedere uita capillo,
Et tenues coa ueste mouere sinus?
A ut quid oronthea crines perfundere myrrha?
Teq; peregrinis uendere muneribus?
N aturæq; decus mercato perdere cultu,
Nec sinere in proprijs membra nitere bonis?
C rede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est.
Nudus amor formæ non amat artificem,
A spice quos summittat humus formosa colores,
Et ueniant ederæ sponte sua melius,
S urgat & in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lympha uias,
L ittora natiuis pellucent picta lapillis,

Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
N on sic leucippis succendit Castora Phœbe,
Pollucem cultu non Thelayra soror,
N on Idæ, & cupido quondam discordia Phœbo
Eueni patrijs filia littoribus,
N ec phrygium falsò traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis,
S ed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Q ualis apelleis est color in tabulis,
N on illis studium uulgo conquirere amantes.
Illis ampla satis forma pudicitia.
N on ego nunc uereor, ne sim tibi uilior istis,
Vni si qua placet culta puella sat est.
C um tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aoniamq; libens Calliopea lyram,
V nica nec desit iucundis gratia uerbis,
O mnia quæq; Venus, quæq; Minerua probat,
H is tu semper eris nostræ gratissima uitæ
Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ.

AD CYNTHIAM

Q Valis Thesea iacuit cedente carina
Languida desertis gnosia littoribus
Qualis & accubuit primo cepheia somno
Libera iam duris cotibus Andromede,
N ec minus assiduis edonis fessa choreis
Qualis in herboso concidit appidano,
T alis uisa mihi mollem spirare quietem,
Cynthia non certis nixa caput manibus,
E bria cum multo traherem uestigia baccho,
Et quaterent sera nocte facem pueri,

H anc ego, non dum etiam sensus deperditus omnes
Molliter impresso conor adire toro,
E t quamuis duplici correptum ardore iuberent
Hac amor, hac liber, durus uterq; Deus,
S ubiecto leuiter positam tentare lacerto,
O sculáq; admota sumere, & arma manu,
N on tamen ausus eram dominæ turbare quietem
Expertæ metuens iurgia sæuitiæ,
S ed sic intentis hærebam fixus ocellis
Argus ut ignotis cornibus inachidos.
E t modo soluebam nostra de fronte corollas,
Ponebamq; tuis Cynthia temporibus,
E t modo gaudebam lapsos formare capillos,
Nunc furtiua cauis poma dabam manibus,
O mniáq; ingrato largibar munera somno,
Munera de prono sæpe uoluta sinu.
E t quoties raro duxti suspiria motu,
Obstupui uano credulus auspicio,
N equa tibi insolitos portarent uisa timores,
Ne'ue quis inuitam cogeret esse suam,
D onec diuersas percurrens luna fenestras,
Luna moraturis sedula luminibus,
C ompositos leuibus radijs patefecit ocellos,
Sic ait in molli fixa toro cubitum,
T andem te nostro referens iniuria lecto,
Alterius clausis expulit è foribus,
N anq; ubi longa meæ consumpsti tempora noctis,
Languidus exactis hei mihi syderibus,
O utinam tales perducas improbe noctes,
Me miseram quales semper habere iubes,

Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
Rursus & Orpheæ carmine fessa lyræ,
Interdum grauiter mecum deserta querebar
Externo longas sæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis.
Illa fuit lachrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

Qvid mihi tam multas laudando Basse puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris uitæ quodcunq; sequetur,
Hoc magis assueto uiuere seruitio?
Tu licet Antiopæ formam nycteidos, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
Et quascunq; tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere sinat.
Nedum si leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat,
Hæc sed forma mei pars est extrema furoris,
Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat,
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia sub tacita dicere ueste libet.
Quo magis, & nostros contendis soluere amores,
Hoc magis accepta fallit uterq; fide,
Non impune feres, sciet hæc insana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hostis erit,
Nec tibi me post hæc committet Cynthia, nec te
Quæret, erit tanti criminis illa memor,
Et te circum omnes alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine carus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras,

Et quicunq; sacer, qualis ubiq; lapis,
N on ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quàm sibi cum rapto cessat amore Deus,
P ræcipue nostri maneat sic semper adoro,
Nec quicq̃ ex illa, quod querar, inueniam.

AD AEMVLVM SVVM GALLVM.

i Nuide tu tandem uoces compesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
E t miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere è tota toxica Thessalia.
N on est illa uagis similis collata puellis,
Molliter irasci non solet illa tibi,
Quod si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.
N on tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
A h mea contemptus quoties ad limina curres,
Cum tibi singultu fortia uerba cadent,
E t tremulus mœstus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam,
E t quæcunq; uoles fugient tibi uerba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi nosse miser,
T um graue seruitiumnostræ cogere puellæ
Discere, & exclusum quid sit abire domum.
N ec iam pallorem toties mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
N ec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus,

Quod si parua tuæ dederis uestigia culpæ,
  Quàm cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
  Cum mihi nulla mei sit medicina mali,
Sed pariter miseri socio cogemur amore
  Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare quid possit mea Cynthia desine Galle
  Quærere, non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

Non ego nũc hadriæ uereor mare noscere tecũ
  Tulle, neq; ægeo ducere uela salo,
Cum quo riphæos possim conscendere montes,
  Vlteriusq; domos uadere memnonias,
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
  Mutatoq; graues sæpe colore preces,
Illa mihi totis arguitat noctibus ignes,
  Et queritur nullos esse relicta deos,
Illa meam mihi iam se denegat, illa minatur,
  Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possum durare querelis.
  Ah pereat, siquis lentus amare potest.
An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
  Atq; Asiæ ueteres cernere diuitias?
Vt mihi deducta faciat conuitia puppi
  Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculaq; opposito dicat sibi debita uento,
  Et nihil infido durius esse uiro,
Tu patrui meritas conare anteire secures,
  Et uetera oblitis iura refer socijs,
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,

Semper at armatæ cura fuit patriæ,
Et tibi non unquam nostros puer iste labores
Afferat, & lachrymis omnia nota meis,
Me sine, quem semper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoq; terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis,
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu mollis qua tendit Ionia, seu qua
Lydia Pactoli tingit aratra liquor,
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperij,
Tum tibi siqua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro sydere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

CVm tibi cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armaq; fraternæ tristia militiæ,
Atq; ita sim felix primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos ut consuemus, nostros agitamus amores,
Atq; aliquid duram quærimus in dominam,
Nec tantum ingenio, quantum seruire dolori
Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama est,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ
Pontice, & iniustas sæpe tulisse minas.
Me legat assidue post hæc neglectus amator,
Et prosint illi cognita nostra mala,

Te quoq; si certo puer hic concusserit arcu,
Quod nolim nostros euiolasse deos,
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
Flebis, in æterno surda iacere situ,
Et frustra cupies mollem componere uersum,
Nec tibi subiciet carmina serus amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam,
Tunc ego romanis præferar ingenijs,
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro,
Ardoris nostri magne poeta iaces,
Tu caue nostra tuo contemnas carmina fastu.
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

AD CYNTHIAM.

t V'ne igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida uilior illyria?
Et tibi iam tanti quicunq; est iste, uidetur,
Vt sine me uento quolibet ire uelis?
Tu'ne audire potes uesani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?
Tu pedibus teneris positas fulcire pruinas?
Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?
O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
Et sit iners tardis nauita uergilijs,
Nec tibi tyrrhena soluatur funis arena,
Ne'ue inimica meas eleuet aura preces.
Atq; ego non uideam tales subsidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena
Crudelem infesta sæpe uocare manu,

S ed quocunq; modo de me periura mereris,
Sit Galathea tuæ non aliena uiæ,
V t te felici uectam per cœrula remo,
Accipiat placidis Oricos æquoribus,
N am me non ullæ poterunt corrumpere tedæ,
Quin ego uita tuo limine uerba querar.
N ec me deficiet nautas rogitare citatos,
Dicite quo portu clausa puella mea est,
E t dicam atracijs licet hæc considat in oris,
Et licet heleis, illa futura mea est,
H ic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui,
V icimus, assiduas non tulit illa preces.
F alsa licet cupidus deponat gaudia liuor,
Destitit ire nouas Cynthia nostra uias.
I lli carus ego, & per me carissima Roma
Dicitur, & sine me dulcia regna negat,
I lla uel angusto mecum requiescere lecto,
Et quocunq; modo maluit esse mea,
Quam sibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
Et quas Elis opes ante pararat equis,
Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit auara sinus,
H anc ego non auro, non indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obsequio.
S unt igitur musæ, neq; amanti tardus Apollo,
Queis ego fretus amo, Cynthia rara mea est.
N unc mihi summa licet contingere sydera plantis,
Siue dies, seu nox uenerit, illa mea est,
N ec mihi riualis certos subducet amores.
Ista meam norit gloria canitiem.

AD PONTICVM SVVM.

d Icebam tibi uenturos irrisor amores,
Nec tibi perpetuo libera uerba fore,
E cce iaces, supplexq́; uenis ad iura puellæ,
Et tibi nunc quæuis imperat empta modo.
N on me chaoniæ uincant in amore columbæ
Dicere quos iuuenes quæq; puella domet,
Me dolor, & lachrymæ merito fecere peritum,
Atq; utinam posito dicar amore rudis.
Quid tibi nunc misero prodest graue dicere carmen?
Aut amphoniæ mœnia flere lyræ?
P lus in amore ualet Mimnermi uersus Homero.
Carmina mansuetus lenia quærit amor.
I quæso, & tristeis istos depone libellos,
Et cane quod quæuis nosse puella uelit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
Insanus medio flumine quæris aquam.
N ec dum etiam palles, uero nec tangeris igni,
Hæc est uenturi prima fauilla mali.
T um magis armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernæ uincula nosse rotæ,
Quàm pueri toties arcum sentire medullis,
Et nihil iratæ posse negare tuæ.
N ullus amor cuiquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna presserit ille manu.
N ec te decipiat, quod sit satis illa parata,
Acrius illa subit Pontice siqua tua est.
Quippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat amor,
Qui non ante patet donec manus attigit ossa,

Quisquis es assiduas aufuge blanditias.
Illis & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu possis spiritus iste leuis.
Quare si pudor est, quamprimum errata fatere.
Dicere quo pereas saepe in amore iuuat.

AD GALLVM.

O Iucunda quies, primo cum testis amori
Affueram uestris conscius in lachrymis.
O noctem meminisse mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis,
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus & longa ducere uerba mora
Quamuis labentes premeret mihi somnus ocellos,
Et medijs coelo luna ruberet equis,
Non tamen à uestro potui secedere lusu,
Tantus in alternis uocibus ardor erat,
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis,
Accipe commissae munera laetitiae.
Non solum uestros didici reticere dolores,
Est quiddam in nobis maius amice fide.
Possum ego diuisos iterum coniungere amantes,
Et dominae tardas possum aperire fores,
Et possum alterius curas sanare recentes,
Nec leuis in uerbis est medicina meis,
Cynthia me docuit semper quaecunq; petenda,
Quaeq; cauenda forent, non nihil egit amor.
Tu caue ne tristi cupias pugnare puellae,
Ne'ue superba loqui, ne'ue tacere diu,
Neu siquid petiit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.

I rritata uenit, quando contemnitur illa,
Nec meminit iustas ponere læsa minas,
At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
Hoc magis effecto sæpe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM

e Cquid te medijs cessantem Cynthia Baijs
Qua iacet herculeis semita littoribus?
Et modo thesproti mirantem subdita regno
Proxima misenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores adducere noctes,
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit è nostris Cynthia carminibus?
Atq; utinam mage te remis confisa minutis
Paruula lucrina cymba moretur aqua.
Aut teneat clausam tenui teutantis in unda
Alternæ facilis cedere lympha manu,
Quam uacet alterius blandos audire susurros
Molliter in tacito littore compositam,
Vt solet amoto labi custode puella
Perfida communes nec meminisse deos,
Non quia perspecta non est mihi cognita fama,
Sed quod in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint, nostri culpa timoris eris.
An mihi non maior caræ custodia matris?
Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,

Omnia tu nostræ tempora lætitiæ,
S eu tristis ueniam, seu contra lætus amicis,
Quicquid ero, dicam Cynthia causa fuit.
T u modo quamprimum corruptas desere Baias,
Multis ista dabunt littora dissidium,
L ittora quæ fuerant castis inimica puellis.
Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.

Conqueritur poeta propter baianũ secessum Cynthiã ab amore suo abalienatam esse.

q Vid mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
Quod faciat nobis conscia Roma moram.
T am multa illa meo diuisa est millia lecto,
Quantum hipanis Veneto dissidet eridano.
N ec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat,
O lim gratus eram non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide
I nuidiæ fuimus, num me Deus obruit? an quæ
Lecta prometheis diuidit herba iugis?
N on sum ego, qui fueram, mutat uia longa puellas.
Quantus in exiguo tempore fugit amor.
N unc primum longas solus cognoscere noctes
Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
F elix qui potuit præsenti flere puellæ.
Non nihil aspersis gaudet amor lachrymis.
A ut si despectus potuit mutare calores,
Sunt quoq; translato gaudia seruitio.
M i neq; amare aliã, neq; ab hac discedere fas est.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

AD GALLVM

t V quod sæpe soles, nostro lætabere casu

Galle, quod abrepto solus amore uacem.
At non ipse tuas imitabor perfide uoces,
Fallere te nunquam Galle puella uelit,
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus, & in nullo quæris amore moram,
Perditus in quadam tardis pallescere curis,
Incipis, & primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contenti pœna doloris,
Multarum miseras exigit una uices,
Hæc tibi uulgares istos compescet amores,
Nec noua quærendo semper amicus eris,
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus,
Vidi ego me quæso teste negare potes?
Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis,
Et quæ deinde meus celat amice pudor.
Non ego complexus potui diducere uestros,
Tantus erat demens inter utrosq; furor.
Non sic æmonio salmonida mistus enipheo
Tænarius facili pressit amore Deus,
Nec sic cœlestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in œtæis gaudia prima iugis,
Vna dies omneis potuit præcurrere amantes,
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet abduci, te tuus ardor aget.
Nec mirum cum sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu gratior una tribus,
Illa sit inachijs, & blandior heroinis,
Illa suis uerbis cogat amare Iouem,

Tu uero quoniam semel es periturus amore,
Vtere, non alio limine dignus eras.
Quæ tibi sit felix quoniam nouus incidit error,
Et quodcunq; uoles una sit ista tibi.

AD TVLLVM.

Tu licet abiectus tyberina molliter unda
Lesbia mentorio uina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lyntres,
Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne satas intendat uertice syluas,
Vrgetur quantis caucasus arboribus,
Non tamen ista meo ualeant contendere amori.
Nescit amor magnis cedere diuitijs.
Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem,
Tunc mihi pactoli ueniunt sub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma sub æquoribus,
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges
Quæ maneant, dum me fata perire uolent,
Nam quis diuitijs aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristi præmia sunt uenere,
Illa potest magnas heroum infringere uires,
Illam etiam duris mentibus esse dolor,
Illa neq; arabium metuit transcendere limen
Nec timet ostrino Tulle subire toro,
Et miserum toto iuuenem uersare cubili.
Quid releuant uarijs serica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit, non ulla uerebor
Regna, uel Alcioni munera despicere.

Ad Cynthiam.

AD CYNTHIAM.

S Aepe ego multa tuæ leuitatis damna timebã,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
A spice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
E t potes externos manibus componere crines,
Et longa faciem quærere desidia.
N ec minus eois pectus uariare lapillis,
Vt formosa nouo quæ parat ire uiro,
A t non sic ithaci digressu mota Calypso'
Desertis olim fleuerat æquoribus.
M ultos illa dies incomptis mœsta capillis
Sederat iniusto multa locuta salo,
E t quamuis nunquam posthac uisura dolebat,
Illa tamen longe conscia lætitiæ,
Alphesibœa suos ulta est pro coniuge fratres,
Sanguinis & cari uincula rupit amor,
N ec sic Aesoniden rapientibus anxia uentis
Hypsipyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
Vt semel æmonio tabuit hospitio,
C oniugis Euadne miseros elata per ignes,
Occidit arguæ fama pudicitiæ,
Q uarum nulla tuos potuit conuertere mores,
Tu quoq; uti fieres nobilis historia,
D esine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia, & oblitos parce mouere Deos,
A udax ah nimium nostro dolitura periclo,
Siquid forte tibi durius inciderit,
M ulta prius uasto labentur flumina ponto,

Annus & inuersas duxerit ante uices,
Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura,
Sis quodcunq; uoles, non aliena tamen,
Quam'ue mihi uiles isti uideantur ocelli,
Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,
Vt tibi suppositis exciderent manibus,
Et contra magnum potes hos attollere solem?
Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Queis ego nunc pereo similes moniturus amantes,
O nullis tutum credere blanditijs.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

Quæ fueram magnis olim patefacta triũphis
Ianua tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lachrymis humida supplicibus,
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corollæ,
Semper & exclusis signa iacere faces,
Nec possum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obscœnis tradita carminibus,
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ
Turpior, & secli uiuere luxuria,
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis à longis tristior excubijs.
Ille meos nunquam patitur requiescere postes
Arguta referens carmina blanditia,

I anua uel domina penitus crudelior ipsa,
Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
C ur nunquam reserata meos admittis amores,
Nescia furtiuas reddere mota preces?
N ulla'ne finis erit nostro concessa dolori?
Turpis & in tepido limine somnus erit?
M e mediæ noctes, me sydera plena iacentem,
Frigidaq; eoo me dolet aura gelu,
T u sola humanos nunquam miserata dolores,
Respondes tacitis mutua cardinibus,
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percussas dominæ uertat in auriculas.
S it licet & saxo patientior illa sicano,
Sit licet & ferro durior, & chalybe,
N on tamen illa suos poterit compescere ocellos,
Surget & inuitis spiritus in lachrymis.
N unc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturno uerba cadunt Zephyro.
S ed tu sola mei tu maxima causa doloris
Victa meis nunq̃ ianua muneribus.
T e non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
Quæ solet irato dicere uerba loco,
V t me tam longa raucum patiare querela,
Sollicitas triuio peruigilare moras,
A t tibi sæpe nouo deduxi carmina uersu,
Osculaq; impressis nixa dedi gradibus,
A nte tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitaq; occultis uota tuli manibus.
H æc ille, & siquæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus,

S ic ego nunc dominæ uitijs, & semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

e T merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas aloquor halcyonas.
N ec mihi Cassiope solito uisura carinam,
Omniáq; ingrato littore uota cadunt.
Quinetiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti,
Aspice quàm sæuas increpat aura minas.
N ulla'ne placatæ ueniet fortuna procellæ,
Hæccine parua meum funus arena teget?
T u tamen in melius sæuas conuerte querelas.
Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua uada.
A n poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossáq; nulla tuo nostra tenere sinu?
A h pereat quicunq; rateis, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
N on'ne fuit melius dominæ peruincere mores?
Quamuis dura, tamen rara puella fuit,
Quàm sic ignotis circundata littora syluis
Cernere, & optatos quærere tyndaridas?
I llic siqua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis,
I lla meo caros donasset funere crines
Molliter, & tenera poneret ossa rosa;
I lla meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
A t uos æquoreæ formosa Doride natæ
Candida felici soluite uela noto,

Si quando uestras labens amor attigit undas,
Mansuetis socio parcite littoribus.

Solus lamentatur de fastu Cynthiæ, ac leuitate.

Hæc certe deserta loca, & taciturna querenti,
Et uacuum Zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo sola queant saxa tenere fidem.
Vnde tuos primum repetam mea Cynthia fastus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim merito semper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lachrymis,
An quia parua damus mutato signa calore?
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
Fagus, & arcadio pinus amata Deo.
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
Scribitur & uestris Cynthia corticibus.
An tua quod peperit nobis iniuria curas,
Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
Iussa, neq; arguto facta dolore queri,
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,

Et datur inculto tramite dura quies,
E t quodcunq; meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues,
S ed qualiscunq; es, resonent tibi Cynthia syluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

AD CYNTHIAM.

n On ego nunc tristes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo,
S ed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequijs,
N on adeo leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet,
I llic phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis,
S ed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Thessalis antiquam uenerat umbra domum,
I llic quicquid ero semper tua dicar imago,
Traicit & fati littora magnus amor,
I llic formosæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit arguis dardana præda uiris,
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iusta sinat.
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ,
Cara tamen lachrymis ossa futura meis,
Quæ tu uiua mea possis sentire fauilla,
Tum mihi non ullo mors sit amara loco,
Quam uereor ne te contempto Cynthia busto,
Abstrahat è nostro puluere iniquus amor,
C ogat, & inuitam lachrymas siccare cadentes.
Flectitur assiduis certa puella minis.

Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes.
Non satis est ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

h Oc pro continuo te Galle monemus amore
Id tibi ne uacuo defluat ex animo,
S æpe imprudenti fortuna occurrit amanti
Crudelis Minyis dux erit Ascanius,
E st tibi non infra speciem, non nomine dispar
Thiodamantheo proximus ardor Hylæ,
N unc tu siue leges umbrosæ flumina syluæ,
Siue aniena tuos tinxerit unda pedes,
S iue gigantea spatiabere littoris ora,
Siue ubicunq; uago fluminis hospitio,
N ympharum cupidas semper defende rapinas,
Non minor ausonijs est amor in dryadis.
N e tibi sit durum montes, & frigida saxa
Galle, neq; expertos semper adire lacus,
Quæ miser ignotis error perpessus in oris
Herculis indomito fleuerat Ascanio.
N anq; ferunt olim Pagasæ naualibus argon
Egressam longe phasidos isse uiam,
E t iam præteritis labentem athamantidos undis
Mysorum scopulis applicuisse ratem.
H ic manus heroum placidis ut constitit oris,
Mollia composita littora fronde tegit,
A t comes inuicti iuuenis processerat ultra
Raram sepositi quærere fontis aquam,
H unc duo sectati fratres aquilonia proles,
Hunc super & Zethes, hunc super & Calais,
O scula suspensis instabant carpere palmis,

Oscula & alterna ferre supina fuga,
Ille sub extrema pendens secluditur ala,
Et uolucres ramo submouet insidias.
Iam pandioniæ cesset genus Orithyiæ.
Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc:
Hic erat arganti Phlegre sub uertice montis
Grata domus nymphis humida tynniacis.
Quàm supra nulli pendebant debita curæ
Roscida desertis poma sub arboribus,
Et circùm irriguo surgebant lilia prato
Candida purpureis mista papaueribus,
Quæ modo decerpens tenero pueriliter ungui,
Proposito florem prætulit officio,
Et modo formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus,
Tandem haurire parat demissis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero,
Cuius ut accensæ dryades candore puellæ,
Miratæ solitos destituere choros.
Prolapsum leuiter facili traxere liquore,
Tum sonitum rapto corpore fecit Hylas,
Cui procul Alcides iterat responsa, sed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His ò Galle tuos monitis seruabis amores
Formosum nymphis credere uisus Hylam.

In Gallũ hoc epicædiolũ cantatum est.

t V, qui consortem properas euadere casum,
Miles ab hetruscis saucius aggeribus,
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum uestræ proxima militiæ,

Sic te seruato ut possint gaudere parentes.
Hæc soror acta tuis sentiat è lachrymis,
Gallum per medios ereptum Cæsaris enses,
Effugere ignotas non potuisse manus,
Et quicunq; super dispersa inuenerit ossa
Montibus hetruscis, hæc sciat esse mea.

AD TVLLVM DE PATRIA SVA.

qValis, & unde genus, q sint mihi Tulle penates
Quæris pro nostra semper amicitia.
Si perusina tibi patriæ sunt nota sepulchra
Italiæ duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia ciues
Sit mihi præcipue puluis hetrusca dolor,
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui.
Tu nullo miseri contegis ossa solo,
Proxima supposito contingens Vmbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER SECVNDVS.

AD MECOENATEM.

qVæritis unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber,
Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo,
Ingenium nobis ipsa puella facit.

Siue togis illam fulgentem incedere cois,
Hoc totum e coa ueste uolumen erit,
Seu uidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis,
Siue lyræ carmen digitis percussit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus,
Seu cum poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio causas mille poeta nouas,
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uero longas condimus illiadas,
Seu quicquid fecit, siue est quodcunq; locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quid mihi si tantum Mecœnas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus?
Non ego titanas canerem, non ossan olympo
Impositum ut cœli pelion esset iter,
Non ueteres Thebas, nec pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse uada.
Regna'ue prima Remi, aut áios Carthaginis altæ,
Cymbrorumq; minas, & bene facta mari,
Bellaq;, resq; tui memorarem Cæsaris, & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia busta philippos,
Aut canerem siculæ classica bella fugæ,
Euersosq; focos antiquæ gentis hetruscæ,
Et Ptolemææ littora capta Phari,
Aut canerẽ Aegyptũ, & nilum, cum tractus in urbẽ
Septem captiuis debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circundata colla cathenis,
Actiaq; in sacra currere rostra uia,

T e mea musa illis semper contexeret armis,
Et sumpta, & posita pace fidele caput
T heseus infernis, superis testatur Achilles
Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.
S ed neq; phlegræos Iouis, Enceladiq; tumultus
Intonet angusto pectore Callimachus.
N ec mea conueniunt duro præcordia uersu
Cæsaris in phrygios condere nomen auos.
N auita de uentis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles uulnera, pastor oues.
N os contra angusto uersamus prælia lecto,
Qua pote quisq; in ea conterat arte diem.
L aus in amore mori, laus si datur altera in uno
Posse frui, fruar o solus amore meo.
S i memini, solet illa leues culpare puellas,
Et totam ex Helena non probat Iliada.
S eu mihi sint tangenda nouercæ pocula Phædræ,
Pocula priuigno non nocitura suo,
S eu mihi circæo pereundum est gramine, siue
Colchis colchiacis urat ahena focis,
V na meos quoniam prædata est fœmina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.
O mnes humanos sanat medicina dolores.
Solus amor morbi non amat artificem,
T arda philoctetæ sanauit crura Machaon,
Phœnicis Chiron lumina Phillyrides,
E t Deus extinctum cresis Epidaurius herbis
Restituit patrijs androgeona focis,
Mysus & hæmonia iuuenis, qua cuspide uulnus
Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.

H oc siquis uitium poterit mihi demere, solus
  Tantalea poterit tradere poma manu,
D olia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
  Ne tenera assidua colla grauentur aqua,
I dem caucasea soluet de rupe Promethei
  Brachia, & à medio pectore pellet auem,
Q uandocunq; igitur uitam mea fata reposcent,
  Et breue in exiguo marmore nomen ero,
M ecœnas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
  Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
S i te forte meo ducet uia proxima busto,
  Esseda cælatis siste britana iugis,
T aliáq; illachrymans mutæ iace uerba fauillæ,
  H uic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

L iber eram, & uacuo meditabar uiuere lecto,
  At me composita pace fefellit amor.
C ur hæc in terris facies humana moratur?
  Iuppiter ignosco pristina furta tua.
F ulua coma est, longæq; manus, & maxima toto
  Corpore, & incedit uel Ioue digna soror,
A ut cum dulichias Pallas spatiatur ad aras
  Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Q ualis & Ischomáche lapithæ genus Heroine
  Centauris medio grata rapina mero.
M ercurióq; Sais fertur Bæbeidos undis
  Virgineum primo composuisse latus,
C edite iam diuæ quas pastor uiderat olim,
  Idæis tunicam ponere uerticibus.
H anc utinam faciem nolit mutare senectus,

Et si cumææ secula uatis aget.

ADVERSVM SE

Qui nullum tibi dicebas iam posse nocere,
Hæsisti, cecidit spiritus ille tuus,
Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te iam liber alter erit,
Quærebam sicca si possit piscis arena,
Nec solitus ponto uiuere toruus aper,
Aut ego si possem studijs uigilare seueris.
Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
Lilia non domina sint magis alba mea,
Et mæotica nix minio si certet hibero,
Vtq; rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
Non oculi geminæ sydera nostra faces,
Nec siqua arabio lucet bombyce puella,
Non sum de nihilo blandus amator ego,
Quantum quod posito formosæ saltat iaccho
Egit ut euantes dux Ariadna choros,
Et quantum æolio cum tentat carmina plectro
Par aganippeæ ludere docta lyræ,
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
Carminaq; Erinnes non putat æqua suis,
Num tibi nascenti primis mea uita diebus
Aridus argutum sternuit omen amor.
Hæc tibi contulerunt cœlestia munera diui,
Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes,
Non non humani sunt partus talia dona,
Ista decem menses non peperere bona,

G loria Romanis una es tu nata puellis
Romana accumbens prima puella Ioui,
N ec semper nobiscum humana cubilia uises,
Post Helenam hæc terris forma secunda redit,
H ac ego non mirer si flagret nostra iuuentus,
Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
O lim mirabar, quod tanti in pergama belli
Europæ, atq; Asiæ caussa puella fuit,
N unc Pari tu sapiens, & tu Menelae fuisti,
Tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
D igna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
Vel Priamus, belli caussa probanda fuit.
S iquis uult fama tabulas anteire uetustas,
Hic dominam exemplo ponat in ante meam,
S iue illam hesperijs, siue illam ostendit eois,
Vret & eoos, uret & hesperios.
H is saltem ut tenear iam finibus, aut mihi siquis
Acrius ut moriar, uenerit alter amor,
A c ueluti primo taurus detrectat aratra,
Post uenit assueto mollis ad arua iugo,
S ic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti post hæc æqua, & iniqua ferunt.
T urpia perpessus uates est uincla Melampus
Cognitus Iphicli subripuisse boues,
Q uem non lucra magis Pero formosa coëgit
Mox amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

m Vlta prius dominæ delicta queraris oportet,
Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
E t sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,

Et crepitum dubio suscitet ira pede,
Nequicquam perfusa meis unguenta capillis
Ibat, & expenso planta morata gradu,
Non hic herba ualet, non hic nocturna citeis,
Non per Medeæ gramina cocta manus,
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniant tot mala, cæca uia est,
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger,
Huic nullum cœli tempus, & aura nocet,
Ambulat, & subito mirantur funus amici,
Sic est incautum quicquid habetur amor.
Nam cui non ego sum fallaci præmia uati?
Quæ mea non decies somnia uersat anus?
Hostis siquis erit nobis, amet ipse puellas,
Gaudeat in puero siquis amicus erit,
Tranquillo tuta descendit flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
Altera uix ipso sanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM

Hoc uerum est tota te ferri Cynthia Roma,
Et non ignota uiuere nequitia,
Hoc merui sperare, dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis aquilo Cynthia uentus erit.
Inueniam tamen è multis fallacibus unam,
Quæ fieri nostro carmine nota uelit,
Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
Vellicet, heu sero flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus,
Si dolor abfuerit, crede redibit amor,

Non ita carpathiæ uariant aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra noto,
Quam facile irati uerbo mutantur amantes,
Dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum (si patiare) leue est.
At tu per dominæ Iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verumetiam instanti læsa repugnat ouis,
Nec tibi periuro scindam de corpore uestes,
Nec mea præclusas fregerit ira fores,
Nec tibi connexos iratus carpere crines
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat,
Cuius non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
Crede mihi quamuis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori Cynthia uersus erit.

AD EANDEM.

n On ita complebant ephyreæ Laidos ædes,
Ad cuius iacuit græcia tota fores,
Turba menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phyrne, tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos,
Oscula nec desunt, qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ, me nomina lædunt,

Me tener

Me tener in cunis, & sine uoce puer,
M e lædet, si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror, & cum qua dormis amica simul.
O mnia me lædent, timidus sum, ignosce timori,
Et miser in tunica suspicor esse uirum.
H is olim (ut fama est) uitijs ad prælia uentum est,
His troiana uides funera principijs.
A spera centauros eadem dementia iussit
Frangere in aduersum pocula Pirithoum.
C ur exempla petam graium? tu criminis author
Nutritus duro Romule lacte Lupæ,
T u rapere intactas docuisti impune Sabinas,
Per te nunc Romæ quidlibet audet amor.
F elix Admeti coniux, & lectus Vlyssis,
Et quæcunq; uiri fœmina limen amat.
T empla Pudicitiæ quid opus statuisse puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet esse licet?
Q uæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
Et posuit casta turpia uisa domo,
I lla puellarum ingenuos corrupit ocellos,
Nequitiæq; suæ noluit esse rudes.
A h gemat in terris ista qui protulit arte
Iurgia sub tacita condita lætitia.
N on istis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat.
S ed non immerito uelauit Aranea fanum,
Et mala desertos occupat herba deos.
Q uos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
N am nihil inuitæ tristis custodia prodest,

Quam peccare pudet, Cynthia tuta sat est.
V xor me nunquam, nunquam me ducet amica,
Semper amica mihi, semper & uxor eris.

AD CYNTHIAM.

g Auisa est certe sublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta, flemus uterq; diu,
N i nos diuideret, quamuis diducere amanteis
Non queat inuitos Iuppiter ipse duos.
A t magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis,
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
N am citius paterer caput hoc discedere collo,
Quàm possem nuptæ perdere in ore faces.
A n ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus?
A h mea tum qualeis caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funesta tristior illa tuba.
V nde mihi patrijs natos præbere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si uera meæ comitarem castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
H inc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hybernos lata Boristenidas.
T u mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus.
Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

e ripitur nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lachrymas fundere amice uetas?
N ullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ.
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.

P ossum ego in alterius positam spectare lacerto?
Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
O mnia uertuntur, certe uertuntur amores.
Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota est.
M agni sæpe duces, magni cecidere tyranni,
Et Thebæ steterant, altaq; Troia fuit.
M unera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
E rgo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teq; tuamq; domum.
E t quando ire tibi liber sum uisus? an usq;
In nostrum iacies uerba superba caput?
S ic igitur prima moriere ætate Properti,
Sed morere, interitu gaudeat illa tuo.
E xagitet nostros manes, sectetur & umbras,
Insultetq; rogis, calcet & ossa mea.
Q uid non Antigones tumulo bœotius hæmon?
Corruit ipse suo saucius ense latus.
E t sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
Qua sine thebanam noluit ire domum.
S ed non effugies, mecum moriaris oportet,
Hoc eodem ferro stillet uterq; cruor.
Q uamuis ista mihi mors est inhonesta futura,
Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
I lle etiam abrepta desertus coniuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
V iderat ille fuga tractos in littore Achiuos
Feruere & hectorea dorica castra face.
V iderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, & sparsas cæde iacere comas.

O mnia formosam propter Briseïda passus,
Tantus in erepto sæuit amore dolor.
At postquam sera captiua est reddita pœna,
Fortem illum hæmonijs Hectora traxit equis.
I nferior multo cum sim uel Marte, uel armis,
Mirum si de me iure triumphat amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

i Ste quod est, ego sæpe fui, sed fors & in hora
Hoc ipso eiecto carior alter erit.
P enelope poterat bis denos salua per annos
Viuere, tam multis fœmina digna procis,
C oniugium falsa poterat differre Minerua,
Nocturno soluens texta diurna dolo.
V isura & quamuis nunquam speraret Vlyssem,
Illum expectando facta remansit anus.
N ec non exanimem amplectens Briseis Achillem
Candida uesana uerberat ora manu.
E t dominum lauit mœrens captiua cruentum,
Appositum fluuijs in Simóenta uadis,
F œdauitq; comas, & tanti corpus Achillis,
Maximaq; in parua sustulit ossa manu,
C um tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
Scyria nec uiduo Deidamia uiro,
T unc igitur ueris gaudebat græcia natis,
Tunc etiam felix inter & arma pudor.
A t tu non una potuisti nocte uacare
Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxisti pocula luxu,
Forsitan & de me uerba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
 Di faciant isto capta fruare uiro.
Hæc mihi uota tuam propter suscepta salutem,
 Cum capite hoc stygiæ iam peterētur aquæ,
Et lectum flentes circunstaremus amici,
 Hic ubi tum (prò dij) perfida, quis'ue fuit?
Quid si longinquos retinerer miles ad indos?
 Aut mea si staret nauis in oceano?
Sed nobis facile est uerba, & componere fraudes,
 Hoc unum didicit fœmina semper opus.
Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
 Nec folia hyberno tam tremefacta noto,
Quàm cito fœminea non constat fœdus in ira,
 Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
 Tela precor pueri figite acuta magis.
Figite certantes, atq; hanc mihi soluite uitam.
 Sanguis erit uobis maxima palma meus.
Sydera sunt testes, & matutina pruina,
 Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam,
 Nunc quoq; eris, quamuis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto,
 Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atq; utinam, si forte pios eduximus annos,
 Ille uir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
 Thebani media non sine matre duces,
Quàm mihi si media liceat pugnare puella,
 Mortem ego non fugiam, morte subire tua.

AD MVSAM.

i Am tempus lustrare alijs Helicona choreis,
Et campum hæmonio iam dare tempus equo.
I am libet & fortes memorare ad prælia turmas,
Et romana mei dicere castra ducis.
Quod si deficiant uires, audacia certe
Laus erit in magnis, & uoluisse sat est.
A etas prima canat ueneres, extrema tumultus.
Bella canam, quando scripta puella mea est.
N unc uolo subducto grauior procedere uultu.
Nunc aliam citharam me mea musa docet.
S urge anima ex humili iam carmine, sumite uires
Pierides magni nunc erit oris opus.
I am negat Euphrates equitem post terga tueri
Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
I ndia quin Auguste tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
E t siqua extremis tellus se subtrahit oris,
Sentiet illa tuas postmodo uicta manus.
H æc ego castra sequar uates tua castra canendo,
Magnus ero, seruent hunc mihi fata diem.
V t caput in magnis, ubi non est tangere, signis
Ponitur hic imos ante corona pedes.
S ic nos nunc inopes laudis conscendere carmen
Pauperibus sacris uilia thura damus.
N on dũ etiam ascræos norunt mea carmina fontes,
Sed modo Permessi flumine lauit amor.

AD CYNTHIAM.

s Cribant de te alij, uel sis ignota, licebit,
Ludet, qui sterili semina ponit humo.

Omnia (crede mihi) tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra dies.
Et tua transibit contemnens ossa uiator,
Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

q Vicunq; ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
Nón ne putas miras hunc habuisse manus?
Is primum uidit sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare Deum,
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
Nostráq; non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero gnosia utroq; sonat
Ante ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.
In me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certe pennas perdidit ille suas.
Euolat è nostro quoniam de pectore nusquam,
Assiduus'q; meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
Si puer es, alio traice tela tua.
Intactos isto satius tentare ueneno,
Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea,
Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet?
Hæc mea musa leuis gloria magna tua est,
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

AD CYNTHIAM.

N On tot achæmenijs armantur Susa sagittis,
Spicula quot nostro pectore fixit amor.
H ic me tam graciles uetuit contemnere musas,
Iussit & ascræum sic habitare nemus.
N on ut pieriæ quercus mea uerba sequantur,
Aut possim ismaria ducere ualle feras,
S ed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu.
Tunc ego sim inachio notior arte Lino.
N on ego sum formæ tantum mirator honestæ,
Nec siqua illustres fœmina iactat auos.
M e iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus & puris scripta probasse mea.
H æc ubi contigerint, populi confusa ualeto
Fabula, nam domina iudice tutus ero.
Q uod si forte bonas ad pacem uerterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Q uandocunq; igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serues funeris acta mei.
N ec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
Nec tuba sit fati uana querela mei,
N ec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
Nec sit in attalico mors mea nixa toro.
D esit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
Plebei paruæ funeris exequiæ.
S at sit magna mei, si tres sint pompa libelli,
Q uos ego Persephonæ maxima dona feram.
T u uero nudum pectus lacerata sequêris,
Nec fueris nomen lassa uocare meum.

O sculáq; in gelidis pones suprema labellis
Cum dabitur syrio munere plenus onyx.
D einde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes paruula testa meos.
E t sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
E t duo sint uersus, qui nunc iacet arida puluis,
Vnius hic quondam seruus amoris erat.
N ec minus hæc nostri notescet fama sepulchri,
Quàm fuerant phthij busta cruenta uiri.
T u quoq;, siquando uenies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana ueni memores.
I nterea caue sis nos aspernata sepultos,
Non nihil ad uerum conscia terra sapit.
A tq; utinam primis animam me ponere cunis
Iussisset quæuis de tribus una soror.
N am quo tam dubiæ seruetur spiritus horæ,
Nestoris est uisus post tria secla cinis.
S i tam longæuæ minuisset fata senectæ
Gallicus iliacis miles in aggeribus,
N on ille Antilochi uidisset corpus humati,
Diceret aut ò mors cur mihi sera uenis?
T u tamen amisso nonnunquam flebis amico.
Fas est præteritos semper amare uiros.
T estis qui niueum quondam percussit Adonim
Venantem idalio uertice durus aper.
I llis formosum fleuisse paludibus, illuc
Diceris effusa tu Venus isse coma.
S ed frustra mutos reuocabis Cynthia manes,
Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

LAETATVR POTITVS AMICA.

n On ita dardanio gauisus Atrida triumpho est,
Cum caderent magnæ Laomedontis opes,
N ec sic errore exacto lætatus Vlysses,
Cum tetigit caræ littora dulichiæ,
N ec sic Electra suum saluum cum aspexit Orestē,
Cuius falsa tenens fleuerat ossa soror,
N ec sic incolumem Minois Thesea uidit
Dædaleum lino cum duce rexit iter,
Q uanta ego præterita collegi gaudia nocte.
Immortalis ero si altera talis erit.
A t dum demissis supplex ceruicibus ibam,
Dicebar sicco uilior esse lacu.
N ec mihi iam fastus opponere quærit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
A tq; utinam non tam sero mihi nota fuisset
Conditio, cineri nunc medicina datur.
A nte pedes cæcis lucebat semita nobis,
Scilicet insano nemo in amore uidet.
H oc sensi prodesse magis, contemnite amantes,
Sic hodie ueniet, siqua negauit heri.
P ulsabant alij frustra, dominamq; uocabant,
Mecum habuit positum lenta puella caput.
H æc mihi deuictis potior uictoria Parthis,
Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
M agna ego dona tua figam Cytherea columna,
Taleq; sub nostro nomine carmen erit.
H as pono ante tuas tibi diua Propertius ædes,
Exuuias tota nocte receptus amans.
N unc ad te mea lux ueniet mea littora nauis

Seruata, an medijs sidat onusta uadis?
Et si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O' Me felicem, nox o' mihi candida, & o' tu
Lectule delitijs facte beate meis,
Quàm multa apposita narramus uerba lucerna,
Quantaq; sublato lumine rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, & dixit sicine lente iaces?
Quàm uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis.
Non iuuat in cæco uenerem corrumpere motu,
Si nescis, oculi sunt in amore duces.
Ipse Paris nuda fertur perijsse Lacæna,
Cum Menelaëo surgeret è thalamo.
Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem
Dicitur, & nudæ concubuisse deæ.
Quod si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus.
Quin etiam si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia læsa tuæ.
Nec dum inclinatæ prohibent te ludere mammæ,
Viderit hæc, siquam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt oculos satiemus amore,
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atq; utinam hærentes sic nos uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

E xemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.
E rrat qui finem uesani quærit amoris.
Verus amor nullum nouit habere modum.
T erra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos,
F luminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit,
Q uàm possim nostros aliò transferre calores,
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Q uod mihi si tecum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
S i dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quiuis uel Deus esse potest.
Q ualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et pressi multo membra iacere mero,
N on ferrum crudele esset, neq; bellica nauis,
Nec nostra actiacum uerteret ossa mare,
N ec toties proprijs circùm oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
H æc certe merito poterunt laudare minores.
Læserunt nullos pocula nostra deos.
T u modo dum licet hunc fructum ne desere uitæ,
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
A t ueluti folia arentes liquêre corollas,
Quæ passim calathis strata natare uides.
S ic nobis qui nunc magnum speramus amantes
Forsitan includet crastina fata dies.

AD CYNTHIAM.

P Rætor ab illyricis uenit modo Cynthia terris

Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse cerauno.
Ah Neptune tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa,
Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Quare si sapis, oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper;
Dic alias iterum nauiget illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores,
Semper amatorum ponderat illa sinus.
At tu nunc nostro Venus o' succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amicam.
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in oceanum mittit me quærere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atq; utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
Straminea posset dux habitare casa,
Nunquam uenales essent ad munus amicæ,
Atq; una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris,
Candida tam foedo brachia fusa uiro,
Non quia peccaris testor te, sed quia uulgo
Formosis leuitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat uestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyle inuenit amaris,
Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nulla'ne sedabit nostros iniuria fletus?

An dolor hic uitijs nescit abesse suis?
T ot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea musa iuuat.
A h pudeat certe, pudeat, nisi forte quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
C erne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
H unc infamis amor uersis dare terga carinis
Iussit, & externo quærere in orbe fugam.
C æsaris hæc uirtus, & gloria Cæsaris hæc est,
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
S ed quascunq; tibi uestes, quoscunq; smaragdos,
Quos'ue dedit flauo lumine Chrysolithos,
H æc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
N on semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & surda negligit aure preces.
V idistin' toto sonitus percurrere cœlo?
Fulminaq; ætheria desiluisse domo?
N on hæc Pleïades faciunt, neq; aquosus Orion,
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
P eriuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam fleuit & ipse Deus.
Quare ne tibi sit tanti sidonia uestis,
Vt timeas quoties nubilus auster erit.

DE EXCLVSIONE.

m Entiri noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
H orum ego sum uates, quoties desertus amaras
Expleui noctes fractus utroq; toro,

Vel tu tantalea moueare ad flumina sorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore sitim,
Vel tu sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte uolutet onus.
Durius in terris nihil est quod uiuat amante,
Nec modo, si sapias, quod minus esse uelis.
Quem modo felicem inuidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoq; die.
Nunc iacere è duro corpus iuuat impia saxo,
Sumere & in nostras trita uenena manus.
Nunc licet in triuijs sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores.
Quod quamuis ita sit, dominam mutare cauebo,
Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

AD CYNTHIAM.

a Ssiduæ multis odium peperêre querelæ.
Frangitur in tacito fœmina sæpe uiro.
Siquid uidisti, semper uidisse negato,
Aut siquid doluit forte, dolere nega.
Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum eoa passa iacere domo est.
Illum sæpe suis decedens fouit in ulnis,
Quàm prius adiunctos sedula lauit equos.
Illum ad uicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa Deos currum conscendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præstitit officium,
Cum maiora senis Tithoni gaudia uiui.

Quàm grauis amisso Memnone luctus erat.
Cum sene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oscula ferre comæ.
At tu etiam iuuenem odisti me perfida, cum sis
Ipsa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quod sæpe Cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare Britanos,
Ludis & externo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, sic omnis recta figura.
Turpis romano belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita suas uertit inepta comas.
De me mi certe poteris formosa uideri.
Mi formosa satis, si modo sæpe uenis.
An si cæruleo quædam sua tempora fuco
Tinxerit, idcirco cærula forma bona est?
Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,
Frater ego, & tibi sim filius unus ego.
Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
Nec nimis ornata fronte sedere uelis.
Credam ego, narranti noli committere famæ.
Et terram rumor transilit, & maria.

AD CYNTHIAM.

eT si me inuito discedis Cynthia Roma,
Lætor quod sine me deuia rura colis.
Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditijs non sinat esse probam.
Nulla neq; ante tuas orietur rixa fenestras,
Nec tibi clamatæ somnus amarus erit.

Solæ

S ola eris, & solos spectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ.
I llic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanáq; peccatis plurima causa tuis.
I llic assidue tauros spectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas,
A tq; ibi rara feres inculto thura sacello,
Hœdus ubi agrestes corruet ante focos.
P rotinus & nuda choreas imitabere sura,
Omnia ab externo sint modo tuta uiro.
I pse ego uenabor, iam nunc me sacra Dianæ
Suscipere, & Veneri ponere uota iuuat.
I ncipiam captare feras, & reddere Pinu
Cornua, & audaces ipse monere canes.
N on tamen, ut uastos ausim tentare Leones,
Aut celer agrestes comminus ire sues.
H æc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere, & stricto figere auem calamo,
Qua formosa sua Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
T u quoties aliquid conabere uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
S ic me nec solæ poterunt auertere syluæ,
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis,
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua,
Absenti nemo non nocuisse uelit.

AD CYNTHIAM

q Vid fles abducta grauius Briseide? quid fles
Anxia captiua tristius Andromacha?
Quid'ue mea de fraude Deos insana fatigas?

Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
N on tam nocturna uolucris funesta querela
Attica cecropijs obstrepit in folijs,
N ec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lachrymans defluit à Sipylo.
M e licet æratis astringant brachia nodis,
Sint mea uel Danäes condita membra domo,
I n te ego & æratas rumpam mea uita cathenas,
Ferratam Danäes transiliamq; domum.
D e te quodcunq; ad surdas mihi dicatur aures,
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
O ssa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
Si fallo, cinis heu sit mihi uterq; grauis.
M e tibi ad extremas mansurum uita tenebras,
Ambos una fides, auferet una dies.
Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
Posset seruitium mite tenere tuum.
S eptima iam plenæ deducitur orbita Lunæ,
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
I nterea nobis nonnunquam ianua mollis,
Nonnunquam lecti copia facta tui,
N ec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.
C um te tam multi peterent, tu me una petisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
T unc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Aeacæ iudicio,
A tq; inter Tityi uolucres mea penna uagetur,
Tumq; ego sisyphio saxa labore geram.
N ec tu supplicibus me sis uenerata tabellis,

Vltima talis erit, quæ mea prima fides.
Hoc mihi perpetuo ius est, quod solus amator.
Nec cito desisto, nec temere incipio.

AD CYNTHIAM DE PANTHO.

aH quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho non sit amica Venus.
Sed tibi iam uideor Dodonæ uerior augur,
Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere, nihil pudet, aspice cantat
Liber, tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es, te ille superbus
Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
Dispeream si quicquam aliud, quàm gloria de te
Quæritur, has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason.
Eiecta est, tenuit nanq; Creusa domum.
Sic à dulichio iuuene est elusa Calypsó.
Vidit amatorem pandere uela suum.
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ.
Discite desertæ non temere esse bonæ.
Huic quoq;, qui restat, iam pridem quæritur alter,
Experta in primo stulta cauere potest.
Nos quocunq; loco, nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter, siue ualente sumus.

AD DEMOPHONTEM.

sCis here mi multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi Demophóon multa uenire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis,
O nimis exitio nata theatra meo.
Siue aliquis molli deducat candida gestu

Brachia, seu uarios incinit ore modos.
I nterea nostri quærunt sibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore siqua sedet.
S iue uagi crines puris in frontibus errant,
Indicat quos medio uerticæ gemma tenet.
Quæ si forte aliquid uultu mihi dura negarit,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes.
Quod quæris qua re non habet ullus amor?
C ur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?
Et phrygis insanos cæditur ad numeros?
V nicuiq; dedit uitium natura creato,
Me Fortuna aliquid semper amare dedit.
M e licet & Thamyræ cantoris fata sequantur,
Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
S ed tibi si exiles uideor tenuatus in artus,
Falleris, haud unquam est culta labore Venus.
P ercontere licet, sæpe est experta puella
Officium tota nocte ualere meum.
I uppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
Et cœlum noctu bis sine rege fuit,
N ec tamen iccirco languens ad fulmina uenit.
Nullus amor uires eripit ipse suas.
Quid cum è complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugêre minus thessala tela Phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cum surgeret Hector,
Bella mycenææ non timuere rates?
I lle uel hic classes poterat, uel perdere muros,
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
A spice uti cœlo modo sol, modo luna ministret,

Sic etiam nobis una puella parum est.
A ltera me cupidis teneat, foueatq; lacertis,
Altera, siquando est, non sinat esse locum.
A ut si forte irata meo sit facta ministro,
Vt sciat esse aliam, quæ uelit esse mea.
N am melius duo defendunt retinacula nauem,
Tutius & geminos anxia mater alit.
A ut si es dura, nega, sin es non dura, uenito.
Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
H ic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito siqua uenire negat.
Q uanta illum toto uersant suspiria lecto,
Cur recipi, cum non nouerit, illa uetat,
E t rursum puerum quærendo audita fatigat,
Quem quæ scire timet, quærere plura iubet.

DE AMORIS SERVITVTE.

q Vi fuit indocti fugienda hæc semita uulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
I ngenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suæ uerba ferat dominæ?
E t quærit toties, quæ nam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
D einde ubi pertuleris, quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat muneris & quid habes?
C ernere uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda sæpe latere casa.
Q uàm cara semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant, siquos ianua clausa iuuat.
C ontra reiecto quæ libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa tumore, placet,

Cui sæpe immundo sacra conteritur uia socco,
Nec sinit esse moram, siquis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet timeo, propera iam surgere quæso,
Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
Me capiant, nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti.
Nullus liber erit, siquis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

tV loqueris, cum sit iam toto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro.
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiæ dicerer esse caput.
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
Vreret & quamuis nomine, uerba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere uiles.
Parcius infamant. num tibi causa leuis?
Et modo Pauonis caudæ flabella superbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
Quæq; nitent sacra uilia dona uia.
Ah peream, si me ista mouent dispendia, sed me
Fallaci dominæ iam pudet esse iocum.
Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna, aut altera nox nondum est in amore peracta,

Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
Me modo laudabas, & carmina nostra legebas.
Ille tuus pennas tam cito uertit amor.
Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
In primis una discat amare domo.
Si libitum tibi erit, lernæas pugnet ad hydras,
Et tibi ab hesperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
Et nunquam pro te deneget esse miser.
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
Iam tibi de timidis iste proteruus erit.
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorem,
Dissidium uobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices ossa Properti
Hæc tua sunt, eheu tu mihi certus eras.
Certus eras eheu, quamuis nec sanguine auito
Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat,
Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista perijsse figura,
Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spatio Minoïda Theseus.
Phyllida Demophoön, hospes uterq; malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
Et modo seruato sola relicta uiro.
Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,
Et se plus uni siqua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis.

Vix uenit extremo qui legit ossa die,
I i tibi nos erimus, sed tu potius precor, ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

AD CYNTHIAM.

u Nicat nata meo pulcherrima cura dolori
Excludit quoniam sors mea sæpe, ueni.
I sta meis fiet notissima forma libellis
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
M iles depositis annosus secubat armis,
Grandæuiq; negant ducere aratra boues,
P utris & in uacua requiescit nauis arena,
Et uetus in templo bellica parma uacat.
A t me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.
N on'ne fuit satius duro seruire tyranno?
Et gemere in tauro sæue Perylle tuo?
G orgonis & satius fuit obdurescere uultu?
Caucasias etiam si pateremur aues?
S ed tamen obscura teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo sæpe liquore silex.
A t nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
Restat, & immerita sustinet aure minas.
V ltro contemptus rogat, & peccasse fatetur
Læsus, & inuitis ipse redit pedibus.
T u quoq;, qui pleno fastus assumis amore,
Credule, nulla diu fœmina pondus habet.
A n quisquam in medijs persoluit uota procellis?
Cum sæpe in portu fracta carina natet?
A ut prius infecto deposcit præmia cursu
Septima quàm metam triuerit arte rota?

Mendaces ludunt flatus in amore secundi,
Siqua uenit serò, magna ruina uenit.
Tu tamen interea, quamuis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Nanq; in amore suo semper sua maxima cuiq;
Nescio quo pacto uerba nocere solent.
Quamuis te persæpe uocet, semel ire memento,
Inuidiam quod habet, non solet esse diu.
Et si secla forent antiquis grata puellis,
Essem ego quod nunc tu, tempore uincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt secula mores.
Vnus quisq; sua nouerit ire uia.
At uos, qui officia in multos reuocatis amores,
Quantum sic cruciat lumina uestra dolor.
Vidistis pleno teneram candore puellam,
Vidistis fusco, dulcis uterq; color.
Vidistis quandam argiua prodire figura,
Vidistis nostras, utraq; forma rapit.
Illaq; plebeio, uel sit sandycis amictu,
Hæc, atq; illa mali uulneris una uia est.
Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
Vna sit & cuiuis fœmina multa mala.

Ad Cynthiam de somnio naufragij.

u Idi ego te in somnis fracta mea uita carina
Ionio lassas ducere rore manus,
Et quæcunq; in me fueras mentita, fateri,
Nec iam humore graues tollere posse comas.
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis.
Quàm timui ne forte tuum mare nomen haberet,

Atq; tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri,
Quæq; tibi excœpi, tum Dea Leucothöe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura uocas.
Quod si forte tuos uidisset Glaucus ocellos,
Esses Ionij facta puella maris.
Et tibi præ inuidia Nereides increpitarent,
Candida Nisee, cœrula Cymothöe,
Sed tibi subsidio Delphinum currere uidi,
Qui puto arioniam uexerat ante lyram.
Iamq; ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia uisa metus.
Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicatur in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicat de nostro surge poeta toro.
Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos,
Carmina. tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa & amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unaq; tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat Eurus,
Velaq; in incertum frigidus Auster agat.
Quicunq; & uenti miserum uexastis Vlyssem,

Et Danaûm euboico littore mille rates,
Et qui mouistis duo littora, cum rudis Argûs
Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ipse licet.
Certe iisdem nudi pariter iactabimur oris,
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Ioui,
Testis Amymone latices cum ferret in aruis
Compressa, & Lernæ pulsa tridente palus.
Iam Deus amplexu uotum persoluit, at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit.
Hic Deus & terras, & maria alta domat.
Crede mihi nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante uorans uasta Chárybdis aqua.
Ipsaq; sydera erunt nullis obscura tenébris.
Purus & Orion, purus & Hœdus erit.
Quod mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit.

QVOD INCERTA HORA MORTIS

a T uos incertam mortales funeris horam
Quæritis, & qua sit mors aditura uia.
Quæritis & cœlo Phœnicum inuenta sereno,
Quæ sit stella homini commoda, quæq; mala.
Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britanos,
Et maris, & terræ cæca pericla uiæ.
Rursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,
Cum Mauors dubias miscet utrinq; manus.

Præterea domibus flammam, domibusq; ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus, & aqua
Morte, neq; hic Boreæ flabra, neq; arma timet.
Iam licet & stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat & infernæ tristia uela ratis,
Si modo clamantis reuocauerit aura puellæ,
Concessum nulla lege redibit iter.

Ad Iouem pro amica ægrotante.

i Vppiter affectæ tandem miserere puellæ,
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus æstuat aer,
Incipit & sicco feruere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa est, neq; crimina cœli,
Quàm toties sanctos non habuisse Deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas,
Quicquid iurarunt uentus, & unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peræque
Præ se formosis inuidiosa Dea est.
An contempta tibi Iunonis templa pelasgæ?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper formosæ non nostis parcere uerbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi uexatæ per multa pericula uitæ,
Extremo uenit mollior hora die.
Io ỏ uersa caput primos mugiuerat annos,
Nunc Dea, quæ Nili flumina uacca bibit.
Inò etiam prima terras ætate uagata est,
Hanc miser implorat nauita Leucothöen,
Andromede monstris fuerat deuota marinis

Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
Calistò arcadios errauerat ursa per agros,
Hæc nocturna suo sydere uela regit.
Quod si forte tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturæ fata beata tuæ.
Narrabis Semele quo sit formosa periclo,
Credet & illa suo docta puella malo.
Et tibi Mæonidas, inter'q; Heroidas omneis
Primus erit nulla non tribuente locus.
Nunc ut cunq; potes fato gere saucia morem,
Et Deus, & durus uertitur ipse dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno.
Frangitur & Iuno, si qua puella perit.
Deficiunt magico torti sub carmine Rhombi,
Et iacet extincto Laurus adusta foco.
Etiam luna negat toties descendere cœlo,
Nigra'q; funestum condidit omen auis.
Vna ratis fati nostros portabit amores
Cœrula ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quæso miserere duorum.
Viuam, si uiuet, si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno,
Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem.
Ante tuosq; pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabit'q; sedens longa pericla sua.
Hæc tua Persephone maneat clementia, nec tu
Persephones coniux sæuior esse uelis.
Sunt apud infernos tot millia formosarum,
Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphäe,
Et quot Troia tulit, uetus et quot Achaia formas,
Et Phœbi, et Priami diruta regna senis,
Et quæcunq; erat in numero Romana puella,
Occidit, has omnes ignis auarus habet.
Nec forma æternum, aut cuiq; est fortuna perẽnis,
Longius, aut propius mors sua quenq; manet.
Tu quoniam es mea lux magno demissa periclo,
Munera Dianæ debita redde choro,
Redde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuencæ.
Votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

h Esterna mea lux cum potus nocte uagarer,
Nec me seruorum duceret ulla manus,
Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Quorum alij faculas, alij retinere sagittas,
Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant, quorum lasciuior unus
Arripite hunc inquit, nam bene nostis eum.
Hic erat, hunc mulier nobis irata reliquit,
Dixit, & in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, & alter
Intereat qui nos non putat esse Deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Quæ cum sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit amor manibus.

P arcite iam fratres, iam certos spondet amores,
Et iam ad mandatum uenimus ecce domum.
A tq; ita me iniecto duxerunt rursus amictu,
I nunc, & noctes disce manere domi.
M ane erat, & uolui si sola quiesceret illa
Visere, at in lecto Cynthia sola fuit.
O bstupui, non illa mihi formosior unquam
Visa, neq; ostrina cum fuit in tunica.
I bat & in castæ narratum somnia uestæ,
Neu sibi, ne'ue mihi quæ nocitura forent.
T alis uisa mihi somno demissa recenti.
Heu quantum per se candida forma ualet.
Q uid tu matutinus ait speculator amicæ,
Me similem uestris moribus esse putas?
N on ego tam facilis, sat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, uel siquis uerior esse potest.
A pparent non ulla toro uestigia presso,
Signa uoluptatis non iacuisse duos.
A spice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio.
D ixit, & opposita propellens suauia dextra,
Prosilit in laxa nixa pedem solea.
S ic ego tam sancti custode recludor amoris,
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

q Vò fugis ah demens, nulla est fuga, tu licet usq;
Ad Tanaim fugias usq; sequetur amor.
N on si pegaseo uertêris in aere dorso,
Nec tibi si Persei mouerit ala pedes,
V el si te sectæ rapiant talaribus auræ,

Nil tibi Mercurij proderit alta uia.
I nstat semper amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
E xcubat ille acer custos, & tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.
E t iam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modo præsenteis uiderit esse preces.
I sta senes licet accusent conuiuia duri,
Nos modo propositum uita teramus iter.
I llorum antiquis onerentur legibus aures,
Hic locus est, in quo tibia docta sones,
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
N ũc iam dura paras, Phrygias nunc ire per undas,
Et petere hyrcani littora nota maris,
S pargereq; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
V na contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
M i nemo obijciat, libeat tibi Cynthia mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis.
I llic aspicies scopulis hærere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
V t Semel est combustus, ut est deperditus Io',
Deniq; ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quod si nemo extat, qui uicerit alitis arma,
Communis culpæ cur reus unus agor?
N ec tu uirginibus reuerentia moueris ora,
Hic quoq; num nescit quid sit amare chorus?
S i tamen Oeagri quædam compressa figura
Bistonijs

Bistonijs olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit,
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos,
Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

AD CYNTHIAM.

Quæris cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus à magno Cæsare aperta fuit.
Tantum erat in speciem pœnis digesta columnis,
Inter quas Danai fœmina turba senis.
Hic equidem Phœbo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atq; aram circum steterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida signa boues.
Tum medium claro surgebat marmore templum,
Et patria Phœbo carius Ortygia.
Auro solis erat supra fastigia currus,
Et ualuæ libyci nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnassi uertice Gallos,
Altera mœrebat funera tantalidos.
Deinde inter matrem Deus ipse, interq; sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat.

AD EANDEM.

Qui uidet, is peccat, qui non te uiderit, ergo
Non cupiet, facti crimina lumen habet.
Nam quid Prænestis dubias o Cynthia sortes?
Quid petis ææi mœnia Thelegoni?
Cur'ue te in Herculeum deportant esseda Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam spatiere loco, quocunq; uagaris

Cynthia, sed tibi me credere turba uetat,
Cum uidet accensis deuotam currere tedis
In nemus, & triuiæ lumina ferre Deæ.
Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis attalicis,
Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
Flumina sopito quæq; Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cum subito Triton ore recondit aquam,
Falleris, ista tui furtum uia monstrat amoris,
Non urbem demens, lumina nostra fugis.
Nil agis, insidias in me componis inanes.
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est, famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ.
Semper formosis fabula pœna fuit.
Non tua deprenso damnata est fama ueneno,
Testis erit puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent.
Tyndaris externo patriam mutauit amore,
Et sine decreto est uiua reducta domum.
Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
Quamuis Ida Parin pastorem dicat amasse,
Atq; inter pecudes accubuisse Deam.
Hoc et Hamadryadum spectauit turba sororum,

Sileniq; senes, & pater ipse chori,
C um quibus idæo legisti poma sub antro
Supposita excipiens naiat dona manu.
A n quisquam in tanto stuprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues, quis dedit? unde dedit?
O nimium nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
H æc eadem ante illam impune & Lesbia fecit,
Quæ sequitur, certe est inuidiosa minus.
Qui quærit Tacios ueteres, durosq; Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem,
T u prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaq; mortali deligere astra manu,
Quàm facere, ut nostræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
E t cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.
D ic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ Dea cum solo uiuere sola Deo?
V xorem quondam magni Minois (ut aiunt)
Corrupit torui candida forma bouis.
N ec minus ærato Danäe circundata muro,
Non potuit magno casta negare Ioui.
Quod si tu graias, seu si imitata latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

AD CYNTHIAM.

t Ristia iam redeunt iterum solennia nobis,
Cynthia iam noctes est operata decem.
A tq; utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
Misit matronis Inachis ausonijs.

Quæ Dea tam cupidos toties diuisit amantes,
  Quæcunq; illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Iouis occultis in amoribus Io'
  Sensisti multas quid sit inire uias,
Cum te iussit habere puellam cornua Iuno,
  Et pecoris duro perdere uerba sono.
Ah quoties quernis læsisti frondibus ora,
  Mansisti stabulis abdita pasta tuis.
An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
  Iuppiter, iccirco facta superba Dea es?
An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis,
  Cur tibi tam longa Roma petita uia est?
Quid'ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
  Sed tibi (crede mihi) cornua rursus erunt.
Aut nos e' nostra te sæua fugabimus urbe,
  Cum Tyberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,
  Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis? et uerba sinis mea ludere, cum iam
  Flectant icarij sydera tarda boues.
Lenta bibis, mediæ nequeunt te frangere noctes,
  An non dum est talos mittere lassa manus?
Ah pereat quicunq; meracas repperit uuas,
  Corrupitq; bonas nectare primus aquas.
Icare cecropijs merito iugulate colonis,
  Pampineus nosti quàm sit amarus odor.
Tu quoq; o' Eurition uino centaure peristi,
  Nec non ismario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
  Vino sæpe suum nescit amica uirum.

Me miserum, ut multo nihil es mutata lyæo,
Iam bibe, formosa es, nil tibi uina nocent.
Cum tua præpendent demissa in pocula serta;
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
Spumet & aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter,
Est quiddam, quod uos quærere cogat amor.
Semper in absentes felicior æstus amantes,
Eleuat assiduos copia longa uiros.

AD LYNCEVM POETAM.

Cur quisquam faciẽ dominæ iam credat amico?
Sic erepta mihi penè puella mea est.
Expertus dico, nemo est in amore fidelis.
Formosam raro non sibi quisq; petit.
Polluit ille Deus cognatos, soluit amicos,
Et bene concordes tristia ad arma uocat.
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter.
Colchis & ignotum non'ne secuta uirum est?
Lynceu tune meam potuisti tangere curam?
Perfide non'ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa, & tam certa fuisset?
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
A' domina tantum te modo tolle mea.
Te socium uitæ, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te solum, lecto te deprecor uno.
Riualem possum non ego ferre Iouem.
Ipse meas solus (quod nil est) æmulor umbras

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
V na tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quod tua uerba mero.
S ed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ.
Omnes iam norunt, quàm sit amare bonum.
L yncæus ipse meus seros insanit amores.
Solum te nostros lætor adire Deos.
Q uid tua socraticis tibi nunc sapientia libris
Proderit? aut rerum dicere posse uias?
A ut quid cretæi tibi prosunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno uester amore senex.
T u satius memorem musis imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.
N am rursus licet ætoli referas Acheloi
Fluxerit ut magno factus amore liquor,
A tq; etiam, ut phrygio fallax mæandria campo
Errat, & ipsa suas decipit unda uias,
Q ualis & Adrasti fuerit uocalis Arion,
Tristis ad Archemori funera uictor equus,
N on amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
Aut capanei grata ruina Ioui.
D esine & Aeschyleo componere uerba cothurno,
Desine, & ad molles membra resolue toros.
I ncipe iam angusto uersus includere torno,
Inq; tuos ignes dure poeta ueni.
T u non Antimacho, non tutior ibis Homero.
Despicit & magnos recta puella Deos.
S ed non ante grauis taurus succumbit aratro,
Cornua quàm ualidis hæserit in laqueis.
N ec tu tam duros per te patieris amores,

Trux tamen à nobis ante domandus eris.
Harum nulla solet rationem quærere mundi,
Nec cur fraternis luna laboret equis,
Nec si post stygias aliquid restauerit undas,
Nec si consulto fulmina missa tonent.
Aspice me cui parua domi fortuna relicta est,
Nullus & antiquo marte triumphus aui,
Vt regnem mistas inter conuiua puellas.
Hoc ego quod tibi nunc eleuor ingenio.
Me iuuet æternis positum languere corollis
Quem tetigit iactu certus ad ossa Deus.
Actia Virgilium custodis littora Phœbi,
Cæsaris & fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneæ troiani suscitat arma,
Iactaq; Lauinis mœnia littoribus.
Cedite romani scriptores, cedite Graij.
Nescio quid maius nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galesi
Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus,
Vtq; decem possint corrumpere mala puellam,
Missus & impressis hœdus ab uberibus.
Felix qui uiles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat.
Felix intactum Corydon qui tentat Alexim
Agricolæ domini carpere delitias.
Quamuis ille sua lassus requiescat auena,
Laudatur facilers inter Hamadryadas.
Tu canis ascræi ueteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo uiret una iugo.
Tale facis carmen docta testudine, quale

Cynthius impositis temperat articulis.
N on tamen hæc ulli uenient ingrata legenti
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
N ec minor his animis, aut si minor ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.
H æc quoq; perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
H æc quoq; lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia queis ipsa notior est Helena.
H æc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.
E t modo formosa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
C ynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponere fama uolet.

SEX. PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

Allimachi manes, & coi sacra Philetæ
In uestrum quæso me sinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per graios orgia ferre choros.
D icite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quo'ue pede ingressi, quam'ue bibistis aquam.
A h ualeat Phœbum quicunq; moratur in armis.

Exactus tenui pumice uersus eat,
Quo me fama leuat terra sublimis, & a me
Nata coronatis musa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur amores,
Scriptorumq; meas turba secuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
Non datur ad musas currere lata uia.
Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperij Bactra futura canent,
Sed quod pace legas, opus hoc de monte sororum
Detulit intacta pagina nostra uia.
Mollia Pegasides uestro date serta poetæ.
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi quod uiuo detraxerat inuida turba,
Post obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia post obitum fingit maiora uetustas,
Maius ab exequiis nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
Fluminaq; hæmonio comminus isse uiro?
Idæum Simóenta Iouis cunabula parui
Hectora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobūq;, Helenūq;, & Polydamantas in armis.
Qualencunq; Parin uix sua nosset humus.
Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
Troia bis œtæi numine capta Dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meq; inter seros laudabit Roma nepotes.
Illum post cineres auguror esse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulchro,

Prouisum est lycio uota probante Deo.
C arminis interea nostri redeamus in orbem,
Gaudeat ut solito tacta puella sono,
O rpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
Flumina treicia detinuisse lyra.
S axa Cytheronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Q uin etiam Polypheme fera Galatea sub Aetna,
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
M iremur nobis & Baccho, & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea uerba colit.
Q uod non tænariis domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,
N ec mea phæacias æquant pomaria syluas,
Non operosa rigat martius antra liquor,
A t musæ comites, & carmina cara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis.
F ortunata meo siqua es celebrata libello,
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
N am neq; Pyramidum sumptus ad sydera ducti,
Nec Iouis elei cœlum imitata domus,
N ec mausolei diues fortuna sepulchri
Mortis ab extrema conditione uacat,
A ut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
A t non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet. ingenio stat sine morte decus.

PROPERTII SOMNIVM.

u I sus eram molli recubans Heliconis in umbra
Bellerophontei qua fluit humor equi.

R eges Alba tuos, & regum facta tuorum
Tantum operis neruis hiscœre posse meis,
P aruaq; tam magnis admoram fontibus ora,
Vnde pater sitiens Ennius ante bibit,
E t cecinit Curios fratres, & horatia pila,
Regiaq; æmilia uecta trophæa rate,
V ictricesq; moras Fabij, pugnamq; sinistram
Cannensem, & uersos ad pia uota Deos,
H annibalemq; lares romana sede fugantes,
Anseris & tutum uoce fuisse Iouem,
C um me castalia speculans ex arbore Phœbus
Sic ait aurata nixus ad antra lyra,
Q uid tibi cum tali demens est flumine? quis te
Carminis heroi tangere iussit opus?
N on hic ulla tibi speranda est fama Properti.
Mollia sunt paruis prata terenda rotis,
V t tuus in scamno iactetur sæpe libellus,
Quem legat expectans sola puella uirum.
C ur tua præscripto seuecta est pagina gyro?
Non est ingenij cymba grauanda tui.
A lter remus aquas, alter tibi radat arenas,
Tutus eris, medio maxima turba mari est.
D ixerat, & plectro sedem mihi monstrat eburno,
Qua noua muscoso semita facta solo est.
H ic erat affixis uiridis spelunca lapillis,
Pendebantq; cauis tympana pumicibus,
E rgo musarum, & Sileni patris imago
Fictilis, & calami Pan tegeæ tui.
E t Veneris dominæ uolucres mea turba columbæ
Tingunt gorgoneo punica rostra lacu.

D iuersæq; nouem sortitæ rura puellæ
Exercent teneras in sua dona manus,
H æc ederas legit in thyrsos, hæc carmina neruis
Aptat, & illa manu texit utraq; rosam,
E' quarum numero me contigit una dearum
(Vt reor) a facie Calliopea fuit.
C ontentus niueis semper uectabere cygnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
N il tibi sit rauco præturia classicat cornu
Flere, nec aonium cingere marte nemus,
A ut quibus in campis mariano prælia signo
Stent, & teutonicas Roma refringat opes.
B arbarus aut sæuo perfusus sanguine Rhenus
Saucia mœrenti corpora uectet aqua.
Q uippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæq; canes ebria signa fugæ,
V t per te clausas sciat excantare puellas,
Q ui uolet austeros arte ferire uiros.
T alia Calliope, lymphisq; a' fonte petitis
Ora philetea nostra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

A Rma Deus Cæsar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos,
Tigris, & Eufrates sub tua iura fluent.
S era sed Ausonijs ueniet prouincia uirgis.
Assuescent Latio partha trophæa Ioui.
I te agite expertæ bello date lintea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi,
O mnia fausta cano. Crassos, cladesq; piate,

Ite, & Romanæ consulite historiæ.
Mars pater, & sacræ fatalia lumina Vestæ
Ante meos obitus sit precor illa dies,
Qua uideam spoliis oneratos Cæsaris axes
Ad uulgi plausus sæpe resistere equos.
Inq; sinu caræ nixus spectare puellæ
Incipiam, & titulis oppida capta legam.
Tela fugacis equi, & brachati militis arcus,
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum,
Cernis ab Aenea quod superesse caput.
Præda sit hæc illis, quorum meruere labores.
Mi sat erit media plaudere posse uia.

AD AMICAM IRATAM.

Pacis amor Deus est, pacē ueneramur amātes,
Stant mihi cum domina prælia dura mea.
Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit è gemma diuite nostra sitis.
Nec mihi mille iugis campania pinguis aratur,
Nec miser æra peto classe Corinthe tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo,
Ille parum cauti pectoris egit opus,
Corpora disponens, mentem non uidit in arte.
Recta animi primum debuit esse uia.
Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Quærimus, atq; armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas stulte uehêre rates.
Victor cum uictis pariter misœbitur umbris,
Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.

L ydus dulichio non distat Crœsus ab Hyro,
    Optima mors, parca quæ uenit apta die.
M e iuuat in prima coluisse Helicona iuuenta,
    Musarum'q; choris implicuisse manus.
M e iuuat & multo mentem uincire lyæo,
    Et caput in uerna semper habere rosa.
A tq; ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
    Sparserit integras alba senecta comas,
T um mihi naturæ libeat perdiscere mores,
    Quis Deus hanc mundi temperet arte domum.
Q ua uenit exoriens, qua deficit, unde coactis
    Cornibus in plenum menstrua Luna redit.
V nde salo superant uenti, quid flamine captet
    Eurus, & in nubes unde perennis aqua.
S it uentura dies, mundi quæ subruat arces.
    Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas.
A ut cur perrhebi tremuere cacumina Pindi,
    Solis & atratis luxerit orbis equis.
C ur serus uersare boues, & plaustra Bootes,
    Pleïadum spisso cur coit igne chorus.
Cur'ue suos fines altum non exeat æquor,
    Plenus & in partes quattuor annus eat.
S ub terris sint iura Deûm, & tormenta gigantum,
    Thisiphones atro si furit angue caput.
A ut alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
    Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas,
N um tribus infernum custodit faucibus antrum
    Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem.
A n ficta in miseras descendit fabula gentes,
    Et timor aut ultra quàm rogus esse potest.
E xitus hic uitæ superest mihi. uos, quibus arma

Grata magis, Crassi signa referte domum.

AD LYGDAMVM.

d Ic mihi de nostra, quæ sentis uera puella,
Sic tibi sint dominæ Lygdame dempta iuga.
D um me lætitia tumefactum fallis inani,
Hæc referens, quæ me credere uelle putas.
O mnis enim debet sine uano nuntius esse,
Maioremq; timens seruus habere fidem.
N unc mihi, siqua tenes, ab origine dicere prima
Incipe, suspensis auribus ista bibam.
S iccine eam incomptis uidisti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
N ec speculum strato uidisti Lygdame lecto?
Ornabat niueas nulla'ue gemma manus?
A c mœstam teneris uestem pendere lacertis?
Scriniaq; ad lecti clausa iacere pedes?
T ristis erat domus, & tristes sua pensa ministræ
Carpebant, medio nebat & ipsa loco,
H umidaq; impressa siccabat lumina lana,
Rettulit & querulo iurgia nostra sono.
H æc te teste mihi promissa est Lygdame merces?
Est pœnæ seruo rumpere teste fidem.
I lle potest nullo miseram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo?
G audet me uacuo solam tabescere lecto.
Si placet insultet Lygdame morte mea.
I mproba non uicit me moribus illa, sed herbis.
Staminea Rhombi ducitur ille rota.
I llum turgentis ranæ portenta rubetæ,

Et lecta ex sectis anguibus ossa trahunt,
E t strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
Cinctaq́; funesto lanea uitta uiro.
S i non uana canunt mea somnia Lygdame, testor
Pœna erit ante meos sera, sed ampla pedes.
P utris & in uacuo texetur aranea lecto,
Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
Q uæ tibi si ueris animis est questa puella,
Hac eadem rursus Lygdame curre uia,
E t mea cum multis lachrymis mandata reporta,
Iram non fraudes esse in amore meo.
M e quoq; consimili impositum torquerier igni,
Iurabo & bis sex integer esse dies.
Q uod mihi si tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PETI OB AVARITIAM.

e Rgo sollicitæ tu causa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter,
T u uitijs hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo,
T u Petum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terq́;, quaterq; mari.
N am dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
Et noua longinquis piscibus esca natat,
E t mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
S ed tua nunc uolucres adstant super ossa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
I nfelix Aquilo raptæ timor Orithyiæ
Q uæ spolia ex illo tanta fuere tibi?

Aut

A ut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat sanctos alueus ille uiros.
P ete quid ætatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.
N am tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
Omnia detrito uincula fune cadunt.
S unt Agamemnonias testantia littora curas,
Qua notat Argini pœna minantis aquæ.
H oc iuuene amisso, classem non soluit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora.
R eddite corpus humo, positaq; in gurgite uita
Petum sponte tua uilis arena tegas.
E t quoties Peti transibit nauta sepulchrum,
Dicat, & audaci tu timor esse potes.
I te rates curuæ, & leti quoq; texite causas.
Ista per humanas mors uenit acta manus,
T erra parum fuerat, terris adiecimus undas,
Fortunæ miseras auximus arte uias.
A nchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
V entorum est quodcunq; paras, haud ulla carina
Consenuit fallit portus & ipse fidem.
N atura insidians pontum substrauit auaris.
Vt tibi succedat, uix semel esse potest.
S axa triumphales fregere caphareа puppes,
Naufraga cum uasto Græcia tracta salo est.
P aulatim socium iacturam fleuit Vlysses,
In mare cui soli non ualuere doli.
Quod si contentus patrio boue uerteret agros,
Verbaq; duxisset pondus habere mea,

V iueret ante suos dulcis conuiua penates,
Pauper & in terra nil ubi flere potest.
N on tulit hic Petus stridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus,
S ed thiæ thalamo, aut oricia terebintho
Et fultum pluma uersicolore caput.
H uic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
H unc paruo ferri uidit nox improba ligno,
Petus ut occideret tot coiere mala.
F lens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
D i maris ægæi, quos sunt penes æquora uenti,
Et quæcunq; meum degrauat unda caput,
Quò rapitis miseros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uasta manus.
A h miser halcyonum scopulis affigar acutis.
In me cœruleo fuscina sumpta Deo est.
A t saltem Italiæ regionibus euehat æstus.
Hoc de me sat erit, si modo matris erit.
S ubtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus,
Vltima quæ Peto nox'q;, diesq; fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
V os decuit lasso supponere brachia mento,
Non poterat uestras ille grauare manus.
A t tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis.
Ante fores dominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

d V lcis ad externas fuerat mihi rixa lucernas

Vocis & insanæ tot male dicta tuæ,
Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
Proijcis insana cymbia plena manu.
Tu uero nostros audax inuade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota,
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
Fac mea rescisso pectora nuda sinu,
Ni mirum ueri dantur mihi signa caloris,
Nam sine amore graui fœmina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua,
Et Veneris magnæ uoluitur ante pedes,
Custodum gregibus circum se stipat euntem,
Seu sequitur medias, mænas ut acta, uias,
Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
Seu miseram in tabula picta puella mouet.
His ego tormentis animi sum uerus aruspex,
Nam didici certo sæpe in amore notas.
Non est certa fides, quam non iniuria uersat.
Hostibus eueniat lenta puella meis.
In morso æquales uideant mea uulnera collo,
Me doceat liuor mecum habuisse meam.
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
Siue meas lachrymas, siue uidere tuas,
Tecta superciliis siquando uerba remittis,
Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
O Di ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos.
Semper in iratam pallidus esse uelim.
Dulcior ignis erat Paridi cum grata per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.
Dum uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt, in te pax mihi nulla placet.
Gaude quod nulla est æque formosa, doleres
Siqua foret, nunc sis iure superba licet.
At tibi qui nostro tendisti retia lecto
Sit socer, æternum nec sine matre domus,
Cui nunc siqua data est furandæ copia noctis,
Infensa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MECOENATEM.

Mecœnas eques hetrusco de sanguine regum
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
Parrhasius parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ.
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelem parius uindicat arte lapis.
Sunt quibus eleæ concurrit palma quadrigæ,
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.
Naturæ sequitur semina quisq; suæ.

A t tua Mecœnas uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te superare tuis.
C um tibi romano dominas in honore secures,
Et liceat medio ponere iura foro,
V el tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
Atq; onerare tuam fixa per arma domum,
E t tibi ad effectum uires det Cæsar, & omni
Tempore tam faciles insinuentur opes,
P arcis, & in tenues humilem te colligis umbras.
Velorum plenos subtrahis ipse sinus.
C rede mihi magnos æquabunt ista Camillos
Iudicia, & uenies tu quoq; in ora uirûm.
C æsaris & famæ uestigia iuncta tenebis.
Mecœnatis erunt uera trophæa fides.
N on ego uelifera tumidum mare findo carina,
Tota sub exiguo flumine nostra mora est.
N on flebo in cineres arcem sedisse paternos
Cadmi, nec semper prælia clade pari,
N ec referam scæas, & pergama Apollinis arces
Et Danaûm decimo uere redisse rates,
M œnia cum graio neptunia pressit aratro
Victor palladiæ ligneus artis equus.
I nter Callimachi sat erit placuisse libellos,
Et cecinisse modis coe poeta tuis.
H æc curant pueros, hæc curant scripta puellas,
Meq́; Deum clament, & mihi sacra ferant.
T e duce uel Iouis arma canam, cæloq́; minantem
Cæum, & phlegræis Oromedonta iugis,
C elsaq́; romanis decerpta palatia tauris
Ordiar, & cæso mœnia firma Remo,

E ductosq; pares syluestri ex ubere reges,
Crescat & ingenium sub tua iussa meum,
P rosequar et currus utroq; ab littore ouantes
Parthorum, astutæ tela remissa fugæ,
C astráq; Pelusii romano subruta ferro,
Antoniq; graues in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
Dextráq; immissis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mecœnas laudis concedis, et à te est,
Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

m Irabar quid nam misissent mane camœnæ
Ante meum stantes sole rubente torum,
N atalis nostræ signum misere puellæ,
Et manibus faustos ter crepuere sonos.
T ranseat hic sine nube dies, stent aëre uenti,
Ponat et in sicco molliter unda minas.
A spiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lachrymas supprimat ipse lapis.
H alcyonum positis requiescant ora querelis,
Increpet absumptum nec sua mater Itym.
T uq; ò cara mihi felicibus edita pennis
Surge, & poscentes iusta precare Deos.
A c primum pura somnum tibi discute lympha,
Et nitidas presso pollice finge comas,
D ein qua primum oculos cœpisti ueste Properti,
Indue, nec uacuum flore relinque caput,
E t pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
Inq; meum semper stent tua regna caput,
I nde coronatas ubi thure piaueris aras,

Luxerit & tota flamma secunda domo,
Sit mensæ ratio, nox'q; inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat Onyx.
Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
Et sint nequitiæ libera uerba tuæ,
Dulcia'q; ingratos adimant conuiuia somnos,
Publica uicinæ perstrepat ara uiæ.
Sit sors & nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & instituet sacra ministra Venus,
Annua soluamus thalamo, & solennia nostro,
Natalis'q; tui sic peragamus iter.

Fœminas imperare amantibus.

q Vid mirare meam si uersat fœmina uitam?
Et trahit addictum sub sua iura uirum?
Crimina'q; ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo.
Venturam melius præsagit nauita mortem,
Vulneribus didicit miles habere metum.
Ista ego præterita iactaui uerba iuuenta.
Tu nunc exemplo disce timere meo.
Colchis flagranteis adamantina sub iuga tauros
Egit, & armigera prælia sæuit humo,
Custodis'q; feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut æsonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Mæotis Danaûm Penthesilea rates.
Aurea cui postquam nudauit cassida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum.

Omphale in tantum formæ processit honorem
Lydia gygæo tincta puella lacu,
Vt qui pacato statuisset in orbe columnas
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
Vt solidum cocto tolleret aggere opus,
Et duo in aduersum misit per mœnia currus
Ne possent tacto stringere ab axe latus,
Duxit & Eufraten medium qua condidit arces,
Iussit & imperio surgere Bactra caput,
Nam quid ego heroas, qd raptem in crimine diuos?
Iuppiter infamat seq; suamq; domum.
Quid modo quæ nostris opprobria uexerit armis,
Et famulos inter fœmina trita suos?
Coniugis obscœni pretium romana poposcit
Mœnia, & addictos in sua regna patres.
Noxia Alexandrina dolis aptissima tellus,
Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Issent phlegræo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras,
Scilicet incesti meretrix regina Canopi
Vna philippeo sanguine adusta nota.
Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubim,
Et Tyberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq; tubam crepitanti pellere sistro,
Baridos & contis rostra liburna sequi,
Fœdaq; tarpeio Canopea tendere saxo
Iura dare statuas inter, & arma mari.

Quid nunc Tarquini fractas iuuat esse secures,
Nomine quem simili uita superba notat?
Si mulier patienda fuit, cape Roma triumphum,
Et longum Augusto salua precare diem.
Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili.
Accepere tuæ romula uincla manus.
Brachia spectaui sacris admorsa colubris,
Et trahere occultum membra soporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda
Dixit, & assiduo lingua sepulta mero.
Septem urbs alta iugis, toto quæ præsidet orbi,
Fœmineas timuit territa Marte minas.
Hannibalis spolia, & uicti monimenta Siphacis,
Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes,
Curius expletis statuit monimenta lacunis.
At Decius misso prælia rupit equo.
Coclitis abscissos testatur semita pontes,
Et cui cognomen Coruus habere dedit.
Hæc Di condiderant, hæc Di quoq; mœnia seruant.
Vix timeat saluo Cæsare Roma Iouem.
Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli?
Aut ubi pompea bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo,
Tantum operis belli sustulit una dies,
At tu siue petes portus, seu nauita linques,
Cæsaris in toto sis memor ionio.

AD POSTHVMVM DE GALLA.

Posthume plorantem potuisti linquere Gallam?
Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tanti'ne ulla fuit spoliati gloria parthi,

Ne faceres Galla multa rogante tua?
S i fas est omnes pariter pereatis auari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
T u tamen iniecta tectus uesane lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam.
I lla quidem interea fama tabescet inani,
Hæc tua ne uirtus fiet amara tibi,
N éue tua medæ lætentur cæde sagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
N éue aliquid de te flendum referatur in urna,
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
T er quater in casta felix ò Posthume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cum sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
S ed securus eas, Gallam non munera uincent,
Duritiæq; tuæ non erit illa memor.
N am quocunq; die sanum te fata remittent,
Pendebit collo Galla pudica tuo.
P osthumus alter erit miranda coniuge Vlysses,
Non illi longæ tot nocuere moræ,
C astra decē annorū, et Ciconū mons, Ismara, Calpe,
Exustæq; tuæ mox Polypheme genæ,
E t Circæ fraudes lotosq;, herbæq; tenaces,
Scyllaq;, & alternas scissa Charybdis aquas,
L ampeties ithacis uerubus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie,
E t thalamum ææ flentis fugisse puellæ,
Totq; hyemis noctes, totq; natasse dies,
N igrantesq; domos animarum intrasse silentum,

Sirenum surdo remige adisse lacus,
Et ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisq; sui sic statuisse modum,
Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
Vincat Penolopes Laelia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

Quaeritis unde auidis nox sit pretiosa puellis.
Et uenerem exhaustae damna querantur opes,
Certe equidem tantis causa est manifesta ruinis,
Luxuriae nimium libera facta uia est.
Inda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit è rubro concha erycina salo,
Et Tyros ostrinos praebet cadmea colores,
Cinnamon & multi pastor odoris arabs.
Haec etiam clausas expugnant arma pudicas,
Quaeq; terunt fastus Icarioti tuos.
Matrona incedit census induta nepotum,
Et spolia opprobrij nostra per ora trahit.
Nulla est poscendi, nulla est reuerentia dandi.
Aut siqua est, pretio tollitur ipsa mora.
Felix eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Namq; ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
Vxorum fusis stat pia turba comis,
Et certamen habent leti, quae uiua sequatur
Coniugium. pudor est non licuisse mori.
Ardent uictrices, & flammae pectora praebent,
Imponuntq; suis ora perusta uiris.
Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.

F elix agreſtum quondam pacata iuuentus,
Diuitiæ quarum meſſis, & arbor erant.
I llis pompa fuit decuſſa cydonia ramo,
Et dare puniceis plena canistra rubis,
N unc uiolas tondêre manu, nunc miſta referre
Lilia, uirgineos lucida per calathos,
E t portare ſuis ueſtitas frondibus uuas,
Aut uariam plumæ uerſicoloris auem.
H is tum blanditiis furtiua per antra puellæ
Oſcula ſyluicolis empta dedere uiris,
A tq; hinuli pellis totos operibat amantes,
Altáq; natiuo creuerat herba toro,
P inus & incumbens latas circundabat umbras,
Nec fuerat nudas pœna uidere deas.
C orniger Idæi uacuam paſtoris in aulam
Dux Aries ſaturas ipſe reduxit oues.
D íq;, deæq; omnes, quibus eſt tutela per agros,
Præbebant ueſtris uerba benigna focis.
E t leporem quicunq; uenis uenaberis hoſpes,
Et ſi forte meo tramite quæris auem,
E t me Pana tibi comitem de rupe uocato,
Siue petas calamo præmia, ſiue cane.
A t nunc deſertis ceſſant ſacraria lucis,
Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
A urea nunc uere ſunt ſecula, plurimus auro
Venit honos. auro conciliatur amor.
A uro pulſa fides, auro uenalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.
T orrida ſacrilegum teſtantur lumina Brennum,
Dum petit intonſi pythia regna Dei,

At mons laurigero concussus uertice duras
Gallica Parnassi sparsit in arma niues,
Et scelus accepto thracis Polymnestoris auro
Nutrit in hospitio non Polydore pio.
Tu quoq;, ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atq; utinam patriæ sim uerus aruspex,
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor, sed nulla fides, neq; enim Ilia quondã
Verax pergameis mænas habenda malis.
Sola Parim phrygiæ fatum componere, sola
Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti,
Experta est ueros irrita lingua Deos.

Ad Sparten de ludis Laconicis.

m Vlta tuæ Sparte miramur iura palæstræ,
Sed mage uirginei tot bona gymnasij,
Quod non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros,
Cum pila ueloces fallit per brachia iactus,
Increpat & uersi clauis adunca trochi,
Puluerulentaq; ad extremas stat fœmina metas,
Et patitur duro uulnera Pancratio,
Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat,
Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuinat,
Virgineumq; cauo protegit ære caput,
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodonteis turba lauatur aquis,
Et modo Taygeti crines aspersa pruina

Sectatur patrios per iuga longa canes.
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille, futurus equis,
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse Deos.
Lex igitur Spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuijs ad latus esse suæ,
Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis, longæ nulla repulsa moræ.
Non tyriæ uestes errantia lumina fallunt,
Est neq; odoratæ cura molesta domi.
At nostra ingenti uadit circundata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse uia,
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi
Inuenias, cæcum uersat amator iter.
Quod si iura fores, pugnasq; imitata Laconum,
Carior hoc esses tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

Sic ego non ullos iã norim in amore tumultus,
Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi,
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec fœmina post te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo.

Testis erit Dirce tam uero crimine sæua
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quoties pulchros traxit regina capillos,
Molliaq; immites fixit in ora manus.
Ah quoties famulam pensis onerauit iniquis,
Et caput in dura ponere iussit humo.
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris.
Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam.
Iuppiter Antiope nusquam succurris habenti
Tot mala. corrumpit dura cathena manus.
Si Deus es, tibi turpe tuam seruire puellam.
Inuocet Antiope quem nisi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunq; aderant in corpore uires,
Regales manicas rupit utraq; manu,
Inde Cytheronis timido pede currit in arces.
Nox erat, & sparso triste cubile gelu,
Sæpe uago Asopi sonitu permota fluentis
Credebat dominæ ponè uenire pedes,
Et durum Zethum, et lachrymis Amphiona mollem
Experta est stabulis mater abacta suis.
Ac ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
Eurus in aduersos desinit ire notos,
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
Sera tamen pietas, natis est cognitus error.
Digne Iouis natos qui tueare senex,
Tu reddis pueris matrem, puerisq; trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis.
Antiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis.

P rata cruentantur Zeti, uictorq; canebat
Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.
A t tu non meritam parcas uexare Lycinnam.
Nescit uestra ruens ira referre pedem.
F abula nulla tuas de nobis concitet aures,
Te solam & lignis funeris ustus amem.

DE IMPERIO AMICAE.

N Ox media, et dñæ mihi uenit epistola nostræ,
Tybure me missa iussit adesse mora,
C andida qua geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha aniena lacus.
Q uid faciam? obductis committam me'ne tenébris?
Vt timeam audaces in mea membra manus?
A t si hæc distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus sæuior hoste mihi.
P eccaram semel, & totum sum pulsus in annum.
In me mansuetas non habet illa manus.
N ec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes,
Scyronis media si licet ire uia.
Q uisquis amator erit, scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse uolet.
L una ministrat iter, demonstrant astra salebras.
Ipse amor accensas percutit ante faces.
S æua canum rabies morsus auertit hianteis,
Huic generi quouis tempore tuta uia est.
S anguine tam paruo quis enim spargatur amantis
Improbus? exclusis fit comes ipsa Venus.
Q uod si certa meos sequerentur funera casus,
Talis mors pretio uel sit emenda mihi,
A fferet huc unguenta mihi, sertisq; sepulchrum
Ornabit

Ornabit custos ad mea busta sedens.
Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,
Qua facit assiduo tramite uulgus iter.
Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ.
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

NVnc ò Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater,
Tu potes insanæ ueneris compescere fastus,
Curarumq; tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te soluuntur amantes.
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo,
Te quoq; enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod ueteres custodit in ossibus ignes,
Funera sanabunt uel tua uina malum.
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes,
Spesq; timorq; animo uersat utroq; modo.
Quod si Bacche tuis per feruida tempora donis
Accersitus erit somnus in ossa mea,
Ipse seram uites, pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ me uigilante feræ,
Dummodo purpureo spument mihi dolia musto,
Et noua pressantes inquinet uua pedes.
Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutisq; tuæ Bacche poeta ferar.

D iciam ego maternos aetnaeo fulmine partus,
Indicat Nysaeis arma fugata choris,
V esanumq́; noua nequicquam in uite Lycurgum
Pentheos in triplices funera grata greges,
C uruaq; tyrrhenos delphinum corpora nautas
In uada pampinea dissiluisse rate,
E t tibi per mediam beneolentia flumina Naxon,
Vnde tuum potant naxia turba merum.
C andida laxatis onerato colla corymbis
Cinget bassaricas lydia mitra comas.
L euis odorato ceruix manabit oliuo,
Et feries nudos ueste fluente pedes.
M ollia dircaeae pulsabunt tympana Thebae.
Capripedes calamo Panes hiante canent,
V ertice turrigero iuxta Dea magna Cybellae
Fundet ad idaeos Cymbala rauca choros.
A nte fores templi crater antistitis auro
Libatum fundens in tua sacra merum.
H aec ego non humili referam memoranda cothurno,
Qualis pindarico spiritus ore tonat.
T u modo seruitio uacuum me siste superbo,
Atq; hoc sollicitum uince sopore caput.

MORTEM ESSE INEVITABILEM

c Lausus ab umbroso qua ludit pontus Auerno
Humida Baiarum stagna tepentis aquae,
Qua iacet & Troiae tubicen Misenus arena,
Et sonat Herculeo structa labore uia,
H ic ubi mortaleis dextra cum quaereret urbes,

Cymbala Thebano concrepuere Deo,
At nunc inuisæ magno cum crimine Baiæ,
Quis deus in uestra constitit hostis aqua?
His pressus stygias uultum demisit in undas,
Errat & in uestro spiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæsaris esse focos?
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, & misero steterat uigesimus annus,
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plausum tota theatra iuuent,
Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis
Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis.
Sed tamen huc omnes, huc primus, & ultimus ordo,
Est mala, sed cunctis ista terenda uia est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla.
Scandenda est torui publica cymba senis.
Ille licet ferro cautus se condat, & ære,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non uis exemit Achillem,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes.
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,
Atridæ magno cum stetit alter amor.
At tibi nauta, pias hominum qui traijcis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Qua siculæ uictor telluris Claudius, & qua
Cæsar ab humana cessit in astra uia.

De mulierum incontinentia.

O Bijcitur toties a'te mihi nostra libido,
Crede mihi, uobis imperat illa magis.
V os ubi contempti rupistis frena pudoris,
Nescitis captæ mentis habere modum.
F lamma per incensas citius sedetur aristas,
Fluminaq; ad fontis sint reditura caput,
E t placidum Syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hospitio sæua Malea suo,
Q uàm possit uestros quisquam reprehendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
T estis cretæi fastus quæ passa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falsa boui,
T estis thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ uoluit liquido tota subire Deo.
C rimen & illa fuit patria succensa senecta
Arboris in frondes condita Myrrha nouæ.
N am quid Medeæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Q uid'ue Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus?
T u'q; ò minoa uenundata Scylla figura
Tondens purpurea regna paterna coma,
H anc igitur dotem uirgo desponderat hosti.
Nise tuas portas fraude reclusit amor.
A t uos innuptæ felicius urite tedas,
Pendet cretæa tracta puella rate.
N on tamen immerito Minos sedet arbiter orci,
Victor erat, quamuis æquus in hoste fuit.

De contemptore Amicæ.

c Redis eum iam posse tuæ meminisse figuræ,
Vidisti à lecto quem dare uela tuo?
Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis'ne in lachrymis Africa tota fuit?
At tu stulta Deos, tu fingis inania uerba,
Forsitan ille alio pectus amore terit.
Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
Splendidaq́; à docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus,
Fidus ero, in nostros curre puella toros.
Tu quoq;, qui æstiuos spatiosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis.
Longius in primo Luna morare toro.
Fœdera sunt ponenda prius, signandaq́; iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo.
Hæc amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis sidereæ torta corona Deæ,
Quàm multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
Nanq; ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda Deos,
Et quibus imposuit, soluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo qui pactas in fœdera ruperit aras,
Pollueritq́; nouo sacra marita toro,
Illi sint quicunq; solent in amore dolores,
Et caput argutæ præbeat historiæ,

N ec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ.
Semper amet, fructu semper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

m Agnũ iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Vt me longa graui soluat amore uia.
C rescit enim assiduæ spectando cura puellæ,
Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.
O mnia sunt tentata mihi, quacunq; fugari
Possit, at ex omni me premit ipse Deus.
V ix tamen aut semel admittit, cum sæpe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amicta toro.
V num erit auxilium mutatis Cynthia terris.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
N unc agite o' socij propellite in æquora nauem,
Remorumq́; pares ducite sorte uices,
I ungiteq́; extremo felicia lintea malo,
Nam liquidum nautis aura secundat iter.
R omanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiscunq; mihi tuq́; puella uale.
E rgo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes,
Cogar & undisonos nunc prece adire Deos.
D einde per Ionium uectus cum fessa lecheo
Sedarit placida uela phaselus aqua.
Quod superest, sufferte pedes, properate laborem
Isthmos qua terris arcet utrinq; mare.
I nde ubi Piræi capient me littora portus,
Scandam ego Theseæ brachia longa uiæ.
I llic uel studijs animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis,
Persequar aut studiũ linguæ, Domosthenis arma,
Librorumq; tuos docte Menandre sales,
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, seu magis ære manus,
Aut spatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu.
Seu moriar fato non turpi fractus amore,
Atq; erit illa mihi mortis honesta dies.

AD TVLLVM.

fRigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos
Tulle propontiaca qua fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq; tulit quæ uia Ditis equos.
Si te forte iuuant Helles hathamantidos urbes,
Et desyderio Tulle mouere meo,
Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
Sectaq; persea Phorcydos ora manu,
Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis Antæiq;, Hesperidumq; choros,
Tuq; tuo colchon propellas remige Phasin,
Peliacæq; trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et qua Gygei uisenda est ora Caistri,
Et qua septenas temperat unda uias,
Omnia romanæ cedent miracula terræ,
Natura hic posuit quicquid ubiq; fuit.

Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ.
Famam Roma tuæ non pudet historiæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus, uictrices temperat ira manus.
Hic Anio tyburte fluis, Clitumnus ab umbro
Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus & socij Nemorensis ab unda,
Potáq; Pollucis lympha salubris equo.
At non squamoso labuntur uentre cerastæ,
Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre cathenæ,
Nec tremis ausonias Phœbe fugate dapes,
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre parante suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq; cruces Scinus, & non hospita graijs
Saxa, & curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes.
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDITIS.

Ergo tam doctæ nobis periere tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus,
Qui non signatas iussit habere fidem,

Illæ iam ſine me norant placare puellas,
Et quædam ſine me uerba diſerta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum,
Vulgari buxo ſordida cera fuit.
Qualeſcunq; mihi ſemper manſere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forſitan hæc illis fuerant mandata tabellis
Iraſcor quoniam es lente moratus heri.
An tibi neſcio quæ uiſa eſt formoſior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit uenies hodie, ceſſauimus una',
Hoſpitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunq; dolens reperit non ſtulta puella
Garula, cum blandis ducitur hora dolis.
Me miſerum his aliquis rationem ſcribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas ſiquis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitijs ligna retenta uelit?
I puer & citus hæc aliqua propone columna,
Et dominum Exquilijs ſcribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPERBIENTEM.

FAlſa eſt iſta tuæ mulier fiducia formæ
Olim oculis nimium facta ſuperba meis,
Noſter amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
Verſibus inſignem te pudet eſſe meis.
Miſtam te uaria laudaui ſæpe figura,
Vt quod non eſſes, eſſe putaret amor,
Et color eſt toties roſeo collatus eoo,
Cum tibi quæſitus candor in ore foret.

Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
Eluere aut uasto thessala saga mari,
Haec ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
Naufragus aegaea uerba fatebor aqua,
Correptus saeuo ueneris torrebar aheno,
Victus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatae portum tetigere carinae.
Traiectae Syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demum uasto fessi resipiscimus aestu,
Vulneraq́; ad sanum nunc coiere mea,
Mens bona siqua Dea es, tua me in sacraria dono.
Exciderent surdo tot mea uota Ioui.

AD AMICAM.

Risus eram positis inter conuiuia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax,
Quinq; tibi potui seruire fideliter annos.
Vngue meam morso saepe querêre fidem.
Nil moueor lachrymis, ista sum captus ab arte.
Semper ab insidijs Cynthia flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria uincit,
Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lachrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te caelatis aetas grauis urgeat annis,
Et ueniat formae ruga sinistra tuae.
Vellere cum cupies albos à stirpe capillos
À speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inq́; uicem fastus patiare superbos,
Et quae fecisti, facta queraris anus.
Has tibi fatales cecinit mea pagina diras,
Euentum formae disce timere tuae.

SEX·PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER QVARTVS.

DE VRBE ROMA.

h Oc quodcunq; uides hospes quam maxima Roma est,
Ante phrygem Aeneam collis, & herba fuit.
Atq; ubi nauali stant sacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ procubuere boues.
F ictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Non fuit opprobrio facta sine arte casa,
T arpeiusq; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tyberis nostris aduena bubus erat.
Quo gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
C uria, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
B ucina cogebat priscos ad uerba quirites.
Centum illi in prato sæpe senatus erat,
N ec sinuosa cauo pendebant uela theatro.
Pulpita solenneis non oluere crocos.
N ulli cura fuit externos quærere diuos,
Cum tremeret patrio pendula turba sacro;
A nnuaq; accenso celebrare palilia fœno,
Qualia nunc curto lustra nouantur equo.
V esta coronatis pauper gaudebat asellis,
Ducebant macræ uilia sacra boues.
P arua saginati lustrabant compita porci,
Pastor & ad calamos exta litabat ouis,

Verbera pellitus setosa mouebat arator,
  Vnde licens Fabius sacra lupercus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis,
  Miscebant usta prælia nuda sude.
Prima galeritus posuit prætoria Lygmon,
  Magnáq; pars Tacio rerum erat inter oues.
Hinc ticiens, Ramnesq; uiri, Luceresq; coloni.
  Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ
  Et qui nunc nulli, maxima turba Gabij,
Et stetit Alba potens albæ suis omine nata,
  Hac ubi fidenas longe erat ire uias.
Nil patrium nisi nomen habet Romanus alumnus,
  Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti Troia penates,
  O quali uecta est Dardana puppis aue.
Iam bene spondebant tunc omina, quod nihil illam
  Læserat abiegni uenter apertus equi.
Cum pater in nati tremulus ceruice pependit,
  Et uerita est humeros urere flamma pios,
Tunc animi uenere Decij, Brutiq; secures,
  Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans uictricia Troiæ,
  Felix terra tuos cepit Iule Deos,
Si modo auernalis tremulæ cortina Sibyllæ
  Dixit auentino rura pianda Remo,
Aut si pergameæ sero rata carmina uatis
  Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai, male uincitis. ilia tellus
  Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.

O ptima nutricum nostris Lupa martia rebus,
  Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
M œnia nanq; pio conor disponere uersu,
  Hei mihi quod nostro est paruus in ore sonus.
S ed tamen exiguo quodcunq; e' pectore riui
  Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ.
E nnius hirsuta cingat sua dicta corona,
  Mi folia ex edera porrige Bacche tua,
V t nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
  Vmbria Romani patria Callimachi.
S candentes siquis cernet de uallibus arces,
  Ingenio muros æstimet ille meo.
R oma faue, tibi surgit opus, date candida ciues
  Omina, & inceptis dextera cantet auis.
S acra, diesq; canam, & cognomina prisca locorum,
  Has meus ad metas sudet oportet equus.
Quo' ruis imprudens uage dicere facta Properti.
  Non sunt a' dextro condita fila colo.
A ccersis lachrymis cantus, auersus Apollo
  Poscis ab inuita uerba pigenda lyra.
C erta feram certis authoribus, aut ego uates,
  Nescius ærata signa mouere pila.
M e creat Architæ soboles Babylonius Horops
  Horon, & a' proauo ducta Conone domus.
D i mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
  Inq; meis libris nil prius esse fide.
N unc pretium fecere Deos, & fallitur auro
  Iuppiter obliquæ signa iterata rotæ,
F elicesq; Iouis stellas, Martisq; rapacis,
  Et graue Saturni sydus in omne caput,

Quid moueant pisces, animosáq; signa Leonis,
Lotus & hesperia quid Capricornus aqua,
D icam Troia cades, & troica Roma resurges,
Et maris, & terræ longa sepulchra canam.
D ixi ego cum geminos produceret Arria natos,
Illa dabat natis arma uetante Deo,
N on posse ad patrios sua pila referre penates,
Nempe meam firmant nunc duo busta fidem,
Quippe Lupercus equi dum saucia protegit ora,
Heu sibi prolapso non bene cauit equo.
G allus at in castris dum credita signa tuetur,
Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ,
F atales pueri duo funera matris auaræ.
Vera sed inuito contigit ista fides.
I dem ego cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
I unonis uotum facite impetrabile dixi,
Illa parit, libris est data palma meis.
H oc neq; arenosum libyci Iouis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta Deos,
A ut siquis motas cornicis senserit alas,
Vmbráq; nec magicis mortua prodit aquis,
A spicienda uia est cœli, uersúsq; per astra
Trames, & ab Zonis quinq; petenda fides.
E xemplū graue erit Calchas, nanq; Aulide soluit
Ille bene hærentes ad pia saxa rates.
I dem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
Tinxit, & Atrides uela cruenta dedit.
N ec rediere tamen Danäi. tu diruta fletum
Supprime, & euboicos respice Troia sinus.

N auplius ultores sub noctem porrigit ignes,
Et natat exuuijs Græcia pressa tuis,
V ictor Oilide rape nunc, & dilige uatem.
Quàm uetat auelli ueste Minerua sua.
H actenus historiæ, nunc ad tua deuehor astra,
Incipe tu lachrymis æquus adesse nouis.
V mbria te notis antiqua penatibus edit,
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Q ua nebulosa cauo rorat Meuania campo,
Et lacus æstiuis intepet umber aquis,
S candentisq; axis consurgit uertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo,
O ssáq; legisti non illa ætate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipse lares.
N am tua cum multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes.
M ox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
Matris & ante Deos libera sumpta toga,
T um tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.
E t tu finge elegos fallax opus, hæc tua castra,
Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
M ilitiam Veneris blandis patiere sub annis
Et Veneris pueris utilis hostis eris,
N am tibi uictrices, quascunq; labore parasti,
Eludat palmas una puella tuas,
E t bene cum fixum mento discusserit uncum,
Nil erit hoc, rostro te premet ansa suo,
I llius arbitrio noctem, lucémq; uidebis,
Gutta quoq; ex oculis non nisi iussa cadet.

N ec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt
Limina, persuasæ fallere rima sat est.
N unc tua uel medijs puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hostis inermis eas,
V el tremefacta cauo tellus deducat hiatum,
Octipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVNNI.

Q Vid mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertunni signa paterna Dei.
T huscus ego, Thuscis orior, nec pœnitet inter
Prælia uolscinos deseruisse focos.
N ec me turba iuuat, nec templo lætor eburno.
Romanum satis est posse uidere forum.
H ac quondam Tyberinus iter faciebat, & aiunt
Remorum auditos per uada pulsa sonos,
A t postquam ille suis tantum concessit alumnis,
Vertunnus uerso dicor ab amne Deus,
S eu quia uertentis fructum percepimus anni,
Vertunni rursus credidit esse sacrum.
P rima mihi uariat liuentibus uua racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet,
H ic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis, & æstiuo mora rubere die.
I nsitor hic soluit pomosa uota corona,
Cum pirus inuito stipite mala tulit.
M endax fama noces, alius mihi nominis index,
De se narranti tu modo crede Deo.
O pportuna mea est cunctis natura figuris
In quancunq;

In quancunq; uoles uerte, decorus ero,
I ndue me cois, fiam non dura puella,
Meq́; uirum sumpta quis neget esse toga?
D a falcem, & torto frontem mihi comprime fœno,
Iurabis nostra gramina secta manu.
A rma tuli quondam, &, memini, laudabar in illis,
Corbis & imposito pondere, messor eram.
S obrius ad lites, at cum est imposta corona,
Clamabis capiti uina subisse meo.
C inge caput mitra, speciem furabor Iacchi,
Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
C assibus impositis uenor, sed arundine sumpta
Faunus plumoso sum Deus aucupio.
E st etiam aurigæ species Vertunnus, & eius
Traijcit alterno qui leue pondus equo.
S uppetat hoc pisces calamo prædabor, & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.
P astorem ad baculum possum curare, uel idem
Serpiculis medio puluere ferre rosam,
N am qd ego adijciam, de quo mihi maxima fama est,
Hortorum in manibus dona probata meis?
C æruleus cucumis, tumidoq́; cucurbita uentre
Me notat, & iunco brassica uincta leui.
N ec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meæ.
A t mihi quod formas unus uertebar in omnes,
Nomen ab euentu patria lingua dedit.
A t tu Roma meis tribuisti præmia Thuscis,
Vnde hodie uicus nomina Thuscus habet,
T empore quo socijs uenit Lycomedius armis,

Atq; Sabina feri contudit arma Taci,
V idi ego labentes acies, & tela caduca,
Atq; hostes turpi terga dedisse fugæ.
S ed facias diuûm sator, ut Romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
S ex superant uersus, te, qui ad uadimonia curris,
Non moror, hæc spatiis ultima meta meis.
S tipis acernus eram properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus,
A t tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat oscã manus,
Q ui me tam docilis potuisti fundere in usus,
V num opus est, operi non datur unus honos.

Epistola Arethusæ ad Lycotam.

h Ac Aréthusa suo mittit mandata Lycotæ,
Cum toties absis, si potes esse meus.
S iqua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
H æc erit e` lachrymis facta litura meis,
A ut siqua incerto fallet te littera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.
T e modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito sericus hostis equo,
H yberniq; Gætæ, pictoq; Britania curru,
V stus & eoa discolor indus aqua.
H æc'ne marita fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Q uæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo.
E t stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est, nupsi non comitante Deo.

O mnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.
O ccidat, immerita qui carpsit ab arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas.
D ignior obliquo funem qui torqueat ocno,
Aeternusq; tuam pascat aselle famem.
D ic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
H æc noceant potius, quàm dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
D iceris & macie uultum tenuasse, sed opto
E' desyderio sit color iste meo.
A t mihi cum noctes induxit uesper amaras,
Siqua relicta iacent, osculor arma tua,
T um queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & authores non dare carmen aues.
N octibus hybernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos.
E t disco qua parte fluat uincendus Araxes.
Quot sine aqua partus millia currat equus.
C ogor & è tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura Dei,
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu
Ventus in Italiam, qui bene uela ferat.
A ssidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis esse moras.
F elix Hippolite nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
R omanis utinam patuissent castra puellis;
Essem militiæ sarcina fida tuæ.

N ec me tardarent Scythiæ iuga, cum pater altas
Africus in glaciem frigore nectit aquas.
O mnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.
N am mihi quo pœnis tibi purpura fulgeat ostris,
Crystallusq; tuas ornet aquosa manus,
O mnia surda tacent, rarisq; assueta calendis,
Vix aperit clausos una puella lares.
G raucados, & catulæ uox est mihi grata querentis,
Illa tui partem uendicat una tori.
F lore sacella tego, uerbenis compita uelo,
Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
S iue in finitimo gemuit stans noctua tigno,
Seu uoluit tangi parca lucerna mero,
I lla dies ornis cædem denuntiat agnis,
Succinctæq; calent ad noua lucra popæ.
N e precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
Raptaue odorato carbasa lina duci,
P lumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
Subdolus & uersis increpat arcus equis.
S ed tua sit domitis parthe telluris alumnis
Pura triumphanteis hasta sequatur equos.
I ncorrupta mei conserua fœdera lecti,
Hac ego te sola lege redisse uelim,
A rmaq; cum tulero portæ uotiua Capenæ,
Subscribam saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

t Arpeium nemus, & Tarpeiæ turpe sepulchrū

Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix ederoso conditus antro,
Multaq; natiuis obstrepit arbor aquis,
Syluani ramosa domus, quo dulcis ab æstu
Fistula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tacius fontem uallo præcingit acerno,
Fidaq; suggesta castra coronat humo,
Quid tum Roma fuit, tubicen uicina Curetis,
Cum quateret lento murmure saxa Iouis?
Atq; ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant romano pila Sabina foro.
Murus erant montes, ubi nunc est curia septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia Deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ uoluit flammas fallere Vesta tuas.
Vidit arenosis Tacium perludere campis,
Pictaq; per flauas arma leuare iubas.
Obstupuit regis facie, & regalibus armis,
Interq; oblitas excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ causata est omina Lunæ,
Et sibi tingendas dixit in amne comas.
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Taci.
Dumq; subit primo capitolia nubila fumo,
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens, ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda Ioui.
Ignes castrorum, & Taciæ prætoria turmæ,

Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Taci.
R omani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Vesta pudenda meo.
I lle equus ille meos in castra reponet amores,
Cui Tacius dextras collocat ipse iubas.
Q uid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaq; in sæuos inguina uersa canes?
P rodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamine torta uia?
Q uantum ego sum Ausonijs crimen factura puellis
Improba uirgineo lecta ministra foco.
P allados extinctos siquis mirabitur ignes,
I gnoscat, lachrymis spargitur ara meis.
C ras(ut rumor ait)tota pugnabitur urbe,
Tu cape spinosi roscida terga iugi.
L ubrica tota uia est, & perfida, quippe tacentes
Fallaci cælat limite semper aquas.
O utinam magicæ nossem cantamina musæ,
Hæc quoq; formoso lingua tulisset opem.
T e toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla Lupæ.
S ic hospes patiare tua regna sub aula
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
S in minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
C ommissas acies ego possum soluere, nuptæ
Vos medium palla fœdus inite mea.
A dde hymenæe modos, tubicen fera murmura conde,

Credite uestra meus molliet arma torus.
E t iam quarta canit uenturam bucina lucem,
Ipsáq; in oceanum sydera lapsa cadunt.
E xperiar somnum, de te mihi somnia quæram,
Fac uenias oculis umbra benigna meis.
D ixit, & incerto permisit brachia somno
Nescia nefarijs accubuisse nouis.
N am Vesta iliacæ felix tutela fauillæ
Culpam alit, & plures condit in ossa faces.
I lla ruit qualis celerem propè Thermodoonta,
Strymonis abscisso fertur aperta sinu.
V rbi festus erat, dixere palilia patres.
Hic primus cœpit mœnibus esse dies.
A nnua pastorum conuiuia lusus in urbe
Cum pagana madent fercula diuitijs,
C umq; super raros fœni flammantis aceruos
Traijcit immundas ebria turba dapes.
R omulus excubias decreuit in otia solui,
Atq; intermissa castra silere tuba.
H oc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem,
Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
M ons erat ascensu dubius, festóq; remissus.
Nec mora uocales occupat ense canes.
O mnia præbebant somnos, sed Iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis.
P rodiderat portæq; fidem, patriámq; iacentem,
Nubendiq; petit, quem uelit ipsa, diem,
A t Tacius neq; enim sceleri dedit hostis honorem,
Nube ait, & regni scande cubile mei.
D ixit, & ingestis comitum super obruit armis,

Hæc uirgo officijs dos erat apta tuis,
A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus,
O uigil iniustæ præmia sortis habes.

AD LENAM.

t Erra tuũ spinis obducat Lena sepulchrum,
Et tua, quod non uis, sentiat umbra sitim,
N ec sedeant cineri manes, & Cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat ossa sono,
D octa uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq; toro pessima semper auis,
P enelopen quoq; neglecto rumore mariti
Nubere lasciuo cogeret Antinoo.
I lla uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis esse nouerca suis,
Quippe & collinas ad fossam mouerit herbas,
Stagnáq; currenti diluerentur aqua.
A udax cantatæ leges imponere Lunæ,
Et sua nocturno fallere terga lupo.
P osset & intentos astu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
C onsuluitq; striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes fœtæ semina legit equæ.
E xornabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxosamq; terat sedula culpa uiam,
S i te eoa iuuat, Doro Zantumq; aurea ripa,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua,
E urypiliq; placet coæ textura Mineruæ,
Sectaq; ab attalicis putria signa toris,

S eu quam palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
Murrheaq́; in parthis pocula cocta focis,
S perne fidem, prouolue Deos, mendacia uincant.
Cedant damnosæ iura pudicitiæ.
E t simulare uirum pretium facit. utere causis.
Maior dilata nocte recurret amor.
S i tibi forte comas uexauerit utilis ira,
Post modo mercata pace premendus erit.
D eniq; ubi amplexu Venerem promiseris empto;
Fac simules puros Isidis esse dies.
I ngerat apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem maijs idibus esse tuum.
S upplex ille sedet, posita tu scribe cathedra
Quidlibet has artes si pauet ille, tenes.
S emper habe morsus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet esse datos.
N on te Medeæ delectent probra sequacis,
Nempe tulit fastus ausa rogare prior,
S ed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Cum ferit astutos comica mœcha Getas.
I n mores te uerte uiri, si cantica iactat,
I comes, & uoces ebria iunge tuas.
I anitor ad dantes uigilet, si pulset inanis
Surdus in obductam somniet usq; seram.
N ec tibi displiceat miles modo factus amori,
Nauta nec attrita si ferat æra manu,
A ut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cælati medio cum saliere foro.
A urum spectato, non quæ manus afferat aurum.
Versibus auditis quid nisi uerba feres?

Qui uersus, coae dederit nec munera uestis,
Ipsius tibi sit surda sine arte lyra.
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus,
Vtere ne quis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pœsti
Sub matutino cocta iacere noto.
His animos nostrae dum uersat Acanthis amicae,
Per tenues ossa sunt numerata cutes.
Sed cape torquatae Venus o regina columbae,
Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
Sputaq; per dentes ire cruenta cauos,
Atq; animam in tegetes putrem expirare paternas.
Horruit algenti pocula curua foco.
Exequiae fuerant rari furtiua capilli
Vincula, & immundo pallida mitra situ,
Et canit in nostros nimis experrecta dolores,
Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenae curto uetus amphora collo.
Vrgeat hunc supra uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum caedito saxis,
Mistaq; cum saxis addito uerba mala.

De Pugna actiaca nauali.

Sacra facit uates, sint ora fauentia sacris,
Et cadat ante meos icta iuuenca focos,
Cera phileteis certet romana corymbis,
Et cyrenaeas urna minister aquas,
Costum molle date, & blandi mihi thuris honores,

Terq; focum circa laneus orbis eat.
S pargite me lymphis, carmenq; recentibus aris.
Tibia mygdoniis libet eburna cadis.
I te procul fraudes, alio sint aëre noxæ,
Pura nouum uati laurea mollit iter.
M usa Palatini referemus Apollinis ædem,
Res est Calliope digna fauore tuo.
C æsaris in nomen ducuntur carmina, Cæsar
Dum canitur, quæso Iuppiter ipse uaces.
E st Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Qua sinus Ioniæ murmura condit aquæ,
A ctia Iuleæ pelagus monimenta carinæ
Nautarum uotis non operosa uia.
H uc mundi coiere manus, stetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis.
A ltera classis erat tenero damnata Quirino,
Pilaq; fœminea turpiter apta manu.
H inc augusta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq; iam patriæ uincere docta suæ.
T andem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radijs picta tremebat aqua,
C um Phœbus linquens stantem se uindice Delon,
Nam tulit iratos mobilis una notos,
A stitit Augusti puppem super, & noua flāma
Luxit in obliquam ter sinuata facem.
N on ille attulerat crines in colla solutos,
Aut testudineæ carmen inerme lyræ,
S ed quali aspexit Pelopeium Agamemnona uultu,
Egessitq; auidis Dorica castra rogis,
A ut qualis flexos, soluit Pythona per orbes.

Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
M ox ait o' longæ mundi seruator ab Alba
Auguste, hectoreis cognite maior auis,
V ince mari, iam terra tua est, tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
S olue metu patriam, quæ nunc te uindice freta,
Imposuit proræ publica uota tuæ,
Q uam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire palatinas non bene uidit aues.
E t nimium remis audent prope' turpe latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
N ec te quod classis centenis remiget alis
Terreat, inuito labitur illa mari,
Q uodq; uehunt proræ centaurica saxa minantε,
Tigna caua, & pictos experiare metus.
F rangit, & attollit uires in milite causa,
Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.
T empus adest, committe rates, ego temporis author
Ducam laurigera iulia rostra manu.
D ixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus.
Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
V incit Roma, fide Phœbi, dat fœmina pœnas,
Sceptra per ionias fracta uehuntur aquas.
E t pater Idalio miratus Cæsar ab astro.
Sum Deus, & nostri sanguinis ista fides.
P rosequitur cantu Triton, omnesq; marinæ
Plauserunt circa libera signa Deæ.
I lla petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum iusso non moritura die.
D i melius, quantus mulier foret una triumphus

Ductus erat per quas ante Iugurtha uias.
A ctius hinc traxit Phœbus monumenta, quod eius
Vna decem uicit missa sagitta rates.
B ella satis cecini, citharam iam poscit Apollo
Victor, & ad placidos exuit arma choros.
C andida nunc molli subeant conuiuia luco,
Blanditiæq; fluant per mea colla rosæ,
V inaq; fundantur prælis elisa falernis,
Terq; lauet nostras spica cilissa comas.
I ngenium potis irritet musa poetis.
Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo.
I lle paludosos memoret seruire Sicambros,
Cepheam hic Meroen, fuscaq; regna canat,
H ic referat serò confessum fœdere parthum,
Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua.
S iue aliquid pharetris Augustus parcet eois
Differat in pueros ista trophæa suos.
G aude Crasse, nigras siquid sapis inter arenas,
Ire per Eufraten ad tua busta licet.
S ic noctem patera, sic ducam carmine, donec
Inijciat radios in mea uina dies.

AD CYNTHIAM.

S Vnt aliquid manes, letum non omnia finit,
Lucidaq; euictos effugit umbra rogos.
C ynthia nanq; meo uisa est incumbere fulcro,
Murmur ad extremæ nuper humata uiæ.
C um mihi ab exequijs somnus penderet amoris,
Et quererer lecti frigida regna mei,

E osdem habuit secum, quibus est elata capillos
Eosdem oculos, lateri uestis adusta fuit.
E t solitum digito beryllon adederat ignis,
Summaq; letheus triuerat ora liquor,
S pirantesq; animos, & uocem misit. at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
P erfide nec cuiquam melior sperande puellæ.
In te iam uires somnus habere potest?
I am'ne tibi exciderant uigilantis furta suburræ,
Et mea nocturnis trita fenestra dolis.
P er quam demisso quoties tibi fune pependi
Alterna ueniens in tua colla manu.
S æpe Venus triuio commista est pectore misto,
Fecerunt tepidas pallia nostra uias.
F œderis heu taciti cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere noti.
A t mihi non oculos quisquam inclinauit euntes,
Vnum impetrassem te reuocante diem.
N ec crepuit fixa me propter arundine custos,
Læsit & obiectum tegula curta caput.
D eniq; quis nostro curuum te funere uidit?
Atram quis lachrymis incaluisse togam?
S i piguit portas ultra procedere, at illuc
Iussisses lectum lentius ire meum.
C ur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
H oc etiam graue erat nulla mercede hyacinthos
Inijcere, & fracto busta piare cado.
L ygdamus uratur, candescat lamina uernæ.
Sensi ego, cum insidijs pallida uina bibi.

A ut Nomas arcanas tollat uersuta saliuas.
Dicet damnatas ignea testa manus,
Quae modo per uiles inspecta est publica noctes,
Haec nunc aurata cyclade signat humum.
Et grauiora rependit iniquis pensa quasillis,
Garula de facie siqua locuta mea est,
Nostráq; quod Petale tulit ad monimenta corollas,
Codicis immundi uincula sentit anus.
Ceditur & Lalage tortis suspensa capillis
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Te patiente meae conflauit imaginis aurum.
Ardent è nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector, quamuis mereare, Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
Tergeminus'q; canis sic mihi molle sonet,
Me seruasse fidem si fallo, uipera nostris
Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
Turbaq; diuersa remigat omnis aqua.
Vna Clytemnestrae stuprum uehit, altera Cressae
Portat mentitae lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera parta phaselo
Mulcet ubi elysias aura beata rosas.
Qua numerosa fides, qua quaeritur unda Cybelles,
Mitratis'q; sonant lydia plectra choris,
Andromedéq;, & Hypermestre sine fraude maritae
Narrant historiae pectora nota suae.
Haec summa aeternis queritur liuere cathenis
Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

Narrat Hypermestræ magnum ausas esse sorores
In scelus, hoc animum non ualuisse suum.
Sic mortis lachrymis uitæ sanamus amores.
Cælo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus, si forte moueris,
Si te non totum Chloridos herba tenet,
Nutrix in tremulis nequid desyderet annis,
Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Delitiæq; meæ Latris, cui nomen ab usu est,
Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoscunq; meo fecisti nomine uersus,
Vre mihi. laudes desine habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio qua pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hac Tyburnia iacet aurea Cynthia terra.
Accessit ripæ laus Aniene tuæ,
Nec tu sperne pijs uenientia somnia portis,
Cum pia uenerunt somnia pondus habent.
Nocte uagæ ferimur. nox clausas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges lethea ad stagna reuerti.
Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliæ, mox sola tenebo.
Mecum eris, & mistis ossibus ossa teram.
Hæc postquam querula mecum sub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

De Cynthia.

DE CYNTHIA, ET DRACONE.

d Isce quid exqlias hac nocte fugarit aquosas,
Cum uicina meis turba cucurrit agris,
L anuuium annosi uetus est tutela Draconis,
Hic ubi tartareæ non perit hora moræ,
Qua sacer abripitur cæco descensus hiatu,
Qua penetrat uirgo, tale iter omne caue.
I eiuni serpentis honos cum pabula poscit
Annua, & ex ima sibila torquet humo.
T alia demissæ pallent ad sacra puellæ,
Cum temere anguino creditur ore manus.
I lle sibi admotas à uirgine corripit escas.
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
S i fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
Clamant'q; agricolæ, fertilis annus erit.
H uc mea detonsis auecta est Cynthia mannis
Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
A ppia dic quæso, quantum te teste triumphum
Egerit effusis per tua saxa rotis,
T urpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
Si sine me, famæ non sine labe meæ.
S pectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros frena mouere locos,
S ericat nam taceo uolsi carpenta nepotis,
Atq; armillatos colla molossa canes,
Qui dabit immundæ uenalia farta saginæ,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
C um fieret nostro toties iniuria lecto,
Mutato uolui castra mouere toro.

Deprehensum Propertium cum Phyllide, & Theïa amicas à Cynthia, uapulaßeq; ab ea omnes uehementer.

P Hyllis auentinæ quædam est uicina Dianæ
Sobria grata parum, cum bibit omne decet.
A ltera Tarpeios est inter Theïa lucos
Candida, sed potæ non satis unus erit.
H is ego constitui noctem lenire uocatis,
Et uenere ignota furta nouare mea.
V nus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utranq; fui.
L ygdamus ad Cyathos. utriq; æstiua supellex.
Et methymnæi grata saliua meri.
N ile tuus tibicen erat coralistria Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
N anus & ipse suos breuiter concretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus,
S ed neq; suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inq; suos mensa supina pedes,
M e quoq; per talos uenerem quærente secundos,
Semper damnosi subsiluere canes,
C antabant surdo, nudabant pectora cæco
Lanuuij ad portas hei mihi solus eram,
C um subito rauci sonuerunt cardine postes,
Et leuia ad primos murmura facta lares,
N ec mora cum totas resupinat Cynthia ualuas
Non operosa comis, sed furibunda decens.
P ocula mi digitos inter cecidere remissos,

Pallueront'q; ipſo labra ſoluta mero.
F ulminat illa oculis, & quantum fœmina ſæuit.
Spectaculum capta nec minus urbe fuit.
P hyllidos iratos in uultum conijcit ungues
Territa uicinas Theïa clamat aquas.
L umina ſopitos turbant elata quirites,
Omnis & inſana ſemita nocte ſonat.
I llas direptis'q; comis, tunicis'q; ſolutis
Excipit obſcuræ prima taberna uiæ.
C ynthia in exuuijs gaudet, uictrix'q; recurrit,
Et mea peruerſa ſauciat ora manu,
I mponit'q; notam collo, morſu'q; cruentat,
Præcipue'q; oculos, qui meruere, ferit.
A tq; ubi iam noſtris laſſauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra ſiniſtra iacens
E xuitur, genium'q; meum proſtratus adorat.
Lygdame nil potui, tecum ego captus eram.
S upplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
A tq; ait, admiſſæ ſi uis me ignoſcere culpæ,
Accipe quæ noſtræ formula legis erit.
T u neq; Pompeia ſpatiabere cultus in umbra,
Nec cum laſciuum ſternet arena forum.
C olla caue inflectas ad ſummum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ ſudet aperta moræ.
L ygdamus in primis omnis mihi cauſa querelæ
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
I ndixit leges, reſpondi ego, legibus utar.
Riſerat imperio facta ſuperba dato.
D ein quemcunq; locum externæ tetigere puellæ

Suffiit, & pura limina tergit aqua.
Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Ter'q; meum tetigit sulfuris igne caput.
Atq; ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi & toto soluimus arma toro.

De Hercule & Morte Caci.

aMphitryoniades qua tempestate iuuencos
Egerat a' stabulis o' Erythræa tuis,
Venit ad inuictos pecorosa palatia montes,
Et statuit fessos fessus & ipse boues,
Qua uelabra suo stagnabant flumine, qua'q;
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes, furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro
Per tria partitos qui dabat ora sonos.
Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste Deo, furem sonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores.
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides sic ait, ite boues,
Herculis ite boues nostræ labor ultime clauæ,
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues,
Arua'q; mugitu sancite boaria longo.
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
Terra'q; non ullas fœta ministrat aquas.

S ed procul inclusas audit ridere puellas.
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
F œmineæ loca clausa Deæ, fontesq; piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris,
D euia puniceæ uelabant limina uittæ,
Putris odorato luxerat igne casa,
P opulus & longis ornabat frondibus ædem,
Multaq; cantantes umbra tegebat aues.
H uc ruit in siccam congesto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora Deo,
V os precor ô lucis sacro quæ luditis antro,
Pandite defessis hospita uestra uiris,
F ontis egens erro, circaq; sonantia lymphis,
Et caua suscepto flumine palma sat est.
A udistis'ne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
Ille ego sum, Alcidem terra recepta uocat.
Q uis facta herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
A tq; uni stygias hominum luxisse tenebras
Accipite hæc, fesso uix mihi terra patet.
Q uod si Iunoni sacrum faceretis amaræ,
Non clausisset aquas ipsa nouerca suas,
S in aliquam uultusq; meus, setæq; leonis
Terrent, & libyco sole perusta coma,
I dem ego sidonia feci seruilia palla
Officia, & lydo pensa diurna colo,
M ollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.
T alibus Alcides, at talibus alma sacerdos
Puniceo canas stamine uincta comas,

P arcæ oculis hospes, lucoq; abscede uerendo,
Cede agedum, & tuta limina linque fuga,
I nterdicta uiris metuenda lege piatur,
Qua se summota uindicat ara casa,
M agnam Tiresias aspexit Pallada uates,
Fortia dum posita gorgone membra lauat.
D i tibi dent alios fontes, hæc lympha puellis
Auia secreti liminis una fuit.
S ic anus. ille humeris postes concussit opacos.
Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
A t postquam exhausto iam flumine uicerat æstum,
Ponit uix siccis tristia iura labris.
A ngulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
Accipit, hæc fesso uix mihi terra patet.
M axima quæ gregibus deuota est ara repertis,
Ara per has inquit, maxima facta manus,
H æc nullis unquam pateat ueneranda puellis;
Herculis eximij ne sit inulta sitis.
S ancte pater salue, cui iam fauet aspera Iuno,
Sancte uelis libro dexter inesse meo.
N unc quoniam manibus purgatum sanxerat orbẽ,
Sic sanctum taciæ composuere cures.

Quare Iupiter, Feretrius dictus.

n Vnc Iouis incipiam causas aperire Feretri,
Armaq; de ducibus trina recepta tribus,
M agnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
I mbuis exemplum primæ tu Romule palmæ

Huius, & exuuijs plenus ab hoste redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem
Victor in euersum cuspide fundis equum.
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc uidit ante cauas uibrantem spicula turres
Romulus, & uotis occupat ante ratis.
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron,
Vouerat, & spolium corruit ille Ioui.
Vrbis, uirtutis'q; parens sic uincere sueuit,
Qui tulit aprico frigida castra lare,
Idem eques, & frenis, idem fuit aptus aratris.
Et galea hirsuta compta lupina iuba.
Picta nec inducto fulgebat parma Pyropo.
Præbebant cæsi baltea lenta boues.
Cossus at insequitur ueientis cæde Tolunni,
Vincere cum Veios posse laboris erat.
Nec dum ultra Tyberim belli sonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veij ueteres & uos tum præda fuistis,
Et uestra posita est aurea sella foro,
Nunc intra muros pastoris bucina lenti
Cantat, & in uestris ossibus arua metunt.
Forte super portæ dux Veius astitit arcem,
Colloquium'q; sua fretus ab urbe dedit.
Dum'q; Aries murum cornu pulsabat aheno,
Vinea'q; inductum longa tegebat opus,
Cossus ait forti melius concurrere campo.

Nec mora fit, plano ſiſtit uterq; gradu.
D i latias innere manus, deſecta Tolunni
Ceruix, Romanos ſanguine lauit equos.
C laudius à Rheno traiectos arcuit hoſtes,
Belgica cum uaſti parma relata ducis.
V irdomari genus hic Rheno iactabat ab ipſo
Nobilis erectis fundere geſa rotis.
I lli uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab inciſa decidit unca gula.
N unc ſpolia in templo tria condita. cauſa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem,
S eu quia uicta ſuis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta eſt ara ſuperba Iouis.

AD PAVLVM.

d Eſine Paule meũ lachrymis urgere ſepulchrum,
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
C um ſemel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato ſtant addmante uiæ,
T e licet orantem fuſcæ Deus audiat aulæ,
Nempe tuas lachrymas littora ſurda bibent.
V ota mouent ſuperos, ubi portitor æra recepit,
Obſerat herboſos lurida porta rogos.
S ic mœſtæ cecinere tubæ, cum ſubdita noſtrum
Detraheret lecto fax inimica caput,
Q uid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
N um minus immites habuit Cornelia Parcas?
Et ſum quod digitis quinq; leuatur onus.

D amnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quæcunq; meos implicat unda pedes,
I mmatura licet, tamen huc non noxia ueni.
Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
A ut siquis posita iudex sedet Aeacus urna,
In mea sortita iudicet ossa pila,
A ssideant fratres iuxta minoia sella,
Eumenidum intento turba seuera foro.
S isyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax tantaleo corripiare liquor.
C erberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa cathena sera.
I psa loquor pro me (si fallor) pœna sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
S icui fama fuit per auita trophæa decori.
Aera Numantinos regna loquuntur auos.
A ltera maternos exequat turba Libones,
Et domus est titulis utraq; fulta suis.
M ox ubi iam facibus cessit prætexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
I ungor Paule tuo sic discessura cubili,
In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
T estor maiorum cineres tibi Roma colendos,
Sub quorum titulis Africa tonsa iaces,
E t Persen proaui simulantem pectus Achillis,
Quiq; tuas proauus fregit Achille domos,
M e neq; censuræ legem mollisse, nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos.
N on fuit exuuijs tantis Cornelia damnum.
Quin & erat magnæ pars imitanda domus,

Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.
Viximus insignes inter utranq; facem.
Mi natura dedit leges à sanguine ductas,
Ne possim melior iudicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
Turpior assensu non erit ulla meo.
Vel tu, quæ tardam mouisti fune Cybellem,
Claudia turritæ rara ministra Deæ,
Vel cui commissos cum Vesta reposceret ignes.
Exhibuit uiuos carbasus alba focos.
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi,
In me mutatum, quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lachrymis, urbis'q; querelis,
Defleta & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat, & lachrymas uidimus esse Deo.
Et tamen emerui generosos uestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te Lepide, & te Paule meum post fata leuamen.
Condita sunt uestro numina nostra sinu.
Vidimus & fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et serie fulcite genus, mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc est fœminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos,
Hæc cura & cineri spirat inusta meo.

F ungere maternis uicibus pater, illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
O scula cum dederis tua flentibus, adijce matris.
Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.
E t siquid doliturus eris sine testibus illis,
Cum uenient, sicuis oscula falle genis.
S at tibi sunt noctes, quas de me Paule fatiges,
Somniáq; in faciem credita sæpe meam.
A tq; ubi secretò nostra ad simulachra loqueris,
Vt responsuræ singula uerba iace.
S eu tamen aduersum mutarit Ianua lectum,
Sederit & nostro cauta nouerca toro,
C oniugium pueri laudate, & ferte paternum.
Capta dabit uestris moribus illa manus.
N ec matrem laudate nimis. collata priori
Vertet in offensas libera uerba suas.
S eu memor ille mea contentus manserit umbra,
Et tanti cineres duxerit esse meos,
D iscite uenturam iam nunc sentire senectam,
Cœlibis ad curas, nec uacet ulla uia.
Q uod mihi detractum est, uestros accedat ad annos,
Prole mea Paulum sic iuuat esse senem.
E t bene habet, nunquam mater lugubria sumpsi,
Venit in exequias tota caterua meas.
C ausa perorata est, flentes me surgite testes,
Dum pretium uitæ grata rependit humus.
M oribus & cœlum patuit, sim digna merendo,
Cuius honoratis ossa uehuntur aquis.

FINIS.

A B C D E
AA BB CC DD EE
a b c d e f g h i

Omnes sunt quaterniones præter E *quinternionem, &* EE *duernionem.*

VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, ET ANDREAE SOCERI MENSE MARTIO. M. D. XV.

NEC SINE PRIVILEGIO, VT IN CAETERIS.

AL
DVS

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

